

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

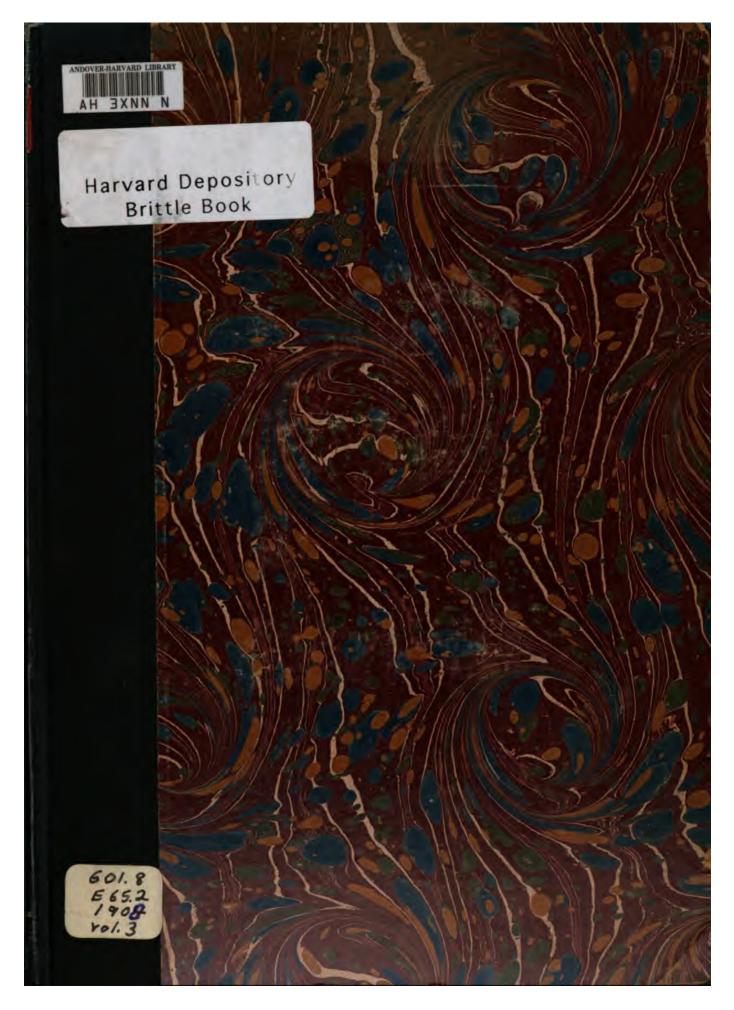
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

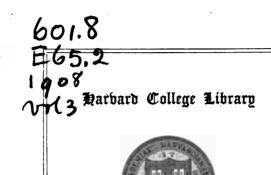
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

)

FROM THE BEQUEST OF

FRANCIS B. HAYES

Class of 1839

This fund is \$10,000 and its income is to be used "For the purchase of books for the Library" Deposited in ANEOVER-HARVARD LIBRARY

•

.

.

•

.

•

•

•

STUDIA SYRIACA

FASCICULUS III

VETUSTA

DOCUMENTA LITURGICA

PRIMO EDIDIT LATINE VERTIT NOTIS ILLUSTRAVIT

IGNATIUS EPHRAEM II RAHMANI PATRIARCHA ANTIOCHENUS SYRORUM

TYPIS PATRIARCHALIBUS IN SEMINARIO SCHARFENSI DE MONTE LIBANO ANNO MCMVIII

ക്കം

Omnia iura sibi vindicat auctor

•

.

حمحل وهمها

601.8 E65.2 1904 Vol3

ومحمعه مع معقطا المعقل

Nho 1200

لحصل واسط الأم العسممعط وسع حديد الم مة الا وتسع وستار مديسا معفس هريمتهم لحصل معتما ومتمل ومحم حمد وامنهم عسط والمسعم وها محمد وامنهم

حلبت

הרויאא איזשא שמיליליאל איזא רבייליבא האיזיליאל

കാരുട

حصر حصل بعدهم بنعما بعمة سل بحدما بعدهم بحرمة لحم ربيه بيزا معدم ·

. .

. .

Index j

•

Ad	lectorem	VII
Im	Documentum. Ritus receptionis episcopi et celebrationis liturgiae.	1
	Praenotanda.	
1	Descriptio codicis	3
2	Assignatio documenti aetatis	"
3	Disquisitio de lingua liturgica pristina aetate per Syriam	5
	Versio textus. Ordo quo episcopus inire debet urbem	16
1Im	Documentum. Resolutiones liturgico - canonicae.	23
	Praenotanda	
1	Indicatio codicis	25
2	De auctoribus resolutionum	"
	Versio textus. Capita seu quaesita ab orientalibus exarata et missa	
	ad patres, qui responsa dederunt his resolutionibus	30
IIIm	Documentum . De Ordinationibus .	49
	Praenotanda	
1	Indicatio codicis	50
2	Definitio aetatis scripti	n
	Versio textus. I Ritus et canones de ordinationibus	54
	II Quid potestatis habeant singuli constituti in s. ordinis gradibus	55
IVm	Documentum. Epistola Anthimi ad Iacobum Baradaeum	67
	Praenotanda	69
	Versio textus.	71
Vm	Documentum. Excerpta ex homiliis epithroniis Severi Antiocheni.	73
	Praenotanda	75
	Versio textus. I Ex sermone LXXV de hymno doxologico	79
	II Ex sermone LXXXIV de magno Basilio et Gregorio	80

III Ex sermone LXXIV habito feria VI post pentecosten, in qua de	
more ieiunatur	80
Appendix	83
Index rerum et personarum	85

•

VI

:

.

ŗ

.

Ad lectorem

Rerum liturgicarum cultoribus haud exiguum adiumentum ad suas prosequendas inquisitiones attulerunt veterum ecclesiasticorum auctorum recensioribus hisce temporibus feliciter detecta scripta atque in publicam edita lucem. Prae primis commemoranda praesertim sunt : "Peregrinatio ad loca sancta," quae primo typis prodiit anno 1887 curante I. F. Gamurrini; "Euchologium Serapionis," quod edidit A. Dmitriewsky anno 1894; demum "Testamentum Domini, a nobis vulgatum anno 1899.

Compertum attamen est eruditis viris codices syriacos, qui asservantur sive per orientem sive per occidentem, continere adhuc plura, eaque pretiosa, documenta ex quibus disciplinae liturgicae egregie illustrantur atque notabili ter augentur. Quapropter, eiusmodi studiorum promovendorum causa, animum diligenter adplicuimus ex codicibus nostrae bibliothecae nec non Parisiensis atque Vaticanae, quas nuper visitavimus, eruendis delectis opusculis liturgicis, iisque publici iuris faciendis hoc libello, qui est fasciculus tertius incoeptae collectionis, quae inscribitur "studia syriaca, una cum elaborata a nobis ipsorum latina translatione, adiectis insuper hic inde opportunis brevibus adnotationibus.

Sunt autem illa documenta quae sequuntur :

•

I Ordo quo inire solet episcopus urbem, et descriptio partis liturgiae, quae anaphoram seu canonem praecedit.

II Responsa canonico - liturgica quaesitis propositis ab orientis abbatibus.

III Ritus et canones sacrarum ordinationum.

IV Epistola Anthimi pseudo - patriarchae Constantinopoleos ad Iacobum

VII

Baradaeum episcopum monophysitam Edessae.

V Excerpta ex homiliis epithroniis Severi Antiocheni.

Animadvertendum est autem ex modo enumeratis documentis I^m quidem et III^m desinenti saeculo quarto vel quinto ineunti adscribi, reliqua vero sexto esse anteriora.

Quo porro melius innotescat quanta ex iisdem affulgeat lux sacrarum disciplinis antiquitatum, sub lectoris oculis vel in ipsa hac praefatione delineare praestat praecipua ex iisdem deprompta argumenta.

Primum itaque documentum non solum vetustioris liturgiae in ecclesia Antiochena describit partem praeanaphoricam, sed et testatur olim in eadem ecclesia exstitisse tum utriusque linguae graecae et syriacae usum, tum duplicem seriem sacrae hierarchiae ministrorum, quorum alii graece alii syriace suo munere in eucharistica synaxi celebranda seorsim fungebantur. Videlicet in praefato documento memorantur tum lector graecus tum lector syrus, itemque diaconus graecus et diaconus syrus.

Alterum documentum, coeteris praetermissis, ex eo commendatur, quod pristini aevi canones caerimoniasque exhibeat dimittendorum poenitentium atque catechumenorum, tradatque orationum formulas proferendas super utrumque ordinem. Suppeditat praeterea notitiam, hactenus incognitam cuiusdam haeretici et pseudo - episcopi nomine Zabad, qui sub Severo patriarcha Antiocheno vivebat.

Ex tertio documento plurae quaestiones de sacri ordinis gradibus, de singulorum variis officiis, deque ritibus ordinationum ample dilucidantur.

Ultimo demum loco excerpta ex Severi Antiocheni homiliis epithroniis agunt de origine quorundam dierum festorum ieiuniorumque atque de eorum in ecclesias inductione.

Beryti mense novembri anno MCMVIII.

VIII

RITUS RECEPTIONIS EPISCOPI

·I

. .

`

ET CELEBRATIONIS LITURGIAE

CATECHUMENORUM

۱

Praenotanda

1. Descriptio codicis unde editio fit

Rarum documentum, quo exorditur studiorum syriacorum III fasciculus modo in lucem prodiens, desuímptum est ex codice syr. nostrae bibliothecae pag. 303 recenter exscripto ex aP ographo membraneo litteris strangelis saec. VIII vel IX, uti videtur, exarato, quem possidet ecclesia Iacobitarum in oppido Mediad prope urbem Mardin in Mesopotamia. Ex isto documento habent cultores rerum liturgicarum tum breviter recensitum ritum quo antiquitus excipiendus erat episcopus, cum ingrederetur urbem suae sedis, tum descriptionem illius partis liturgiae eucharisticae quae canonem praecedit.

2. Assignatio aetatis documenti

Etsi autem memoratum scriptum nullam temporis notam praeseferat, nonnulla tamen ei insunt indicia, quae demonstrant aetatem, ad quam assignandum sit, saeculo sexto esse anteriorem.

Et primo quidem perhibetur ibidem solemnis manifestatio et publica explicatio splendoris sacrarum caerimoniarum, quibus occurritur episcopo advenienti in suam sedem. Praeeuntibus enim crucis vexillis cum facibus, praecedunt cum cantibus clerici, quos sequuntur laici ordine dispositi, viri seorsim ac item mulieres, donec perducatur episcopus prius ad "martyrion," exhinc ad portam majorem urbis, dein ad plateam ampliorem, atque ubique hymni solemniter concinuntur, thura adolentur, litaniae manifeste proclamantur. Huiusmodi sane triumphalis publicus apparatus rituum ecclesiasticorum non nisi sub dominio christiano locum habere poterat. Proinde procerto concludendum est documentum anterius esse occupatione Syriae per Arabes.

Imo probari videtur idem illa aetate esse vetustius ex eo quod contineat usus, qui nonnisi penes scriptores quarti et quinti saeculi reperiuntur, quique iam ineunte saeculo sexto desierunt.

Ita v.g. catechumenatus disciplina videtur ibidem in suo vigore stare, cum paescribitur non solum ut tum graecus diaconus tum syrus dimissionis formulas enuntient, sed et ut omnes diaconi easdem repetant (ambulantes per ecclesiam), donec ad altare accedant.

Praesertim autem antiquitas nostri documenti ex eo apparet, quod ibidem inter clericos inferiores, post psaltas, haud semel recenseantur illi qui, appellantur graeca voce $\varphi v \lambda \alpha x e_i^{2}$ et syriaca jie i. e. vigiles, quorum mentio nullibi nisi in opere s. Maruthae Maipharkensis episcopi de ordinibus reperitur. Scribit enim : "Munus quo fungitur archidiaconus sese extendit ad omnes gradus videlicet ad presbyteros, diaconos, hypodiaconos, lectores, psaltas et vigiles,". (Vide inferius notam 4 ad versionem latinam textus).

Insuper in eodem documento quamvis inseratur "Trisagion, cuius usus in liturgia saeculo quinto ineunte iam invaluerat, sub silentio tamen praeteritur hymnus 'o $\mu ovo\gamma evn$;, qui, occasione celeberrimae disceptationis "de uno ex Trinitate crucifixo, fuit concinnatus et in liturgias Hierosolymae, Antiochiæ et Byzantii introductus.

Praeterea ab auctore memorati documenti omittitur ingressus minor $(\eta \mu \mu \mu \sigma \sigma \sigma \sigma)$ ante lectiones Scripturales, neque describitur ritus "maioris ingressus, quo oblata solemni pompa deferuntur ad altare.

Tandem, post dimissos catechumenos et disposita super aram oblata, dicit quidem auctor esse emittendam fidei professionem, attamen nullatenus commemorat symbolum Nicœnum, cuius usus obtinuit in liturgia post medium saeculum quintum.

3. Disquisitio de lingua liturgica pristina aetate per Syriam

Porro, ceteris omissis, nostrum documentum luculentum perhibet testimonium de duplici in sacra synaxi adhibita lingua, graeca videlicet et syriaca. Ibi enim praescribitur ut lectiones Scripturales graece et syriace recitentur, utque diaconus graecus et post ipsum syriacus proclamationes proferant.

Libet itaque hac occasione summatim attingere quaestionem de invecto graeco sermone in Syriae oras.

Quod lingua vernacula Syriae olim fuerit syriaca, per se patet. Hoc testantur sacrae Litterae, comprobant monumenta historica (1), ipsaque locorum nomina originaria proclamant (2). Attamen post occupatam Syriam ab Alexandro Magno et a Seleucidis, graeca lingua in illam penetrare coepit, sive per principes et magistratus qui sedes figebant in majoribus urbibus, sive per duces militesque qui suis illam tuebantur armis, sive per colonias, haud tamen ingentis multitudinis, ex Graecia deductas in civitates a Macedoniis sive noviter exstructas sive auctas.

Exinde et ipsi optimates natione syri, quo facilius accessus iis pateret ad principes, illorum addiscebant linguam. Praeterea qui alacriori praediti erant ingenio vehementer alliciebantur operibus graecis legendis quae celebrata erant omni genere scientiarum et cognitionum illius aetatis.

Accedit quod propagatio christianae religionis ab Antiochia per ceteras Syriae urbes plurimum contulerit incremento culturae graecae, ex eo quod praeter celeberrimam Veteris Testamenti versionem LXX, plerique libri N. T., qui a sacris agiographis pro omnium gentium utilitate destinabantur, graeca fuerint scripti lingua, quae reliquis notior et diffusior per orbem erat.

⁽¹⁾ Cf. Strabon geog. 1. XI, 11 - Origenes contra Celsum VII, 9. etc.

⁽²⁾ Cf. opus Clem. Jos. David archiep. Damasceni syrorum cui titulus arabice القصارى pag. 22 et seqq.

Hisce addatur quod sedibus maioribus interdum prraeficiebantur episcopi lingua graeci.

Consuetudo itaque graece loquendi, quae initio per gubernatores, duces, milites, coloniasque in Syriam introducta est, sese protendit, temporis progressu, ad syros indigenas nobiliores excultioresque, ad plerosque ecclesiarum praesules nec non ad scriptores. Nihilominus idem usus graeci sermonis neque universalis evasit, neque multo minus eo devenit, ut aboleret pristinam regionis linguam i. e syriacam. Quin imo communi populo vel in frequentioribus urbibus incolisque oppidorum, vicorum, agricolisque sola familiaris erat lingua syriaca.

Ad illustranda ea quae breviter innuimus hac de quaestione, pauca ex historia ecclesiastica proferimus :

1. S. Joannes Chrysostomus in sua homilia XIX graece habita Antiochiae, cum ad ecclesiam confluxerat multitudo rusticorum et agricolarum sic auditores allocutus est: "Festivitatem en maximam esse puto praesentem diem, propter fratrum nostrorum praesentiam, qui urbem nobis hodie adornaverunt et ecclesiam honestarunt . . . populus lingua quidem nobis diversus, fide vero conso nus_n (Migne P. Gr. t. XLIX col. 188).

Eiusdem s. J. Chrysostomi hac de re exstat aliud tertimonium ex homilia de ss.martyribus: "In saecularibus, ait negoliis a se invicem dissident civitas et villa : in iis autem quae ad religionem pertinent, communicant et uniuntur inter se invicem. Nolienim barbaram ipsorum linguam spectare, sed animam ipsorum philosophia excullum . . . Quid enim diversitas linguae nocet, si fide iungamur ?, (ibid. t. L p. 646) (1).

Imo quamquam valde diffusa fuerit cognitio graecae linguae in urbe Antiochia tum penes familias origine graecas, civitatis principes militesque, tum etiam penes nobiliores excultosque viros, nec non in publica rerum

⁽¹⁾ Ipse s. Joan. Chrys. probe linguam syriacam cognoscebat Cf. Comment. in Math. hom. VII c. II; Comment. in Genes. hom. IV c. I; Comment. in Ps. XLVIII c. III.

gestione, nihilominus communis indigenarum plebs in ipsa metropoli syriace loquebatur. Sic v. g. Jacobus Edessenus tradit Jsaacum Edessae presbyterum cum sub Petro Fullone Antiochiae commoraretur audiretque disceptationes concitatas de appendice illa : "qui crucifixus est, extemplo suo aramaico idiomate carmen de eadem appendice publice edidisse (1).

Insuper, Zacharia rhetore teste (1. VIII c. 5), in ipsa Antiochia monasterium proprium syris exstabat, cuius abbas Cires nomine, cum renuerit doctrinam a concilio Chalced. definitam profiteri una, cum monachis Teleda, iussu Justini imperatoris, expulsus fuit (2).

2. Accedit quod plura occurrunt apud veteres scriptores testimonia quae demonstrant linguam syriacam tum per oppida in regione Antiochena tum per totius Syriæ urbes vicosque fuisse olim vulgatam, eandemque linguam patriam appellant. Ita v. g. Theodoretus episcopus Cyri in sua historia religiosa n. IV exhibens biographiam Eusebii monachi ait "Mons est praecetsus Antiochiae situs ad orientem ... ad ipsius vero excelsi montis radices vicus est maximus et populosus, quem incolae patria voce Teledam (1, >>1) nominant (3)_n. Et ibid. n. XIII refert de Macedonio Critophago quod "prope Antiochiam per annos 45 commoratus est manens in profunda caverna, quam quidam "guba, (1>>>1) cognominabant_n (4). Et in vita Abraami qui fructus fuit regionis Cyrensis, ut scribit, et postea factus est episcopus Harran narrat "imperatorem illum ad se arcessivisse desiderio eundem videndi ... Reginarum vero chorus manus eius et genua prehendentes virum orabant, qui nec graecam linguam intelligebat_n (5). Tandem n. XXI postquam commemorarit suos conatus ad errores Marcionis exstirpandos ex Cyrensi regione, subdit "venit aliquando de

⁽¹⁾ Cf. Nostra stud. syr. fascic. I p. 13 et seq.

⁽²⁾ Apud Land anecd, syr. t. III p. 245.

⁽³⁾ P. G. edit. Migne t. LXXXII, col. 1339

⁽⁴⁾ Ibid. col. 1399

⁽⁵⁾ Ibid. col. 1423

nocte exitialis daemon clamans et syra loquens voce : quid heus tu cum Marcione pugnam suscepisti? Haec ego audivi . . . et illa nobiscum audierunt alii quoque domestici, (1).

3. Socrates de studio quo duo episcopi natione syri in artem oratoriam lingua graeca sese exercendi conabantur, sic refert : "Duo episcopsi natione syri eodem tempore florebant Severianus et Antiochus, quorum ille ecclesiae Gabalorum . . . hic ecclesiae Ptolomaidis in Phoenicia curam gerebat. Et ambo quidem eloquentiae causa celeberrimi habebantur. Severianus vero licet admodum eruditus videretur, graeca tamen minus distincte pronunciabat, sed cum graece loqueretur, syrum nescio quid in eius voce resonabat (2). Et Antiochus quidem cum prior Ptolomaide venisset Constantinopolim et in ecclesiis urbis regiae summa cum diligentia aliquandiu docuisset, eaque ex re magnam vim pecuniae collegisset, ad ecclesiam suam redierat. Postea vero Severianus audiens Antiochum Constantinopoli ingentem quaestum fecisse, exemplum eius imitari studuit. Cum igitur diu se exercuisset, multasque conciones elucubrasset, venit ipse Constantinopolim,. (Socrates 1. VI, 11).

4. Liber "Peregrinatio ad loca sancta, saeculo IV exaratus, sic de linguis vigentibus in lerusalem et adiacentibus oppidis testatur (3) : "Quoniam in ea

(3) Opus istud, superstes in mutilo unico codice Arretino, scripsit nobilis quaedam et pia domina ex Gallia meridiana ad "sorores_n, narrans susceptam peregrinationem per plurimas orientis regiones ad visitanda loca sancta. In ipsius nomine designando haud conveniunt eruditi.

⁽¹⁾ Ibid. col. 1441

⁽²⁾ In vetustissima vita s. Joannis Chrysostomi cuius arabica versio habetur in codice nostrae bibliothecae legitur de Severiano episcopo Gabalae olim amico Chrysostomi, deinde persecutore : وهذا سويرنس اسقف جبله تعرض للتادب باقوال الخطباء وتوهم انه يتادب Iste Severianus "Iste Severianus"ولم تكن نغمته فصيحة في اللغة اليونانية • بل اذا تكلم باليونانية تبين نغمته سريانېة conatus est sese exercere in arte dicendi oratorum (graecorum), atque quamvis se id consequi posse putaret, nihilominus locutio eius in graeco sermone minime elegans erat, sed cum ille graece loqueretur, elocutio ipsius syriaca videbatur".

provincia pars populi et graece et siriste (i.e. syriace) novit, pars alia per se graece, aliqua etiam pars tantum syriste etc., (vid. Edit. 2 Gamurrini pag. 76). Eadem erat et incolarum Syriae conditio.

- 9 ·

5. Biographus coaevus s. Rabbulae qui natalia post medium saeculum quartum sortitus est in Cennesrin a patre ethnico scribit (1)."Et cum adoleverit (Rabbulas), edoctus fuit litteras graecas, utpote qui esset filius divitum magnatumque urbis Cennesrin, (vid. Overbeck s. Ephraemi et Rabbulae etc op. selecta p. 160).

6. Ipse s. Rabbulas qui postea an. 412 consecratus fuit episcopus Edessae, in concione quam habuit in ecclesia patriarchali in urbe Constanti nopoli excusat suam inelegantiam in graeco sermone hisce verbis (2) : "Sum rusticus (i. e. incultus) et cum rusticis vivens. Siguidem nos et plerumque syriace loquimur, (ibid. p. 240). (3).

7. Coaevus auctor vitae s. Simeonis stylitae († 459) referet, cum incolæ

معد الما الماد معهد المعتبل المو حد عدمة المتحل العدملمام معمد (1) رحدا معاسل محمد حم معاتسل سن مد امو وحصهما اله همانيله مه (2) a aller .

(3 Quamquam haec, humilitatis potius causa, s. Rabbulas initio sermonis diceret, nihilominus ipsum optime dicere et scribere graece studio didicisse constat. Post enim nonnulla in eodem sermone subdit مناهد الم حضرا بنصبط فكاد المناهد الم ما معدي محسوب المسعد . الا فق هذه المحصر المحصر المحصر مع المع . امله معد الله العبي المعد المعد (Non est enim nobis mos ut antea nostrum sermonem scriptis consignare curemus, ut illum memoriae mandemus, et exhinc in publicum proferamus : sed illud quod (divina) gratia in nostra mente gignit, id imparati loquimur populo Dei, (ibid. pag. 243 . Ipsius insuper biographus commemorat praeclaras XLVI epistolas de fide graece ab eodem scriptas (ibid. p. 200), quas s. Cyrillus Alexandrinus laudibus prosecutus est (ibid. 229). Tandem eius accuratam graecae linguae cognitionem demonstrat ab eodem elaborata versio Syriaca N. T. (ibid. 172). Porro quod diximus de s. Rabbula dicendum est de celebrioribus ecclesiae pristinis scriptoribus, qui cum natione et lingua syri essent, graece scripserunt.

adiacentis regionis Bethgubae turmatim convenerint prope columnam ad celebrandas rogationes pro pluvia expetenda, scholarum pueros, nonnisi praeeuntibus et suggerentibus magistris, protulisse lingua graeca deprecationem Kupte $\epsilon \lambda \epsilon_{1000}$: "Puerulos, ait, qui litteras addiscebant introduxerunt coram beato eorum magistri, qui praeeuntes iisdem canebant lingua graeca kyrie eleison quod explicatur : Domine miserere nobis (1) " (Vid. cod. syr. Vatic. 160 t. 47 et Bedjan t. IV p. 613) (2).

8. Theodoretus episcopus Cyri testatur quosdam monachos Syriæ græce cecinisse divinum officium, alios syriace. "Alii quidem graece, alii eius in qua versantur regionis lingua Creatorem laudabant, (...) (Hist. religios. Migne. P. G. t. LXXXII col. 1351).

9. Quamvis per Syriam inveniantur plures inscriptiones lapideae consignatae graecis litteris et graeco sermone, utpote qui magnatibus et viris excultioribus haud raro eaedem praeseferunt manifestos errores orthographicos aut grammaticos, atque ut plurimum aramaismum redolent, quod luculenter convincit patrium sermonem auctoribus et sculptoribus inscriptionum non iam graecum sed syriacum fuisse. Reperiuntur et ibidem inscriptiones latinae, cum ista lingua esset magistratuum ducumque. Sed nominatim et plurimae non solum per oppida sed et per urbes Syriae fuerunt detectae inscriptiones syri-

حمض لمضّل العة ا ونكف همة ا / هله اصمه الم مرحسه، ولمحسط (۱) مخلب 200 حمق همة -200 حمل مصل عمد المحمص ومعمم منا الماسم هلي .

(2) Ex testimonio eiusmodi nec non ex illo superius exhibito ex biographia s. Rabbulae patet in civitatibus imo et in frequentioribus vicis exstitisse magistros Scholarum qui pueros graecas litteras edocebant. Multo autem magis colebantur græcae litterae in Syrorum monasteriis praecipue celebricribus. Hinc est quod Jacobus Edessenus post abdicatum episcopatum undecim per annos operam navavit restituendo graecae sacrae eruditionis studio in coenobio Eusebonae prope Antiochiam (Cf. chron. Michael. 1. XI)

acae, quas publici juris fecit Voçué, alique. Juvat indicare nonnullas ex iis quas recentissime vulgavit H. Pognon in suo praestantissimo opere "Inscriptions Semitiques etc. Paris 1907, : v. g. n. 83 Alepi saeculi IV (1. c. p. 146); n. 85 Dehhesii haud procul a Teleda item saeculi IV (ibid. p. 152); n. 21 Bassufani anni 544 aerae Antiochenae (ibid. p. 60); n. 20 Caphar - Nabu anni 571 - 572 eiusdem aerae (ibid. p. 56) et n. 19 Stablati an. 593 (ibid. 55). Prae ceteris commemoranda est inscriptio notata ibi n. 18 quae est seculi IX et ita sonat : محمد محمد محمد المعمد محمد المعمد معدة المعمد معدة المعمد المعمد المعمد معدة المعمد معدة المعمد . المرا معد المعند ا graecorum peccator Timothaeus filius Isaac ex ipsa Teleda anno 1170 (Christi 859). Quicumque legit oret, (ibid. p. 54). Animadvertendum est autem monasterium quod dicebatur graecorum inscriptionem ad portam ingressus litteris et lingua syriaca quae erat propria loci, incisam habuisse. Porro dicendum est praedictos monachos, qui Melchitae erant, ideo probabiliter fuisse appellatos graecos non iam quod natione essent tales, sed quod ad imitationem celeberrimi monasterii S. Simeonis prope Alepum et S. Sabae in Palestina iam ritum graecum adhibere coeperint.

10. In codice syriaco Musei Britannici signato n. addit. 14602 exstat fol. 64 epistola dogmatica quam die 17 maii anni Christi 567 suis nominibus subscripserunt quadraginta quinque abbates monasteriorum orientis, quorum pleraque circa Antiochiam, Alepum, Mabbug, et oras Euphratis sita erant. Iamvero inter eorundem subscriptiones una tantum sic iacet: "Lazarus presby. ter graecus (1), (Cf. Wright catal. of the syr. Brit. Mus. manuscripts p. 706).

11. In eodem codice f. 80 et seqq. exstat epistola quam ad lacobum Baradaeum aliosque episcopos monophysitas miserunt centum triginta octo abbates monasteriorum provinciae Arabiae, quae hodie vocatur Hauran et ubi syriaca lingua florebat. Iamvero inter illos centum et triginta octo abbates soli viginti quatuor partim per se, partim autem per discipulos vel syncellos

(1) Luca Janah isu (1)

praefatae epistolae graece subscripserunt, hisce ex. g. verbis "Ioannes presby ter et reclusus monasterii pagi Beth - Taiman manu mei discipuli Iuliani graece subscripsi (1), (Cf. Wright cat. of the. Brit. Mus. syr. manuscripts pag. 709 et seqq.)

12. Tandem tum per orientem tum per occidentem in multis bibliothecis v.g. Vaticana, Parisiensi, Londinensi, Berolinensi etc. exstant perplurimi syriaci codices continentes ritualia, pontificalia, missalia etc. propria Melchitis quique dicuntur exscripti ab episcopis vel presbyteris usui eorundem ecclesia-rum per Syriam (2) et in ipsa urbe Antiochena. Inter ceteros notandus codex syr. vatic. n. XX, qui dicitur exaratus in ecclesia "s. Domitii prope templum Erobta (] **Losin**) in urbe Antiochia, (3).

Praeterea nonnunquam ibidem accurate designatur annus quo ritus graecus in syr. linguam fuit versus : sic v.g. in eodem cod. syr. vat. XX dicitur (4) "Ritus hic graecorum translatus fuit ex codicibs eorundem, anno graecorum 1353, (Christi 1042). Alibi perhibetur nomen auctoris versionis ex graeco in syriacum : sic v.g. in cod. XLI ad finem officii exequiarum f. 406 notatur (5): "illud transtulit antistes Paulus metropolita Sicae, prope Cyrum.

Imo in quibusdam vetustioribus codicibus post orationes dictas "graecas," vel "ritus graeci, quae exhibentur versae in syriacum, diligenter inseruntur

(2) Cf. catalogos praedictarum bibliothecarum

دديا العدد المصلى مر مدد مدا المعدما حصرمد المعصم (3)

المحلفة بعد بعد بعد مع مع مع مع مع مع الله مع الله مع الله مع (4) (4) المعلم الله مع المعلم المع مع المع المع ا المالة المحلة المحلة المع المحلة المعالية المحلة المحلفة المحلة المحلة

⁽¹⁾ معمل محمد المعند المعند عليه المحمد المعند معند المعند المعن معند المعند الم

aliae sub titulo "syriacae, vel "ritus syriaci, (1). Proculdubio eiusmodi orationes spectant ad pristinum ritum Antiochenum, quae tamen sequiori aevo ex libris Melchitarum omnino exciderunt. Praestat interim animadvertere quod notae quas modo indicavimus suppeditant argumentum ad definiendam aetatem, qua Antiochenae ecclesiae Melchitae mutuati fuerint ritum ecclesiae Byzantinae, et quod codices citati exhibeant nobis vetustas reliquias liturgicas Antiochenæ ecclesiae (2).

Hisce notatis de lingua graeca quae invaluerat in quaedam loca Syriae penes viros cultiores, dum interim syriaca lingua manebat in communi consuetudine per totam Syriam, regrediamur ad quaestionem de usu duplicis linguae graecae et syriacae in liturgia.

Liber itaque "peregrinatio ad loca sancta, tradit quod Hierosolymis et in adiacentibus locis "episcopus licet siriste noverit, tamen semper graece loquitur

(1) Cf. cod. vat. syr. XX f. 78, 86 بمعة بعصل به لي المحمل به المحمل (sic) المحلومة المحمل المحم محمل المحمل المح

(2) Codices syriaci ad usum Melchitarum exarati sunt litteris quae similes sunt illis nuncupatis estrangelae, atque facile dignoscuntur a ceteris syrorum codicibus ex quibusdam orthographicis vel grammaticis signis aut proprietatibus.

Porro, quum temporis decursu, syriace loquendi usus diminueretur imo omnino obliteratus est, Melchitarum praesules prius verterunt arabice rubricas dein quasdam orationes, et tandem eorundem patriarcha Euthimius III Carme filius qui sedit anno 1631 universos libros liturgicos arabicos reddidit. uti testatur in appendice ad codicem bibliothecae nostrae coevus gregorius Joannes episcobus monophysitarum patriarcha judy. المورية اليوم كرمه اخرج في مدينة حلب جميع كتب (الطقوس) الرومية الى العربية · · · لان بلاد سورية اليوم (liturgicos) graecos libros in arabicum idioma transtulit, propterea quod hodie lingua syriaca in arabicam per Syriam mutata est_n. (i. e. concionem ad populum habet) et nunquam siriste. Itaque ergo stat semper presbyter, qui, episcopo graece dicente, siriste interpretatur, ut omnes audiant quae exponuntur. Lectiones etiam, quaecumque in ecclesia leguntur, quæ necesse est graece legi, semper stat, qui siriste interpretatur (1), ut semper discant_n (Gamurrini pag. 76).

Iamvero exinde colligitur in provincia illa Palestinae, tempore quo liturgia missae perficiebatur, adstitisse episcopo graece lectionem evangelicam exponenti presbyterum qui, munus interpretis exercens, illam expositionem extemplo syriace vertebat populo cui illa lingua tantum familiaris erat, itemque lectores syriace interpretatos esse lectiones Scripturales : an alias vero partes liturgicas alii interpretes syriace redderent, haud liquet ex memorato testimonio.

Documentum autem nostrum, quod agit de usu liturgico per Syriae frequentiores civitates, testatur tum lectiones ex V. et N. T. primo graece et deinde syriace lectas publice fuisse, tum exstitisse alios diaconos destinatos graecis proclamationibus alios syriacis. "Legantur, ait, libri duo graecus et syriacus (2), et "Proclamet diaconus graecus... et post ipsum syrus etc, (3). Non alia profecto de causa praecedere facit lectiones atque proclamatio-

⁽¹⁾ In vita s. Procopii Caesareensis qui decapitatus fuit anno 303 refertur eundem in ecclesia munere functum fuisse lectoris syriace (Vid. vers. syr. apud Bedjam T. 1 pag. 206).

ممعني الزب متحل مدسل محدثم (2)

nes graeca lingua iis quae syriace proferendae sunt nisi ad honores magistratui magnatibusque tribuendos.

tioribus codicibus exstare proclamationes diaconales tum graece, characteribus tamen syriacis, tum syriace. Ita v. g. in cod. Vat. syr. XLI, in quo exstat liturgia s. Joannis Chrysostomi. Ad pacem f. 18 legitur : موراراً معنال المحصول ال

سم . كومعموده . محمهالالم كوملام ، محمل كوملام . بمرا المحمم . الاستان ، المحمد مالا معرف ها الم معرفة ، ما يومون ، المحمد المحرا

هداسلو : معمر معد . معمر حسله . محم محتب حلطعما مسمد .

Diaconus : στωμεν χαλως στωμεν χατα φοβου. Προσχωμεν, την αγιαν αναφοραν εν ειρηνη Χριστω δεω προσέφετν. Syrus : stemus bene, stemus in timore, mentes nostras et defigamus in oblationem sanctam, quae in pace Deo offertur_n. 5°. Tandem scriptio graecarum proclamationem litteris syriacis tum in praedicto codice tum in aliis pluribus manifeste ostendit communem clerum Melchitarum illis temporibus ne graece quidem legere novisse.

Ordo quo episcopus urbem inire debet

I

Episcopus ingressurus urbem prius ineat aedem sacram dictam "martyrium_n, si ad fores urbis exstat, ibique thura adoleat.

Exhinc coram eo officium (i.e. psalmodiam) exordiantur vigiles (1) primo praecedentes cum crucibus et flammulis (2) et post eos subsequuntur filii ecclesiae (i.e. fideles) donec occurrat porta. Statim ergo ac ad urbis portam majorem ad intus pervenerint proclamat diaconus (litaniam), post quam proclamationem dicit coetus decies "Kyrie eleison_n.

Protinus thura episcopus imponit, et post thura incipiunt officium singuli suo ordine, primo incedentibus laicis, et post illos clericis et post episcopum mulieribus, donec perveniant ad quadrivium. Ibi autem diaconus praedicat litaniam, et coetus post ipsus clamat uti dictum est (decies "Kyrie eleison,). Et post praedicationem (diaconus) offert episcopo thuribulum cui imponit thura.

Postquam episcopus ecclesiam ingressus fuerit, statim diaconus proclamat litaniam, et post proclamationem adolentur thura, et post thura ascendit episcopus ad ambonem et signat coetum signo crucis, a Deo illis bona implorans.

Descendens episcopus ex ambone pergit ad episcopion cum nobilibus, et, brevi recitata prece, sedet et sedere quoque penes se facit quos noscit congruum esse ut consideant.

Tempore autem acolothiae (3) (i.e. liturgiae) veniunt clerici descendit-

(2. Vox latina, quae significat faces.

- 16 -

⁽¹⁾ Qui hic voce graeca φ^{ήλαχες} i. e. vigiles dicuntur iidem sunt ac illi qui alibi syriace appellantur **jö_{φφ}**. Ipsi autem spectant ad clerum. Vid. pag. 15 n. 1

⁽³ I. e. tempore quo, absoluta psalmodia, celebrari solet missae sacrificium.

que (episcopus cum eis) ad diaconicon atque statim ibi sedet donec clerici sacras suas induant vestes. Egressus autem archidiaconus praeit coram episcopo gestans Evangelii codicem, incipiuntque vigiles (1) officium.

(1) Exstat in bibliotheca Vaticana cod. syr. Borgianus n. 82, in quo continetur fragmentarium opusculum de ordinibus quod edidit s. Maruthas Maipharkensis episcopus et misit ad Isaac Seleuciae et Ctesiphontis archiepiscopum, uti indicat sequens locus in fine operis pag. 29 : المحمد المعالية المحمد אשתסטי . ל מילכבי כלבי ... או מיל אייו ... יו איי כלדם . Lando Las las also and "Haec autem quae scripsimus vobis, studiosissime rerum divinarum et praestantissime Isacule, non iam propter vos ea scripsimus, sed propter alios . . . ut quisque nomen loci, gradum et ordinem quem occupat noscat, . lamvero ibidem inter clericos minores recenset auctor prius psaltas et dein vigiles hisce verbis pag. 27 محمد لتحمل محمد والاصبال بي المصمد . اتم مع مع بي معتما ومعصما معمد المتعمد المتعمد معمد الم "Munus itaque quo fungitur archidiaconus sese extendit ad ordines universos, scilicet ad presbyteros, diaconos, hypodiaconos, lectores, psaltas, et vigiles, . Hinc singulorum ordi -مبورًا إب صعيداً (معتره : num exponens officia, sic distinguit psaltas a vigilibus : مبورًا إب صعيداً معمدي. معدممي بي معاملة مرةها امر والم للحد وترهي هذا والمحمد ا وحداد المحر وي واحدي الكومية محصص قلا وحدمت المحدم عصره i.e. «Vigiles graece σπουδαιοι appellantur quod syriace significat نرمند i.e. curam gerentes, quasi dicatur qui curam gerunt horarum offici ecclesiae. Illi vero qui canunt "alleluia, et verba psalmorum extollunt super ambonem nuncupantur psaltae,. Et re quidem vera nostrum documentum designat psaltas ut concinant "alleluia, et propsalmon i. e. versus psalmorum ante lectiones Scripturales, et insuper psaltis canendum assignat trisagion. Quod ad vigiles spectat, documentum nostrum potius quam eos sollicitos perhibeat de horis orationis, iisdem tribuit canendos hymnos in liturgia. Non abs re est notare can. 15 concilii Laodiceae innuere psaltas canere ex psalterio super ambonem.

Statim ac in ecclesiam episcopus introit, recitat archipresbyter orationem (1).

Postea psaltae dicunt trisagion (2). Et illico episcopus dicit orationem ante lectiones (3) et sedet suo loco, sedentque presbyteri iuxta ipsorum gradum.

Et statim clamat archidiaconus (4) : $\pi \alpha \sigma \sigma \sigma \theta \epsilon$ (silete).

Et illico lector ascendit (5) et annuntiat nomen libri sui (ex quo lectio desumpta est).

Hinc archidiaconus clamat (6) : $\pi \rho \sigma \sigma \chi \omega \mu \epsilon v$ (attendamus).

(1) In documento itaque quod prae oculis habetur, liturgia inchoatur ab oratione recitanda ab archipresbytero ante trisagium, praetermissis sub silentio praecedentibus secretis orationibus, quas in posterioribus orientalibus liturgiis sive Hierosolymitana, vel Antiochena aut Alexandrina aut Byzantina et Nestoriana recitat celebrans ad in-troitum ad sanctuarium, ad incendendum thus etc.

(2) Trisagium recitatur in liturgia missae ante lectiones Scripturales in cunctis ecclesiis orientalibus, excepta Alexandrina, in qua canitur quidem trisagium ante evangelium, sed post lectiones ex apostolo et ex epistolis catholicis.

(3) Solummodo in liturgiis Hierosolymitana, Antiochena et Nestoriana celebrans recitat secreto orationes ante lectiones ex s. Scriptura.

(5) Id convenit cum lib. II c. 59 ubi praescribitur ut lector "ex edito loco, legat sacras lectiones.

(6) In liturgia Byzantina ante et post epistolae antiphonam praemitendam clamat diaconus "attendamus, ut concitet cœtum ad audiendam lectionem .

Et statim ac lector absolverit lectionem, innuit archidiaconus uni pres. byterorum, qui sedens clamat (1) : $e_{i\rho\eta\nu\eta\sigma\sigma\iota}$ (pax tibi). Et similiter agit donec (legantur) duo libri graecus et syrus.

Et illico psaltes ascendens dicit (2) : $\Psi^{\alpha\lambda\mu\sigma}$; $\tau\omega \Delta^{\alpha\nu\nu\delta}$ (psalmus Davidis)

Et dicit archidiaconus : $\pi \rho \phi \alpha \lambda \lambda \epsilon$ (praecine).

Et dicit psaltes propsalmon (3) (antiphonam).

Et clamat archidiaconus (4) : $\frac{\partial \sigma}{\partial \lambda} \frac{\partial \omega}{\partial \nu}$ (succinamus). Et sine mora canunt vigiles.

Et ascendunt illico duae aliae lectiones, cum episcopus manet in suo throno, manentque locis suis ii qui sedent.

Dicunt autem vigiles (5) sex versus ex psalmo miserere mei Deus secun-

(1) In eadem liturgia Byzantina post lectam epistolam sacerdos salutat lectorem dicens "pax tibi".

(2) In liturgia Byzantina lector haec ipsa verba recitat ante antiphonam (حمان العربين) epistolae. In Maronitarum autem ritu ante antiphonam epistolae Paulinae lector proclamat ما المتابع المتعالي (i. e. versus pslami) laudum dicitur_n. Et respondet sacerdos محمد العنان "psalle et lauda creatorem tuum_n. Apud Nestorianos ante epistolam clamat diaconus : surgite ad orationem (dicite) antiphonam diei. معني أينمد المكاني

(3) Propsalmon idem est ac $1 \rightarrow 1$ apud Syros, ac Liaa apud Nestorianos et $\pi \rho o \chi \epsilon i \mu \gamma o \gamma$ in ritu Byzantino.

(4) I. e. Respondeamus succinendo extrema versuum, uti explanant C. A. l. c. "peractis vero per duos lectionibus, alius Davidis hymnos psallat, et populus extrema versus succinat_n.

(5) Antiphona canenda ante epistolam constat sex versibus desumptis ex psalmo 50 cum totidem responsoriis interpositis. Eiusmodi antiphonarum exempla exhibet vetustissimus cod. syr. Londinensis addit. 17207, ubi singulae antiphonae constant ex brevi cantilena rithmica (12) et ex versiculo ex psalmis (12) in cuius fine succinitur postrema pars cantilenae. Sic se habet v.g. ad dominicam in albis antiphona ante lectiones V.T.: dum misericordiam tuam, cum strophis quae congruunt.

Et illico orat (1) unus presbyterorum, et sedent.

Hinc illico legitur apostolus.

Dein illico (canitur) alleluia (2).

Et archidiaconus ait : $\pi \rho \phi \chi \lambda \lambda \varepsilon$ (praecine).

Et post alleluia statim ait archidiaconus : Συνφωνω; παντες υποψαλλωμεν (unisona voce omnes succinamus).

Et illico legitur Evangelium.

Et (recitantur) litaniae (3).

Et orat episcopus.

Archidiaconus dein gestat codicem Evangelii, qui super altare positus erat. Et graecus diaconus clamat (4) : ο σοι Καταχουεσθε προεστε (ο qui estis

حصيما . مع لمعةا تعدا عص حد . حيا المعند المحصم اله هم معل . محسه اللام معمد . محمد اللامه وسعدت . محمد هر محمة . حيا المعند المحصم ف

(1) Oratio ante lecticnem epistolae Paulinae.

(2) Antiphona ante lectionem Evangelicam dicitur a Syris **λουο** i.e. αλληλουοιον, et ter repetitur alleluia initio antiphonae ex psalmis desumptae.

Etiam in ritu Byzantino lector dicit ante evangelium " αλληλουια Ψαλμος τω Δαυιδ,.

Apud Coptos autem ante Evangelicam lectionem proclamat diaconus "ex psalmis Davidis, et cantores plures canunt versus cum alleluia.

(3) I. e. litaniæ quibus diaconus invitat conventum ad orandum pro pace ecclesiae et mundi, pro cunctis et praesertim pro offerentibus.

(4) In documento, quod illustramus, dimittendorum tantummodo catechumenorum mentio fit. Liturgia Byzantina similiter solos catechumenos dimittit, Maronitica audientes. In liturgia autem Nestoriana praeter catechumenos aut audientes dimittuntur a diacono qui non sunt sumpturi eucharistiam hac proclamatione مج الإ نصح الجو auditores exite).

Et post ipsum (diaconus) syrus: qui non suscepit signaculum abeat (1). Et ita clamant omnes donec ingrediantur ad altare (2).

Et archidiaconus gestans Evangelii codicem clamat : $\circ \pi \pi \pi \chi \circ \mu \nu \sigma \pi$ (o catechumeni exite); $\pi \pi ; \vartheta \circ \rho \pi ;$ (portas !) (3)

Et clauduntur vela et portae.

الله "abeat qui non est sumpturus ipsum (i. e. mysterium eucharisticum,). Quae proclamatio exstabat olim in liturgia Alexandrina saec. IV, teste S. Timotheo episcopo in responso canonico ad IX interrogationem "in divina oblatione diaconus proclamat ante osculum : qui non communicatis abite, (Vid. Pitra Iur. Graec. t. I. pag. 32). In liturgia autem Syrorum, uti ex commentariis patet, diaconus profert sequentes dimissoriales formulas : المادة معني المعني بالمادة معني المعني بالمادة معني المعني بالمادة المعني معني بالمادة معني بالمادة معني المعني بالمادة معني المعني بالمادة معني المادة المعني معني بالمادة معني بالمادة معني بالمادة معني المعني بالمادة معني معني معني بالمادة معن المادة معني بالمادة معني بالما

(1) Notanda est duplex formula dimittendorum catechumenorum, quarum prior græca a graeco diacono proferenda, altera syriaca a syriaco, neque ista illius est interpretatio litteralis.

(2) Ista verba "et ita omnes clamant donec ingrediantur ad altare, innuere videntur ceteros diaconos, dum repetunt formulas dimissionis, per ecclesiam deambulare debere ad conventum inspiciendum ne quispiam dimittendorum ibidem manserit, eosdemque dein redire ad altare. Ex quo merito coniicitur agi in isto nostro documento de dimittendis reapse catechumenis, minime vero simpliciter de formulis liturgicis proferendis.

(3) Convenit adamussim cum liturgia Syrorum. Vid. p. 20 n. 4. Convenit quoque cum liturgia Nestoriana in qua post "ite auditores, statim dicit diaconus "videte portas,. In liturgia autem Byzantina nonnisi post osculum pacis clamat diaconus " $\tau \alpha \varsigma$ búpa $\sigma \tau \alpha \varsigma$ dupa ς_n

- 21 -

Et statim vigiles dicunt hymnos (1).

Et adfertur aqua ablutionis ad episcopum et ad omnes presbyteros (2).

Et introit episcopus et stat ante altare, et illico incipiunt psaltae canere alleluia coram mysteriis (3).

Et cum perveniunt ad portam altaris aperiuntur vela.

Et statim ac mysteria disponuntur super altare, adolet episcopus thura, et dicunt professionem fidei (4).

Finis

(1) Cantica quae post dimissos catechumenos concinunt vigiles respondent hymno qui in liturgia syrorum dicitur "introitus, (**Jime y llo**), in liturgia Nestoriana "cantus mysteriorum, (**Jij) Jime**), in liturgia Byzantina $X = \rho o \beta t x o v \dot{\mu} v o v$. In liturgia autem Alexandrina coptorum deest quidem hymnus introitus, sed recitat sacerdos "orationem veli, quae est oratio ad introitum.

(2) Tum episcopus tum presbyteri qui ei adstant ad offerendum sacrificium manus lavant, quod et innuit auctor C. A. in lib. VIII c. 11, hac tamen differentia, quod ex nostro documento lotio manuum fit statim post hymnum introitus, in C. A. lotio subsequitur osculum pacis. Porro in hodierna liturgia Antiochena Syrorum nec non in Alexandrina lotio fit post introitum. Liturgia autem Nestoriana praescribit lotionem post dimissos catechumenos et ante introitum. Tandem iu liturgiae Byzantinae codicibus desideratur praecisa mentio lotionis manuum celebrantis ad introitum.

(3) Iuxta C. A. 1. VIII c. 12 dona ad altare afferenda sunt post osculum pacis : hic autem dicitur quod post cantum hymnorum introitus, lotionemque manuum episcopus ante altare sistit et dona ad ipsum nulla alia solemni pompa afferuntur praeterquam quod coram iis psaltae canant alleluia. Ex quo concludendum videtur, tempore quo nostrum documentum editum fuit, nondum fuisse introductum ritum qui dicitur "magni ingressus,.

(4) Postquam dona fuerint disposita super altare adoleveritque episcopus thura, "professionem fidei, enunciat coetus. Ad fidei autem professionem emittendam minime adhibet vocabulum "credo,, vel "credimus,. Videtur exinde formula Nicoena eo tempore nondum in liturgiam inducta. Porro animadvertendum est in liturgia Byzantina sym bolum fidei post pacis osculum collocari.

II

RESOLUTIONES

LITURGICO — CANONICAE

.

Praenotanda

1. Indicatio codicis

Alterum documentum, quod hic in lucem vulgamus, extractum a nobis fuit ex secunda parte celebris codicis syriaci Sangermanensis bibliothecae Nationalis Parisiensis signati n. 62, inde a f. 229 usque ad f. 237 v., consistitque in XLV responsis seu resolutionibus de re canonica et liturgica.

Praedicta autem resolutionum collectio praesefert hunc titulum : "Capita seu quaesita ab orientalibus exarata et missa ad sanctos patres qui iis responsa dederunt, : et in fine apponitur sequens subscriptio : "Absoluti sunt canones numero quadraginta quinque qui constituti fuerunt a patribus orthodoxis,.

2. De auctoribus resolutionum

Quamvis autem neque in titulo neque in subscriptione indicetur quinam fuerint illi orientales qui quaesita proposuerunt, quinamque patres auctores resolutionum, facillime tamen utrumque aliunde explanatur.

Gregorius equidem Barhebraeus suo nomocanoni, cui titulus "directorium, (Lion), plures ex praedictis resolutionibus canonicis totidem verbis vel adhibita contractione inserens, eas tribuit tamquam auctori Severo monophysitarum celebri patriarchae Antiocheno, uti in notis ad versionem textus significabimus. Iamvero easdem resolutiones praedicto Severo, uti auctori, minime tribuendas esse vel ex eo patet quod resolutiones 6 et 27 commemorent Severum cum apposito epitheto "sancti, quo denuntiatur eundem iam fuisse vita functum. Praeterea ibidem exhibentur testimonia ex scriptis quae dicuntur ab ipso Severo relicta, nominatim vero ex opere contra "anachristas,".

Imo resolutioni 27 inest nota chronologica ex qua merito infertur, brevi

4

tempore post interitum eiusdem Severi et antequam a monophysitis eus loco sufficeretur Sergius Tellensis, editas fuisse resolutiones illas. Siguidem ibidem. ubi agitur res cuiusdam viri nomine Zabad, qui, praeter haeresim, sibi contra ius arrogaverat episcopalem dignitatem, postquam notatum fuit Severum declarasse irritam seu invalidam illius consecrationem, atque praecepisse ut ordinati ab eodem Zabad denuo ordinarentur, speciatim subditur "viginti plus minusve praeteriisse annos a quo talia fuerunt audacter patrata a Zabad, lamvero Severus, qui an. 512 usurpaverat (1) sedem Antiochenam, exinde, imperante lustino, anno 518 expulsus fugiit in Alexandriam (2); et, post adventum in urbem Constantinopolim, fuit an. 536 damnatus (3) a Romano Pontifice Agapeto, rediitque in Aegyptum, ibidemque interiit (4) an. 538. Proinde ex superius dictis deducitur decretum Severi adversus Zabad nonnisi an. 518 emanasse, et consequenter, additis viginti annis plus minusve, dicendum est resolutiones canonicas, de quibus occupamur, statim post eiusdem Severi interitum editas fuisse nempe ipso anno 538 vel anno subsequenti, antequam nempe Sergius Tellensis in eiusdem locum a monophysitis sufficeretur (5).

In codice syriaco bibliothecae nostrae, ex quo "Acta Pilati, vulgavimus (Cf. studia syr. fasc. II), prostat canonica epistola hisce resolutionibus canonicis parallela, quae non tantum confirmat ea quae exposuimus de aetate ad quam referendae sunt eiusmodi resolutiones, sed et designat quinam fuerint

(1) Tunc temporis legitimus patriarcha Antiochenus erat Flavianus, qui tamen parum constans in fide erat. Huic an. 518 successit legitime Paulus qui sponte Antiochia discessit. (Cf. Evag. 1. IV, 4) et ab an. 521 usque ad 527 Euphrasius, et post eum ab an. 527 usque ad 545 s. Ephraem Amidensis sedit.

(2) Cf. Evagrium hist. eccl. 1. III, 37; 1. IV, 4; et Theophanem in chronog. ad an. 518.
(3) Damnatus fuit cum Theodosio, Anthimo aliisque ab Agapeto Romano Pontifice in conc. habito Constantinopoli.

(4) Cf. Barhebraeum in Chron. Eccl. edit. Lamy pag. 212.

(5, Cf. Barhebraeum in Chron. Eccl. edit. Lamy pag 214

orientales illi qui proposuerunt quaesita, quinamque antistites auctores resolutionum. Sic enim illius epistolae titulus enunciatur pag. 323 : in ali liai المت سمة الما سمسته المالي معدهم م لمهمم المعممي المعم وسم و وحصيسا مع حكة وحده مده رحمة والعمل حصا محلا محله محدمه مده وفس of aprices low-ong of glosome and examing and proven هج عزدا. محدد معصر على ملادهم مدي مد واحد إذ مدرمه مد مد اهدهمه التبار معهده المعديل المعدد معد معد محد مد مرا المال معهد مد مرا "Epistola quam misit loannes episcopus Aegyptius ex Cypro insula ad amantes Dei abbates in oriente, qui praeclari quidem monachi de clericis reversis ex Chalcedonensi synodo interrogarunt Mar Theodosium papam Alexandriae, Mar Anthimum patriarcham (Constantinopoleos.) et Mar Constantinum metropolitam (Laodiceae), et a memoratis mandatus fuit episcopus Ioannes Aegyptius hac de re in Cyprum, qui ad illos monachos istam epistolam dedit,. Ita dein Ioannes ille exorditur epistolam : المقتمل مقتما مقتمه المعنية المعنية المعنية المعنية المعنية المعنية ومتاا. مصحط . إهمد . المحد . معوا حد مدهم وتعمد ومتدا وحصرسا. one about the second and a second of the second the احمد متعل هادزا معط المحمد احمد . متقد حد حد محم احتمار متعل Amantibus Deum . . . presbyteris et abbatibus Cosmae, Eusebio, Thomae, Zenobio, Marae cum ceteris abbatibus per orientem Ioannes episcopus. Pater communis Mar Constantinus qui vice fungitur Severi doctoris œcumenici qui in loco sanctorum est, con currentibus aliis patribus qui hodie in urbe regia commorantur, condidit ca nones uti sequitur etc, Eidem epistolae subnectitur appendix sequens : رمصمدادا . المتسب المعد وحودت المعاد المعاد المعدد المسمد المسمور المسمور . سيزهلي ، لمعامد ، معد ، ابعد ، عهد ، معمد ، معاد معاد معدمه ، رممدة بعد . محمد وعنا العناقية "Fuit quoque eadem ista epistola transmissa abbatibus, qui in Gubrin (1), quorum nomina sunt : Sotiricus, Isaac, Eusebius, Maras, Ioannes, Cyriacus, Georgius et alii qui cum ipsis erant,.

(1) Gubrin est nomen castri Cyrrhensium

Ex depromptis itaque locis ex memorata epistola facile colligitur :

1º Post interitum Severi, antequam promoveretur a monophysitis ad patriarchatum Antiochenum Sergius Tellensis (1), functum fuisse, pro eadem secta, vice patriarchae, Constantinum episcopum Laodiceae (2), qui Constantinopoli, ceu hospes Theodorae imperatricis, commorabatur.

2º Monophysitas abbates monasteriorum per Syriam et Mesopotamiam, supervenientibus casibus dubiis in re canonica vel liturgia, quaesita praedicto Constantino proposuisse et ab eodem resolvenda ideo praesertim expetivisse quoniam postquam a Iustino imperatore a sedibus episcopi monophysitae expulsi fuerant (3), exigui admodum reperiebantur per illas provincias illius sectae episcopi (4).

3º Eundem Constantinum Laodicensem una cum Theodosio et Anthimo pseudopatriarchis Alexandriae et Constantinopolis, qui cum eo in eodem hospitio imperatricis Theodorae excipiebantur (5), propositis quaesitis responsa dedisse ad abbates per episcopum Ioannem cognomento Aegyptium in Cyprum hunc ob finem missum

Exhinc intelligitur illos qui in ista collectione quoque resolutionum, de qua agimus, dicuntur "orientales, abbates esse monophysitas monasteriorum per Syriam et Mesopotamiam subditam imperio Romano; auctores vero resolutionum, qui appellantur "patres sancti, esse Constantinum monophysitam episcopum Laodiceae, nec non pseudopatriarchas Theodosium et Anthimum. Minime tamen perspicuum fit hasce quoque resolutiones fuisse per Ioannem Aegyptium ad abbates transmissas.

- (2) Cf. Barheb. Chr. Eccl. p. 196, 216
- (3) Ibid. p. 196
- (4) Ibid. p. 210
- (5) lbid. p. 204

⁽¹⁾ Cf. Barheb. Chr. Eccl. p. 214

Quamobrem cum eiusmodi resolutionum sylloge sit foetus auctorum monophysitarum, hinc est quod ibidem titulo "sancti, commemorentur decorati Severus atque alii ex illius sectae coriphaeis, et summa iniuria impetuntur concilium Chalcedonense eiusdemque sequaces i.e. orthodoxi. Cum porro nefandos istorum hominum haereticorum ausus nos plane improbemus atque damnemus, nihilomims nulla alia causa nos induxit ad illam syllogen in lucem edendam cum latina versione brevibusque adnotationibus, nisi quia pleraque quae ibidem traduntur de re sive canonica sive liturgica sint antiquiora ætate qua ab Ecclesia Catholica monophysitae sese seiunxerunt. Accedit quod ibidem contineantur plurimae scitu dignae notitiae ex quibus historia ecclesiastica, liturgia aliaeque sacrae disciplinae mirifice illustrantur.

Capita seu quaesta ab orientalibus esarata et missa ad patres sanctos, qui im responsa dederunt insce resolutionibus

I Qui fuerunt baptizati ab ils, qui minime facti erant sacerdotes, baptizandi sunt non secus ac si nondum fuerint baptizati (1).

Il Pueri qui a captivitate eripiuntur, ignoranturque eorum parentes, neque adsunt propinqui, qui perhibeant testimonium de illis, utrum nec ne fue rint baptizati, neque quis alius praesto est, qui testetur eosdem iam lavacro baptismi dignos fuisse factos, baptizentur hoc modo, ut baptizans scilicet dicat "ego baptizo N., si nondum est baptizatus, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti $(2)_n$. Nam illi de quibus haud constat alterutrum, sintne scilicet an

(1) Inserta exstat ista resolutio in nomocanone Barhebraei c. II sect. 2. (Vid. apud Mai script. vet. t. X pag. 13). Porro vetustioribus in monumentis occurrunt hic inde locutiones quae locum dederunt sentiendi nullum esse baptismum a laicis collatum (vid. capitula apost. XXI edit. Pitra jur. eccles. graec. t. I pag. 99, s. Basilii ad Amphilochium ibid. pag. 578), nihilominus Ecclesia docet validum omnino esse baptismum quod a laicis debitis conditionibus confertur. Imo cum inferius scilicet sub n. XXVII auctores earundem resolutionum declarent minime esse denuo baptizandos illos qui fuerant baptizati a sacerdotibus a Zabad invalide ordinatis, eo jpso docent baptisma a laicis collatum esse validum.

- 30 -

non baptizati, potius est ut denuo baptizentur, quam ut tali dono orbati decedant. Fieri enim nequit ut Spiritus Dei sit contrarius sibi, et, si semel donum receperunt, neque aliquid adversi infertur iisdem, neque augmentum ullum ipsis adiicitur in secundo baptismo.

III Qui a diaconis fuerunt baptizati, perficiantur signaculo chrismatis, cum fit oratio illa propria signaculi quo mos est ut post (susceptum) baptismum signentur. Diaconus porro qui extra mortis periculum baptizavit poenam subit (1).

IV Qui a presbytero fuerunt baptizati, quin s. chrismate ungerentur, perficiantur chrismatis signaculo cum fit oratio illa quae adimpletur super consignandos (2).

V Oportet ut altaria (3) quae a presbytero fuerunt uncta, perficiat epis-

. العنب المعنب عنب العنب ال quibus dubium habetur . . . sic dicat sacerdos : baptizatur N . , si non est baptizatus, in nomine Patris et Filii et Spiritus S . , (V. Brooks the selects lettres of Severus t. 2). Ex quo Severi loco apparet pristinam baptismi formam ecclesiae Antiochenæ concordare cum ea quam adhibent hodie Syri.

(1) Exstat in nomoc. Barhebr. 1. cit. — Porro diaconus est minister extraordinarius baptismi solemnis, ut ostendit exemplum Philippi qui consentientibus apostolis multos Samariae viros et mulieres et dein eunuchum reginae Candacis baptizavit (Cf. Act. apost. VI, 1). Etiam in Testamento Domini 1. II n. X edit. nostra pag. 133 dicitur: "absente presbytero et necessitate urgente, diaconus baptizet_w. Non intelligitur proinde cur sanciatur ab auctoribus resolutionum poena plectendum diaconum qui extra periculum mortis baptismum contulerit. Notum est autem diaconum nullam habere potestatem signandi s. chrismate baptizatum.

(2) Exstat apud Barhebr. in nomoc. 1. c. Cf. Canonem 48 syn. Laodic.

(3) S. Ephraem in hymn. de virginitate testatur altare ungendum s. oleo (Vid. edit. nostram p. 12). Fieri autem debet unctio per episcopum ut inferius dicetur in resolut. VIII. Idem eruitur ex eorundem auctorum adhuc inedita epistola canonica ad abbates Ciliciae missa, ubi statuitur "of measure with the former of the forme copus signaculo crucis absque chrismate cum interea dicit : "sanctificatum et perfectum est hoc altare in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti_n. Sic dicat dumtaxat quin indigeat alia oratione.

VI Perspicuum est canonem cohibere daemoniacos a participatione sanctorum mysteriorum : nihilominus quum sanctos Timotheum (1) archiepisco pum Alexandriae et Severum patriarcham comperimus hac in re indulgentia fuisse usos, dicimus quod daemoniacus, qui adimpleverit omnia adimplenda, iejuniisque navaverit operam, fueritque assiduus in oratione, atque coegerit corpus suum illud humilians ac affligens poenitentia, vigiliis aliisque Deo ac ceptis operibus, si a daemone is exagitatur noto quodam tempore, extra quod a vexatione daemonis reperitur incolumis sanusque in mente, relinguatur placito et conscientiae ipsius, ut particeps fiat sacrorum mysteriorum, si cupiat Quod autem statuimus quoad ieiunium, orationem et alia cum iis coniuncta, id statuimus ex necessitate, edicente Domino nostro : hoc genus non exit nisi ieiunio et oratione, (Math. XVII, 20). Sin autem, post eiusmodi opera, minime ille daemoniacus sanatur, perspicuum est id contingere ad ipsius proba tionem, aut ob aliam causam soli notam Deo, qui noscit expedire ut is sic plectatur. Quare qui talis est, propterea quod perfecerit quae erant ab ipso perficienda, habeatur quoque dignus illa indulgentia, quae visa est patribus.

VII De illo qui manus impositionem iam suscepit, deinde autem a daemone fuit possessus, aut de illo qui nondum factus sacerdos a spiritu fuit adverso vexatus, si post haec a daemonis exagitatione liberi ambo evadunt, sic statuimus : intervallum longum temporis transigatur cum praedictis, et si interiectum per intervallum haud vexantur, qui sacerdos quidem est, munere ministerii fungatur, et qui nondum est ordinatus, si necessitas adsit, dignusque

[•] کے عبر مسل "Ne audeat presbyter ungere vel consecrare altare, (vid. cod. syr. bibl. paris. n. 62 f. 214).

⁽¹⁾ Vid. Timoth. Alexand. responsum III (Pitra lur. eccl. gr. t. 1 p. 630) - Porro auctores monophysilae pro suo more haereticum Severum titulo "sancti, ornant.

is ordinatione censeatur ratione morum suorum, ordinari potest (1) non solum in diaconum et presbyterum, sed et in episcopum.

- 33 -

VIII Minime facultas danda est presbytero ungendi altare : nihilominus permittitur ipsi ut iam unctum et in loco quodam erectum altare transferat et erigat in alium locum, ubi necessitas expostulat, dummodo id fiat de licentia episcopi (2).

IX Mos per orientem existens, ut abbatissae sint diaconissae, atque mysteria (i.e. eucharistiam) distribuant monialibus sibi subditis, conservetur ubi diaconissa habetur, dummodo in loco illo, in quo mysteria distribuuntur, presbyter aut diaconus minime adsint (3). Si enim pudicus presbyter diaconusve adfuerit, ne, hisce praesentibus, illae i.e. abbatissae diaconissae distribuant mysteria.

X Altaria quae comperiuntur in ecclesiis vel monasteriis regionum a barbaris devastatarum, neque noscitur sintne uncta an non, si lignea eadem sint, reperiaturque praefata materia i. e. lignum in illa regione, adferantur in diaconicon, ibidemque in honore teneantur, ut super illa exuant (sacerdotes) vestes sacras, atque super ea reponantur patenae, calices atque s. ministerii alia vasa. Nullatenus autem oblatio (missae) super illa offeratur. Sin vero sunt ex marmore, quod in illa regione desideratur, ungantur, cum episcopus qui illa ungit sic dicat : "ungimus altare hoc, si unctum non est (in nomine Patris etc_n) (4).

XI Ordinatio diaconissae fiat iuxta usum loci. Innotuit vero nobis episcopum in oriente etiam orarium iniicere super illius humerum non aliter ac in ordinatione diaconi (5).

5

⁽¹⁾ Cf. canones apostolorum n. LXXIX (Pitra iur. eccl. gr. t. 1 p. 32)

⁽²⁾ Inseritur a Barhebr. in nomoc. c. I sec. 6 (Mai script. vet. t. X pag. 8)

⁽³⁾ Apud Barheb. in nomoc. c. VIII sec. 7. (Mai. scrip. vet. t. X p. 51). Cf. etiam resolutiones canonic. Jacob. Edess. n. 24 (edit. Lamy. p. 126)

⁽⁴⁾ Vid. Barh. in nomoc. c. 1 sect. 6 (Mai scr. vet. t. X p. 8)

⁽⁵⁾ Item Barh. in nomoc. c. VII sect. 7 (Mai t. X p. 15).

XII Ecclesia vel martyrium sic consecrantur : procedit episcopus pridie et altare erigit illudque consecrat; die autem sequenti egressus episcous, si martyrium est, orat, reponitque martyrum vel apostolorum ossa in suis urnis recitans orationem repositionis ossium ungitque urnas opobalsamo vel oleo fragrante i. e. haud consecrato (unguntur enim urnae suavis odoris causa); similiter desuper ungantur et cancelli aditus sanctuarii, itemque ungatur crux defixa in pariete, si exstat, ut deosculanti illam exhalet bonum odorem. Deinde absolvat episcopus totum officium, lectiones Scripturarum atque obla tionem (1). Si tamen difficulter talia poterunt perfici, ungatur altare ab episcopo, mittaturque in locum ubi erigendum est, concessa ab eodem episcopo facultate presbyteris, ut ceteras adimpleant caerimonias.

XIII Illi qui, vi coacti, ab haereticis manus impositionem susceperunt, ita tamen ut eodem tempore anathematizarint ordinationes conferentes eosdemque hoc modo cohibuerint ne ipsis manus imponerent, zelus quidem, quem perhibuerunt, ad propulsandum donum ordinationis, laude dignus censetur : nihilominus oportebat ut alia prorsus ratione conatus adhiberent ad vitandum eiusmodi facinus. Quamoberem opus est ut iis idem prorsus tempus sit definitum ac illis, qui ordinantur ab haereticis, ad poenitentiam agendam. Ratione tamen zeli quem manifestarunt, aliquid ex rigore canonis iis remitti potest, prouti videbitur episcopo. Recte porro nonnulli asserunt illos minime ordines recepisse, ex eo quod haud credebant se suscipere ordines, atque idcirco oportere ut, cum ab orthodoxis recipiuntur, denuo ordinentur ut sanetur prior ordinatio. Illi vero qui voluntarie ordines ab haereticis receperunt rei facti fuerunt communionis cum haereticis.

XIV Illud vero quod stylita stans super columnam efficiatur sacerdos quin episcopus, qui inferius manet, ascendat ad stylitam, neque iste ex columna ad illum descendat, patres ne audiendo voluerunt id audire, utpote aliquid absonum et extra canonem qualemcumquc, renueruntque fidem hisce dictis

⁽¹⁾ Barh. in nomoc. c. 1 sect. 7 (ibid. p. 10) Cf. librum pontificalem .

praebere, aut reputare id de facto contigisse.

XV Monachus suscepturus manus impositionem, fiat primo diaconus, et, quantum fieri poterit, munere diaconatus antea fungatur et deinceps fiat presbyter (1). Si autem id nequeat facile fieri, urgeatque necessitas, statim ac fit diaconus efficiatur et presbyter.

XVI Si tabella altaris chrismate uncta et consecrata posita fuerit super mensam altaris minime consecratam, et sacrificium missae sic super illam tabellam fuerit oblatum, nequaquam ex hoc mensa evadit consecrata, sed necesse est ut eadem consecretur (2).

XVII Nequaquam consecrare licet tabellam pictam (3).

XVIII Imminente mortis periculo, baptizat presbyter, etiamsi minime sit ieiunus (4).

XIX Similiter et aegrotus accedens ad baptismum, etiamsi comederit ob necessitatem, recipiat eucharistiam immediate post baptismum (5).

XX Perspicuum est adhibendas esse orationes praescriptas pro ritu baptismi, ritu collocationis reliquiarum sanctorum et ritu consecrationis altarium.

XXI Quorum filii fuerunt baptizati ab haereticis, ipsi tamen communicnem habent cum orthodoxis, si pactum pepigerint, per Evangelium iurantes, se non amplius adituros haereticos aut cum eis communionem habituros ad dandam suis filiis eucharistiam, date illis et eorum filiis eucharistiam. Si autem renuant ad nos suos filios adducere, ne tribuatis illis eucharistiam (6).

XXII Baptismum Iuliani phantasiastae sequacium reputandum est vali dum, uti baptismum sequacium Chalcedonensis synodi : isti enim ut illi sim -

⁽¹⁾ Cf. can. 13 syn. Sardicensis

⁽²⁾ Barh. in nomoc. c. 1 sect. 6 (Mai. op. cit. p. 8)

⁽³⁾ Ibid.

⁽⁴⁾ Barh. in nomoc.c. II sect. 2 (Mai p. 13)

⁽⁵⁾ Ibid.

⁽⁶⁾ Ibid. c. II sect. 1

pliciter haeretici sunt (1).

XXIII Habentes cum haereticis communionem, si filios suos apud vos baptizand//s voluerint, illos admonete et ab iisdem exigite ut vobiscum communionem habeant in ecclesia orthodoxa. Si autem nequit id fieri qualibet de causa, baptizate eorundem filios dummodo vobis pactum pepigerint coram Deo iurantes se minime ad haereticos eos adducturos esse, sed eosdem qui a vobis fuerunt baptizati apud vos mansuros etiam pro communione eucharistica (2).

XXIV Quod ad illos spectat, qui asserunt se fuisse factos sacerdotes, quin tamen demonstrare valeant quisnam episcopus ipsos sacerdotes fecerit, sed quum interrogantur quomodo fuerunt facti sacerdotes, respondent illum, qui ipsos ordinavit codicem Evangelii ipsis super capita imposuisse, sciendum est tales homines nullatenus censendos ab episcopo ordinatos. Nullus enim datur episcopus, qui ignoret ad clericos ordinandos nequaquam super eorun dem capita Evangelii codicem imponendum esse. Qui itaque tales sunt, desi nant omnino se dicere sacerdotes. Sin vero, ut sese a difficultatibus expediant, reponunt se tantum factos fuisse clericos, exigatur ab iis ut ostendant quisnam ipsos fecit. Cum autem resipiant, et ipsos poeniteat perpetratae culpae fateanturque se minime factos fuisse clericos, si deinde agnoscantur digni qui clerici fiant, efficiantur non aliter ac si nondum ordinati fuerint, inquiraturque de ipsis bonum testimonium, probeturque quod eorundem opera talia sint qualia in ceteris, qui clerici fiunt, requiruntur.

XXV De puerulo cuius parens turbam scindens illum tollens immergit in aquam baptismi, antequam oleo catechumenorum fuerit idem unctus et quin receperit signaculum chrismatis, patribus visum est ut pater quidem plectatur poena ecclesiastica quam episcopus decernet ipsi convenire tum ut is peccati veniam obtineat, tum ne alii ipsius audaciae exemplum sequantur.

⁽¹⁾ Ibid. Porro Monophysitae auctores istarum resolutionum s. concilii oecumen ci Chalcedonensis sequaces maxima iniuria appellant haereticos.

⁽²⁾ Barh. nomoc. c. II sect. 1

Puerulus vero baptizetur a sacerdote fideli (i. e. orthodoxo), propterea quod Dominus noster apostolis et per illos iis, qui sacerdotii manus impositionem receperunt, dixit : "Cui remiseritis peccata remittentur ei, nec non : "Euntes docete et baptizate omnes gentes in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti,. Sacerdotes ergo hac ex vritute et hac ex facultate baptizant et complent omnes traditos baptismi ritus, qui decurrunt in catholica ecclesia (1).

XXVI Qui praebent eucharistiam pueris sanis qui iam comederint (i.e. qui non sunt ieiuni), iubeantur, ne ita rursus agant. Quod si, post admonitionem, id repetant, subeant poenam ecclesiasticam, quam episcopus decernet. Oportet enim ut maxima praeparatione et puritate accedat fidelis ad sacra mysteria, excepto casu periculi aut aegritudinis, quae cogant eum ut aliter ad illa suscipienda accedat.

XXVII Qui baptizantur aut sacerdotii manus impositionem suscipiunt ab episcopis sectae Iulianistarum eodem modo recipiendi sunt ac illi qui poenitentia ducti ex haeresi synodi Chalcedonensis convertuntur (2). Tempus autem determinandum canonis (poenitentialis), singulis qui manus impositionem susceperunt imponendi, in potestate sit episcopi, cuius erit agere prouti in ecclesiae aedificationem id vertere iudicabit. Nos autem haud latet sanctum Seve rum Patriarcham decrevisse ut qui a Zabad (3) facti fuerunt (clerici) denuo

(1) Argumentum eiusmodi sophisma est, uti patet. Vid. supra notam ad resolutionem I

(2) Auctores monophysitae ubique haereticum Severum sanctum vocare, et synodo Chalcedonensi notam haereseos inurere audent.

(3) Colligitur ex iis quae hic traduntur 1º quemdam nomine Zabad, qui tempore Severi in Syria vivebat, molitum fuisse per nefas sibi arrogare dignitatem episcopalem, ita tamen ut idem Severus declaraverit irritam ipsius consecrationem, et sacerdotes aliosque clericos ab eo factos denuo ordinandos decreverit; 2º eundem Zabad insuper docuisse haeresim, quin tamen exinde cognoscatur, in quo eiusdem error consisterit. Iamvero in vetustiore formula quae in nonnullis codicibus legitur omologiae seu professionis fidei emittendae ab ordinandis diaconis et presbyteris, post enumeratos

ordinarentur, et iure quidem cum praeter haeresim, alias agnoverit de praedicto Zabad dari rationes, ob quas neque episcopatus nomine censuerit eundem esse dignum. Hanc ob causam visum est nobis, uti diximus, ut ordinati a Zabad iterum ordinarentur. Quod spectat ad baptizatos a sacerdotibus ordinatis ab eodem (Zabad), quoniam idem patriarcha nihil de iis statuit, neque nobis videtur aliquid innovandum, ne hoc modo perturbationem inducamus, cum iam viginti plus minusve anni praeterierint a quo talia fuerunt audacter patrata a Zabad. Hac de re argumentum comperimus in scripto ipsius sancti Severi cui titulus "contra anachristas, i. e. contra illos, qui dicunt iterum ungendos qui baptizati fuerunt a sequacibus synodi Chalcedonensis, cum pœnitentia ducti revertantur, uti decet, ad orthodoxos. Haec sunt verba eiusdem doctoris: "Quemadmodum medicus in cognitione medicinae peritus aliter curat qui febri aegrotat et alia ratione qui v.g. tremore, vel hydropisi vel inflatione splenis afficiuntur, pari equidem ratione iis, quibus munus incumbit spiritualis et subtilis curae gerendae ecclesiarum, easque gubernandi, visum est singularum haeresum genera discernenda, proindeque minime eadem ra tione curandos censuerunt qui infectionis Novatii et Pothini facti sunt partici pes, et qui coenosa labe Pauli Samosateni foetati fuerunt. Qui enim ex Pauli

Samosateni haeresi convertuntur, canon XIX patrum CCCXVIII vult ut iterum baptizentur (1). Qui vero ad ecclesiam fidelem redeunt ex errore Novatii et Pothini, canon CX praecipit, ut signaculo chrismatis perficiantur : quem, qui - dem canonem et repetivit synodus congregata Laodiceae Phrygiae (2). Nam turpis haeresis Pauli Samosateni et illa Pothini eandem gignunt insaniam, neque ab invicem nisi in paucis discrepant. Quae cum ita sint, nos post ex-emplum patrum incedentes, minime plusquam oportet inquirendum arbitramur, neque ad prisca ascendimus tempora statutorum Cypriani et eorum quae pa-tres congregati in Africa putarunt condenda_n.

Si quis autem reponit asserens eundem patriarcham scripsisse, nequaquam nos valida recognoscere baptismata earum haeresum, quarum manus impositionem tamquam validam minime habemus, iste sciat manus impositionem a Zabad collatam ipsum (i. e. Severum) irritam declarasse, uti supra diximus, non solum ob haeresim, sed et propter alias causas. E contra haud facile ipsi fuit universim decernere irritamque declarare manus impositionem collatam a phantasiastis sequacibus Iuliani, qui eiusmodi haereseos exstitit auctor. Sed prouti diximus et iuxta scripta quae idem sanctus patriarcha nobis reliquit minime immoderata investigatio a nobis facienda est in iis quae ille constituit neque arbitramur nos sapientiores esse ipso, qui etiamsi haud ignoraret quod plurimi a Zabad susceperint impositionem manus, et sic longo tempore manserint, et quod insuper iidem baptizarint, nihilominus irritam quidem manus impositionem declaravit, ast minime praescripsit iterum esse baptizandos qui ab illis Zabad ordinatis fuerunt baptizati.

XXVIII Presbyteri et diaconi, qui sese vicissim anathematizant non iam haereseos causa sed absque iudicio et insipienter ex motivis prorsus humanis atque ex passionis motu, scire debent nemini fas esse anathema proferre nisi

⁽¹⁾ C. Conc. Nic. can. XIX (Pitra iur. eccl. gr. t. 1 pag. 435)

⁽²⁾ Vid. c. 7. Conc. Const. et can. 7 Syn. Laod. Cf. etiam s. Basil. ad Amphiloch. c. 47 (Pitra op. cit. pag. 496, 511, 594)

in solos haereticos. Episcopus vero anathemate plectit non solum haereticos sed et qui labuntur in peccata quae canones anathemate damnant. Qui itaque fines excedentes per nefas anathematizarint, cum veniam expetunt, si ex sim - plici quidem motivo anathema tulerint concedatur iis venia, addita commina-tione quod debito canoni subiicientur si rursus in eiusmodi excessum prolaben-tur. Sacerdos autem qui ex cupiditate vel turpi lucro vel ob vindictam sibi sumendam anathema protulerit, illico poena plectatur. Et qui, postquam ana - thema protulit, in sua persistit audacia, illico sub decreto excommunicationis costituatur. Cum autem variae sint causae quibus aliqui incitantur ad anathema protestate episcopi.

XXIX Cum superius diximus sacerdoti fas haud esse nisi solos haereticos anathematizare, hinc est quod peccat sacerdos qui, extra praefatam causam, profert anathema, praecipue autem in suum collegam presbyterum vel in diaconum. Peccat maxime quoque diaconus qui anathema profert adversus presbyterum vel collegam suum diaconum, atque eo maius ipsius est peccatum, quod temere super eum, qui excelsior est ipso, sese extulerit, aut super eum qui sibi aequalis est in gradu.

Monachus (simplex) et saecularis homo, si anathema dicunt in sacerdotem aut in suos sodales, peccant et ipsi, uti patet; sciunt enim quod, cum nullam habeant potestatem anathema ferendi, nonnisi passione abrepti anathemata in illos proferant ad inurendam iniuriam contumeliamque ipsis. Necesse est ergo ut et isti redarguantur et reprehendantur ab episcopo.

XXX Non licet presbyterum interdicere nisi presbytero qui sit chorepiscopus, periodeuta aut visitator : nam hi soli potestatem habent interdicendi et solos quidem illos qui sibi subditi sunt. Extra praedictos autem non possunt interdicere nisi illum qui se subiecturum ipsorum interdicto significaverit. Ad id porro melius declarandum, dicimus quod, si contestantes inter se accedant ad chorepiscopum, aut periodeutam seu visitatorem, vel presbyterum, quibus minime ii subiacent, videatque chorepiscopus aut periodeuta etc. sententiam non posse ferri, nisi interponatur interdictum, necesse est ut prius iuterroget eum, qui sub sua iurisdictione non est, an sese sit submissurus interdicto, et si respondet affirmative, potest eundem interdicere, et nemo illum poterit absolvere, nisi qui sit constitutus maiori in gradu, ita tamen ut fiat prius inquisitio causae, et tunc culpae reparatio. Is autem qui aliquem interdicto coercuit, poterit ab interdicto eundem relaxare.

XXXI Nefas est ut presbyter aut diaconus aut quilibet alius in gradu (ordinum) constitutus quempiam interdicat, sumendae sibi vindictae causa. Qui itaque interdictum fert ad vindictam sibi sumendam, aut alium ob pravum finem sic deinde rogatur ut ab interdicto illo constrictum absolvat, neque annuit deferatur ipsius agendi ratio ad episcopum, qui, examine instituto, si v.det eundem contra fas poenam inflixisse aut iniuste eundem obstare et renuere ne ab illa absolvat, erit in potestate episcopi ut is ipse absolvat ab interdicto ab illo presbytero inflicto, imo, si ita ipsi videbitur poterit eundem presbyterum sub censura constituere.

XXXII Sacerdotes sive qui iurant, sive qui iurant iuramentumque violant, scire debent se transgredi preceptum Domini nostri Jesu Christi, qui iussit dicens : "ego dico vobis nolite ullatenus iurare,". Qui itaque iurat (1), iuramentoque stat, peccat, et qui iurat et violat iuramentum, duorum peccatorum reus fit. Praecipiendi itaque isti sunt, ut omnino a suis oribus abiiciant usum iurandi. Et cum prima vice confitentur se iuramentum violasse, admoneantur ut suppliciter a Deo expetant veniam, ipsisque comminatio fiat quod, si postea deprehendantur iuramentum violasse, convenientem sint canonem subituri. Et, cum postquam transgressi fuerint iuramentum resipiscant, illis infligat episcopus excommunicationem iuxta delictum quod deprehendetur apud eos.

XXXIII Qui forte semet iuramento devixerit a perpetranda actione, quam putat sibi noxiam, minime fas est ut a tali vinculo ille solvatur ab episcopo.

(1) Cf. s. Basil. ad Amphil. c. 29 (Pitra op. cit. pag. 590). Cf. s. Rabbulae canones (Overbeck p. 217)

6

XXXIV Sacerdotes orthodoxi qui ab haereticis apprehenduntur et adiguntur, ut iurent quominus ingrediantur illorum oppidum vel alium locum, cui ipsorum ingressus aliquid emolumenti allaturus sit debent perpeti oppressionem contumeliam aliaque eiusmodi ad persistendum in non iurando propter Domini praeceptum. Quamvis autem iidem peccant in iurando, nihilominus eorum peccatum, utpote vi coactum, tenue reputatur. Praeterea si ex eorum ingressu in illum locum consequitur, incolis aliquod emolumentum, concedatur iisdem venia (dominici) praecepti violati ratione utilitatis spiritualis quam obtinuerunt consecutae animae quae illis adhaeserunt. Onus autem peccati transgressionis praecepti transferetur in haereticos, qui per nefas illos iurare compulerunt. Si porro haeretici ab iisdem exposcent libellum, illorum qui libelli causa adducentur post ipsos, quatenus iis ex animi impetu et affectu humano iuraverint, culpa equidem imputanda est illis ipsis qui iurarunt.

XXXV Cum nonnulli ex haeresi Iuliani (Halicarnassi) Alexandriam ingressi dissimulantes se esse haereticos, ibidem ab orthodoxis episcopis manus susceperint impositionem, si deinceps ad veram isti fidem redeant, tamquam qui Dei donum furto subreperint iidem reprehendantur, sufficiatque ipsis imponere canonem proprium eorum qui ex eadem haeresi convertuntur. Sin vero, instituta inquisitione, confiteantur se inde a tempore quo ordinati fuerunt sentiisse cum orthodoxis ac haeresim Iuliani reprobasse, atque propterea manum impositionem ab orthodoxis episcopis suscepisse, necesse est ut de canonis rigore aliquid illis remittatur.

XXXVI Minime decet ut presbyteri et diaconi una cum haereticis comedant (1). Quod si reperiantur cum illis comedentes reprehendantur, ita tamen eorum negotium geratur quod in aedificationem ecclesiae cedat, et quoad fieri potest, eodem quo ii inveniuntur loco tractetur negotium illud.

XXXVII Sacerdo3 qui cum Iudaeo comedit (2) a ministerio atque a sacro

⁽¹⁾ Cf. Joannis Tellensis resolutiones canonicas (Lamy p. 80) Cf. Jacobi Edess. resolutiones (ibid. p. 152)

⁽²⁾ Cf. (anonem 70 Apostolorum (Pitra p. 30)

suspendatur, donec spondeat se non amplius id facturum. Similiter, si est frater vel laicus, a communione cohibeatur. Sacerdos insuper canonem subeat, quem episcopus decernet.

XXXVIII Si quis presbyter vel diaconus semet vel alios fideles excommunicant vel interdicunt, et deinceps excommunicantes ipsi et interdicentes adhaerent haereticis, oportet ut causa eius qui fit excommunicatus ad episcopum deferatur, et ubi viderit interdictum rite fuisse inflictum eandem senten tiam confirmet, proinde ac si ipse illam protulerit, non autem quasi eadem ab illo qui haereticos secutus est lata fuerit. Qui enim haeresi adhaesit excommunicationem ipse incurrit, nec proinde potens est ligare aut solvere. Si e contra visum fuerit episcopo interdictum fuisse immerito inflictum, tenetur illud statim et sine cunctatione dissolvere.

XXXIX Si quis semet excommunicat vel interdicit, nequit is per se absolvere semetipsum sed eius causa deferatur ad episcopum qui inprimis illum criminabitur et reprehendet de properatione linguae in proferenda excommunicatione, et, si ita videbit, potest eidem veluti in poenam iniungere ut excommunicationem seu interdictum praetergrediatur. Quod si se interdicens voluit semet cohibere ab opere improbo aut a peccato, non est absolvendus a vinculo interdicti, cum interdictum tamquam froenum compescit eum a peccato.

XL Si quibusdam in locis viget consultudo ut chorepiscopus ordinet vel non ordinet lectores (1), in potestate est episcopi ut id chorepiscopo permittat.

XLI Qui homicidium commisit (2), si deliberate id patravit, consistat in ordine poenitentium; et nonnisi ad finem vitae dignus fiat perfectiori gratia. Qui vero indeliberate homicidium commisit, quinque annos in poenitentia prius transigat, et exhinc fit mysteriorum particeps. Sacerdos vero qui homicidium deliberate perpetravit, necesse est ut absistat omnino a secerdotali munere adimpleatque poenitentiam laicis praescriptam. Sed si indeliberate, sicuti

⁽¹⁾ Cf. Canonem 10 syn. Antioch. (Pitra p. 459)

⁽² Cf. Canonem 22 conc. Ancyrani (Pitra 447 et seq.)

laicus cohibeatur a sacris per annos quinque, et deinde ad instar laicorum communionem suscipiat eo diu quod episcopus videdbit. In posterum autem si dignus videbitur episcopo qui ministerio fungatur, fungatur.

XLII Mulier illa, quae sese ad ethnicos conferens, una cum ijs sacrifi cium immolavit, nobis videtur subiicienda canoni XI synodi CCCXIII patrum qui sic statuit (1) : "qui praevaricati sunt praeter necessitatem aut ablationem suarum subsatntiarum, aut praeter periculum, vel aliam pressuram, quae sub tyrannde Licinii contigit, synodo visum est, quamvis non sint illi pietate digni, tamen cum ipsis benevolentiam adhibendam. Omnes igitur qui penitus moventur pœnitentia, per tres annos infra audientes maneant si baptizati sunt, et per septem annos cum pœnitentibus, et duos per annos communicent populo tempore oblationis, quin tamen accedant, . Sciendum itaque est post evangelii lectionem et litaniam consuetudinem esse per ecclesias civitatum ut fiat oratio pro audientibus et tunc dimittuntur, et exhinc incipiunt ritum mysteriorum (i. e. liturgiam). In urbe vero regia haec obtinet consuetudo, quam credimus esse quoque aliarum urbium in occidente, videlicet, ut tum in officio matutino tum in vespertino versus finem fiat oratio pro audientibus et dimittuntur, dein ut fiat oratio pro pœnitentibus et dimittuntur. Eadem porro illa oratio fit in ministerio mysteriorum et dimittuntur post evangelii lectionem (2). Quamobrem necesse est ut misera illa memorata mulier assidua sit officio ecclesiae vespertino et matutino, lectioni ss. Scripturarum, atque temporibus indicatis pro illa oratio fit, et statim dimittitur; prius per duos annos, dein per alios septem annos, quos transigere debet in ordine pœnitentium et fixis temporibus dimttatur, postquam facta fuerit pro ea oratio pœnitentium. Deinceps debet assidue

⁽¹⁾ Pitra p. 431. Iuvat notare hunc canonem 11 syn. Nicoeni accuratius exhiberi in versione nostra syriaca quam in textu graeco canonum Nicoenorum.

⁽²⁾ Cf. Can. 19 conc. Laod. (Pitra 497). Porro habent studiosi rerum liturgica rum descriptos hic ritus adimplendos super audientes atque pœnitentes, indicata differentia usus ecclesiarum quoad hoc.

interesse aliis duobus annis integro officio matutino et vespertino et lectioni Scripturarum et ministerio mysteriorum. Et post adimpletum hoc modo totum hoc tempus digna evadit sacrorum mysteriorum participatione, sicut reliqui alii fideles. Oportet autem ut diu noctuque ad Deum exclamet ut sibi suum praedictum peccatum dimittatur. Quod si ipsi quidam morbus supervenit, quo moritura sit, antequam expletum fuerit tempus quod definivimus, confortetur tamquam commeatu sumptione vivificantium mysteriorum, ut cum ex hoc saeculo iis munita egrediatur, digna fiat miseratione in saeculo futuro. Quod si ex eo morbo qui lethalis putabatur, vitam hujus mundi resumit, absolvat iuxta exposita reliquum temporis quod ex dictis decem annis remanet.

Porro hoc sciendum est quamvis a Synodo tempus fuit definitum, nihilominus in potestate esse episcopi poenitenti, quem viderit efficientem fructus verae poenitentiae, illud contrahere; et si e contra in poenitente aliquid negligentiae deprehenderit a synodo definitum tempus poterit ampliare seu protrahere. Quoniam vero accepimus mulierem praedictam tempore sui lapsus praegnantem evasisse, ille partus naturae sive filius erit sive filia, iuxta con suetudinem loci dignus habeatur s. baptismate non secus ac ceteri parvuli.

Ex supradictis autem orationibus recitandis pro audientibus et pro poenitentibus ut dimittantur, illa quae super audientes fieri debet,quum dimittuntur, post evangelii lectionem et ante ministerium sanctorum mysteriorum, sic se habet :

Oratio super audientes :

Deus, qui propter excelsam tuam bonitatem, miserationes tuas copiose elargiris, dirige Domine audientes hos famulos tuos ad iustitiam tuam; atque concede illis animarum salutem, peccatorum remissionem, et indumentum iustitiae et incorruptibilitatis per Dominum nostrum Jesum Christum, cum quo tibi sit laus.

Oratio vero quae fit super pœnitentes secundum ritum in ecclesia traditum est haec :

Oratio super pœnitentes :

Deus qui his famulis tuis sensum et intelligentiam elargiris, ut tibi complaceant, et cognoscant sua delicta, et pœnitentiam agant, atque coram te procumbant. Deus qui solus es bonus et sine peccato, tu benigne et misericorditer acceptam habe eorum pœnitentiam et confessionem, atque condonator esto famulis tuis. Concede illis gratiam, intelligentiam, et virtutem penitus effugiendi peccatum atque imperium rebellionis diaboli, ut operentur omnem iustitiam et inter divum cœtum tuorum sanctorum enumerentur, atque digni fiant bonorum incorruptibilium et sempiternorum per Jesum Christum verum principem sacerdotum et principem et pastorum et animarum nostrarum antistitem, cum quo tibi decet laus . . (1)

XLIII Quod attinet ad fratres quorum sacerdotes sunt haeretici Iulianistae, a quibus ipsi sese seiunxerunt neque iis communicant, quoniam, cum accedentes ad rectam fidem, petierint ut permitteretur sibi cum illis psalmodiam concinere, simulque cum eis comedere in mensa communi, oportet ut cum iis indulgentia adhibeatur, itemque ut misericorditer agatur, tum ut sacerdotes ipsorum, opitulante Deo, erubescentes forte revertantur ad rectam fidem, tum ne ipsimet fratres haud sustinentes tantam scrupulositatem rursus in haeres. eos foveam relabantur. Oportet autem ut testes fide digni, qui in eodem ac ipsi oppido versantur, declarent eos minime cum sacerdotibus illis eucharisticam communionem sumere.

XLIV Quod ad sorores illas spectat quae compelluntur ut ingrediantur haereticorum ecclesiam, ut ibi canant (2) hymnos madrasche (حموة مل), quin

⁽²⁾ In vita s. Ephraemi legitur ipsum docuisse filias foederis hymnos dictos madrasche, quos in ecclesiis recitabant ante officium, nec non in martyriis atque in funeribus

tamen eucharisticam communionem in illa suscipiant, adhibeatur et cum eis etiam misericordia, imo et indulgentia, dummodo minime illud vertat fidelibus in scandalum atque detrimentum. Si fieri potest, obtineatur et testimonium a notis illarum quod nempe nequaquam communionem ipsae suscipiunt eucharisticam in ecclesia haereticorum in qua canunt hymnos.

XLV Monachi qui Lampetiani (1) appellantur in ditione imperii Romani, quique promiscue viri et mulieres simul cohabitant, si exposcunt pœnitentiam agere et uniri orthodoxis, necesse est ut praeprimis viri a mulieribus segregentur, deinde ut Lampetium ejusmodi flagitii auctorem ipsiusque haeresim ana themate damnent. Oprotet praeterea ut interrogentur, undenam sacerdotium habuerint ; et ubi constiterit illos a quodam episcopo sequaci concilii Chalcedonensis, vel Iulianista fuisse ordinatos, admittantur, libellum tamen non secus ac alii haeretici scribant et pœnitentiam sicuti illi agant. Quod si minime ostendant a quonam factos ipsos fuisse sacerdotes, admittantur ut laici tantum.

Absoluti sunt canones ab orthodoxis patribus constituti numero quadraginta quinque.

. . .

· .

· · · ·

III

ORDINATIONIBUS

Praenotanda

1. Indicatio codicis

In eodem codice, unde 1^m documentum fuit desumptum continetur a pag. 334 ad p. 342 documentum III quod hic editur cui praefixus exstat titulus sequens: "Ritus et canones ordinationum s. Ecclesiae,". Ibi videlicet singula rum ordinationum nec non dignitatum sacrarum tum delineantur ritus tum indicantur munia atque officia.

Porro quod ab auctore syro scriptum istud prodierit, atque proinde quod idem exhibeat consuetudines vigentes per ecclesias subditas patriarchatui Antiocheno dubitare haud sinunt loca ubi nomina graeca "catholici," "metropolitae, "chorepiscopi, et "periodeutae, syriace explicantur. Speciatim ita interpretatur denominationem episcopi : "nomen episcopi idem sonat lingua aramaica ac populi curator,".

2 Definitur aetas scripti

Quod autem attinet ad aetatem cui tribuendum sit scriptum de quo agitur, videtur saltem illud haud esse fine saeculi quinti posterius innuere indicia quae eidem insunt, quorum praecipua hic attingimus :

1º Inter clericos non semel memorat exorcistas, quos ait esse assumendos ex fratribus (i.e. monachis) filiis foederis, collocat illos post hypodiaconos et lectores, praescribit ab episcopo, et in pagis ex episcopi auctoritate a chorepiscopo instituendos esse per benedictionem absque manus impositione, iisdemque tribuit munus imponendi manus super energumenos et aegrotos, nulla mentione facta catechumenorum exorcizandorum. Ibidem insuper haud obscure indicatur tunc temporis extitisse frequentes excrcistas in ecclesiis non solum civitatum sed et oppidorum.

Iamvero quae de exorcistis occurrunt in monumentis saeculi quarti et quinti ineuntis consonant adamussim hisce quae modo indicavimus : et e converso sequioris aetatis monumenta, praesertim syriaca, de exorcistis omnino tacent. Sic v. g. Eusebius Caesareensis in actis martyrum Palestinae refert de s. Romano, qui Antiochiae coronatus fuit eundem cum diaconus esset fuisse assumptum in exorcistam (1). Et synodus Seleuciensis an. 410 celebrata commemorat hypodiaconos, qui appellabantur exorcistae (2). Et in liturgia syriaca s. Iacobi Fratris Domini cum recitantur dypticha defunctorum celebrans memoriam agit exorcistarum quos recenset inter interpretes et monachos (3).

Ex quibus liceat ulterius inferre minime olim exorcistatum constituisse s. ordinis proprie dictum gradum, ita ut ex eo clericus ad superiorem promoveretur, sed potius exorcistatum pristino tempore simpliciter constitisse in potestate spirituali quam episcopus non iam per manus impositionem sed vi suae auctoritatis, benedictione concomitante conferebat uni ex clericis maioribus vel minoribus vel ex monachis assumpto hunc in finem ut manus is imponeret super energumenos ad depellendos daemones, vel super aegrotos ad sanitatem dandam. Hinc in opere "de mystico ministerio_n c. 26 dicitur quod exorcista non ordinatur (per manus impositionem), et quod ipse accipit donum sanitatum (4). (Pitra, lur. Eccles. Gr. T. 1 p. 60).

2º Alterum argumentum ad aetatem documenti assignandam desumitur ex iis quae de diaconissis ibidem habentur. Namque praescribitur ut diaconis-

(1) Cf. versionem syriacam actorum in cod. syr. Vatic. CLX f. 181 et in edit. Bedjan T. 1 p. 211 منه المحصل مع وهمه المحصل المحصل معتمل المحصل معتمل المحصوف ومعتمل المحصوف المحصو المحصوف ا

(2) Vid. edit. Lamy p. 59 مهمتنا هدي إمطاهد مح العناج العناي المعني معمدتنا العناي المعني المعالي معالي معالي معالي معالي معالي المعالي المعالي معالي معالي معالي المعالي معالي م

المرجد مديا كمدهمصل . كمعمدسل . لارستها . (3)

(4) Cf. etiam syn. Antioch. can. 10; syn. Laodic. can. 24, 26; syn. Carthag. IV can. 7

sae ab episcopo instituantur per orationem coniunctam impositioni manus, eaedemque dicuntur praecipue destinatae tum ministerio ungendi mulieres catechumenas ipsasque adpropinquandi ad manum presbyteri qui easdem baptizaturus est, tum tempore s. oblationis praescribitur ut diaconissae custodiant ostium illius partis ecclesiae, quam occupant mulieres, nec non ut cohibeant catechumenas ab inspiciendis mysteriis cum perficiuntur. Iam vero consentanea hisce leguntur in opere Didascalia apostolorum c. 16, nec non in cit. op. de mystico ministerio c. 20 etc.

In posterioribus autem Syrorum monumentis ex. gr. in canonibus (1) s. Rabbulae episcopi Edessae († 435) nec non in resolutionibus canonicis Joannis Tellensis qui florebat initio saeculi sexti (2), quum iam disciplina catechumenatus desuescere coeperat, diaconissae perhibentur tantummodo intra sanctimonialium monasteria inclusae.

3º Antiquitatem documenti demonstrant, quae ibi dicuntur de hypodia cono, videlicet eundem ordinari absque manus impositione, eique, praeter munus accendendi lucernas, proprium esse ecclesiae ostia aperire, atque ad illa, tempore oblationis adstare ad catechumenos a sancta oblatione cohibendos. Iamvero canones 21, 22 et 43 synodi Laodicensis idipsum repetunt.

E contra autem in nostro documento contrectatio vasum sacrorum ac infusio aquae ad manus episcopi et presbyterorum ante oblationem reservantur ex pristina disciplina diacono, dum in C. A. VIII c. 11 et in libello "de mystico ministerio, utrumque officium assignatur hypodiacono, utique ex seriore usu.

4º Praeterea documentum nostrum praeterit sub silentio nomen patriarchae, et super metropolitam collocat episcopum quem dicit catholicum i.e. universalem (3). Haud liquet autem utrum isto nomine designetur Antiochenus

⁽¹⁾ Overbeck, op. selecta etc. p. 219

⁽²⁾ Lamy, resolutiones etc. p. 86 et seqq.

⁽³⁾ Vid. infra in versione textus c. II, 8, 20

patriarcha, an orientis primas, qui speciatim catholicum appellabatur, ex eo quod praeesset metropolitis illarum provinciarum quae erant subditae regno Persarum.

5° Tandem, ceteris omissis, in eodem documento nostro praescribitur arcani disciplinam stricte esse custodiendam (1).

Iure itaque meritoque ex dictis concludendum est praesens documentum de ordinationibus referendum esse ad quartum vel initium quinti saeculi.

1

:

(1) Vid. infra versione textus c. II, 14

Ritus et canones de ordinationibus quae in s. ecclesia fiunt

I

1 Qui ad suscipiendum complementum principatus sacerdotii accedit, provolutus duobus genibus coram altari procidit, dum super eius caput imponuntur divina verba sancti Evangelii una cum manu pontificis (consecrantis). Ita igitur eiusmodi ritu ille perficitur per pontificem (consecratorem) qui eum perficit per invocationes sanctas quae fiunt super ipsum.

2 Qui autem in sacerdotem ordinatur et ipse provolutus duobus genibus coram altari procidit, quum imponitur super eius caput manus dextera pontificis. Hoc itaque ritu ille sacratur a pontifice, qui eundem perficit per invocationes conferentes sacerdotium.

3 Diaconus vero flectit unum i. e. dexterum genu coram altari, quum super eiusdem caput imponitur manus dextra pontificis qui illum perficit. Ab eodem itaque ille perficitur per invocationem, idest per orationes, quibus diaconi efficiuntur.

4 Singulos autem ex praedictis, post invocationem et ordinationem sanctam, signat ordinans pontifex signo crucis. Item de singulis eorum fiat promulgatio sancta, et enuntietur pax perficiens, et tunc omnes et singuli sacerdotes qui reperiuntur in ordinatione et imprimis ipse pontifex ordinans dent pacem illi qui ordinatur in unum ex ordinibus sacerdotii (1).

- 54 --

⁽¹⁾ Cf. pseudo Dionys. Areopagit. de Hierarchia eccles. V, 2, ubi describitur summarius ritus singularum ordinationum iisdem ac nostri libelli verbis.

Π

Quid singuli qui in gradibus s. ordinis constituti sunt habeant potestatem agendi in ecclesia.

1 Episcopus est Christi locum tenens (1). Nomen porro episcopi idem sonat aramaice ac populi curator. Habet ille sacerdotii potestatem, ut per illum efficiantur presbyteri, diaconi, hypodiaconi, lectores et exorcistae. Hanc namque potestatem suscepit ex oratione episcoporum, qui illum sacrarunt in episcopum ex gratia Spiritus quae per orationes eorundem ipsi conceditur.

2 Presbytero similiter tribuitur ab episcopo, qui ipsum ordinat per gratiam Spiritus, ut oblationem offerat, oleum consecret (2), aquam baptismi

(1) Cf. Epist. s. Ignatii m. ad Rom. IX, 1.

(2) Exinde apparet inter munia presbyteri et illud recenseri nempe consecrandi, non iam s. chrisma, sed oleum catechumenorum, quod vocat sanctitatis, quod alibi dicitur orationis. Id autem comprobatur et ex usu hanc in diem vigente in ritu Byzantino, Alexandrino et Chaldaeo, ut nempe praesbyter in conferendo baptismo oleum benedicat eoque ungat baptizandum. Cf. praedicta ritualia. Apud Syros autem etsi solet idem catechumenorum oleum ab episcopo benedici extra baptismum, nihilominus praescribitur in libro pontificali, ut post episcopum singuli presbyteri adstantes recitent super idem oleum formulam benedictionis, illudque signo crucis signent. j

معلما المعملة المعلما المعلم علما المعلم معلم الما عمل الما حطرا مخصر المعلما محمد المعلم المعلم المعلم المعلم المعلم المعلما المعلما المعلما المعلم المعلم المعلم المعلم المعلم الم المعلم محمد المعلم ا المعلم ال sanctificet, et populum regat. Non habet autem potestatem faciendi diaconum, aut hypodiaconum, aut lectorem aut exorcistam : non enim ei illa potestas fuit collata per orationem presbyteratus quem suscepit. Quod porro non recepit, nequit aliis dare. Sacerdotium tantum ipsi fuit concessum.

3 Diaconus vero tenet locum levitae. Quamobrem sicuti haud licebat levitae offerre sacrificium, sed eidem officium tantummodo incumbebat ministrandi, videlicet iugulandi animal quod offerebatur, illud lavandi, disponendi, et nonnisi sacerdos sacrficium offerebat, ita diaconus potestatem non habet oblationem offerendi, neque consecrandi aquam (baptismalem), aut oleum, neque ullum faciendi opus sacerdotii, neque tamquam praeses orationem celebrandi in conventu, dum adest presbyter. Absente vero presbytero, canones statuunt ut diaconus tunc oret secreto in semetipso, et, absoluta oratione, ut dicat : amen, et post ipsum, universus coetus quoque repetat : amen. Hunc ordinem servet sive in ecclesia, sive in quolibet alio loco.

Nulla est diacono facultas interdicendi, ex eo quod minime sacerdotium habet, sed est levita, quemadmodum supra notavimus. Imo ipsum schema ex. terius quod is praesefert dum vacat ministerio suo, gerendi videlicet orarium impositum humero sinistro (1), significat eundem prorsus esse ministrum.

Ita igitur a Christo Domino nostro, qui est princeps et magister summorum pontificum et sacerdotum, reperimus traditos cunctos gradus ecclesiasticos, qui in eo inclusi erant, et ab ipso receperunt sacerdotium et ministerium apostoli ad quod fuerunt iidem electi ac destinati, nec non et beatus Stephanus

signis crucis. Adhibetur autem illud oleum ad ungendos baptizatos, Vid. cod. syr. Vatic. II f. 36

⁽¹⁾ Inter opera spuria quae sub nomine s. Joannis Chrys. circumferuntur homilia exstat in parabolam de filio prodigo, in qua de orario diaconi sic legitur "Ministri sacri officii, imitantes angelorum alas tenuibus suis lineis velis, quae sinistris humeris insident, in ecclesia discurrunt clamantque : ne quis ex catechumenis, ne quis eorum, qui non edunt, etc. Edit. Migne s. Joan. Chrys. T. VIII col. 520

eiusque socii.

Si adest diaconus in pago cui non est presbyter, neque sit vicinus alius presbyter in eodem pago, neque quilibet alius, qui praemineat ceteris incolis eiusdem pagi, facultatem habet (ille diaconus) infligendi delinquenti poenam, quae digna sit delicto ipsius. Non tamen facultas est ipsi offerendi oblationem. Sed suscipiens panem, quem offert pagi populus, deferat ad proximum pagum, et cum eundem panem presbyter illius pagi consecraverit, sumat oblationem consecratam diaconus et afferat ad suum pagum, distribuatque populo dicens tantum : amen. Nefas' tamen est ut is, cum diaconus sit, (extollens vocem) dicat : pater noster qui es in coelis, vel : "Sanctum sanctis, (1).

5 Hypodiaconus facultatem habet concinnandi lampadem, accendendi lucernas, aperiendi ostia ecclesiae, standi tempore officii ad portas, atque sua voce arcendi cohibendique audientes, ne accedant ad sanctum (sacrificium) neque commorantes maneant tempore oblationis (2). Induitur autem tunicam, ut et habitu distinguatur a diacono (3).

6 Lector hunc in finem fit, ut coram cœtu legat libros sacros, excepto sancto Evangelio.

(1) Non solum in liturgia C. A. 1. VIII c. 13, sed et in cunctis orientalibus liturgiis celebrans ante communionem elevans s. oblationem exclamat "sancta sanctis,". In sola liturgia chaldaica praedicta exclamatio profertur in singulari, uti in liturgia ad quam alludit documentum nostrum. "Sanctum, ait celebrans, sanctis decet in perfectione,"

(2) Cf. quae in praenotandis 3° diximus de hypodiaconi officiis. Animadvertendum est autem hic obiter canonem 21 syn. Laodiceae in quo dicitur "non oportet hypodiaconos . . . dominica vasa contingere, satis aperte innuere nonnullos hypodiaconos id sibi arrogare coepisse.

(3) Hypodiaconi solam tunicam induebant, eaque tamquam veste distinctiva a diaconis distinguebantur : proindeque nondum, tempore quo nostrum scriptum editum fuit, utebantur hypodiaconi orario Cf. can. 22 Laodic.

8

7 Exorcistae ex fratribus filiis foederis (1) sumptio instituuntur, quin illis imponatur manus, per solam episcopi auctoritatem (2).

Si quis porro presbyter sit in pago aliquo, ubi deest exorcista, nequit presbyter ille absque episcopi consilio facere (3). Notae enim sunt formae singulorum ordinum conferendorum, et quemadmodum formae ab invicem distinguuntur et differunt, ita et oratio quae super singulos ordinandos fit coram altari.

8 Cum quis in episcopum consecratur, tollentes episcopi Evangelii sancti codicem, illum apertum imponant super ipsius caput, cum praeses eorundem episcoporum, a quibus is consecrandus est, i. e. metropolita, recitat notam illam orationem cum impositione dexterae suae super eiusdem caput infra Evangelii codicem. Non est autem consecrandus episcopus nisi praesentes sint tres episcopi (4), imo neque tres praesentes possunt episcopum consecrare absque catholico vel metropolita, quemadmodum et Dominus noster dixit : ubi duo vel tres sunt congregati in nomine meo, sum in medio eorum (Math. XXIII, 20). Cum autem praeses episcoporum super illum multa precatur, episcopi etiam, qui cum eo sunt, a Deo quoque implorant, ut ex gratia Spiritus Sancti eidem concedatur, ut instituat presbyteros, diaconos, hypodiaconos, lectores, exorcistas et diaconissas, utque, ipso mediante, singulis ordinandorum tribuatur gratia Spiritus et ministerium ad quod quisque destinatur.

9 Cum diaconus promovetur ab episcopo ad presbyteratum introducatur ante altare cum indutus sit schema diaconatus, provolutusque super utrumque

⁽¹⁾ Qui in priscis monumentis Syrorum filii fœderis dicuntur, sunt illi qui sese Deo voventes continentiam observabant, manebantque sive in privatis suis domibus, sive in aedibus ecclesiae vel in monasteriis. Cf. Canones s. Rabbulae apud Overbeck p. 213 et seqq.

⁽²⁾ Cf. dicta in praenotandis 1º de exorcistis.

⁽³⁾ I. e. facere seu instituere exorcistam.

⁽⁴⁾ Cf. Can. 4 Nicoen.; C. A. I. VIII, 4; Can. 19 Antioch.

genu procidat. Recitat episcopus super eum orationem, dum dexteram manum super ipsius caput imponit, exorans Deum, ut ex Spiritu Sancto tribuatur ipsi, ut offerat oblationem, consecret oleum, et aquam baptismi, et mediator existat Deum inter et homines, et potestatem habeat ligandi et solvendi quemlibet quem voluerit propter opus atque causam quae ad hoc incitat, et id meretur. Siquidem eiusmodi potestatem recepit a Spiritu Sancto, per illum qui ipsum ordinavit.

10 Ordinandus in diaconum si ex hypodiaconis assumitur, postquam pallium ab eo ablatum fuerit, illum introducant, innuantque ipsi ut super unum genu dexterum provolutus procidat, atque episcopus, manum dexteram super eius caput imponens, orat super eum orationem, haud tamen illam propriam presbytero ordinando, poscitque a Deo, ut quoque illi concedatur, quod non habebat, i. e. ut accedat ad vasa sacra, seponat panem oblationis, infundat in calice (vinum) eucharisticum et misceat illud moderate, et disponat oblata super altare, provideat decori altaris, teneat flabellum, adimpleatque officia tempore oblationis, praedicet litanias, infundat aquam super manus episcopo rum et presbyterorum ante consecrationem oblationis (1). Non habet tamen ille (i.e. diaconus) potestatem conferendi baptismum, si presbyter praesens est. Nihilominus, si necessitas aliqua imperat, ut id fiat, conferat diaconus baptismum. Misceat nempe aquam adhibeatque oleum unctionis consecratum ab episcopo aut presbytero (2) ad signandum (baptizandum) signo crucis Christi Dei. Non licet tamen ei Spiritum Sanctum invocare super aquas baptismales (3). Quibus ita peractis, baptizandum baptizet in aqua in nomine Trinitatis, et post haec praebeat ei eucharistiam consecratam a sacerdote. Ut

⁽¹⁾ Hic recensentur varia munera diaconorum. Cf. etiam quae dicta sunt supra in praenotandis 3° de infundenda aqua ad manus episcopi et presbyterorum.

⁽²⁾ Exinde eruitur oleum unctionis tum ab episcopo extra baptismum tum etiam a presbytero intra baptismi ritum benedici posse. Vid. supra ad pag. 57

⁽³⁾ Scilicet fas diacono non est ut fontem baptismalem benedicat.

autem superius diximus, nullam omnino habet diaconus potestatem consecrandi olei, neque potest interdicere quempiam.

11 Hypodiaconus porro sic fit : si ordinandus assumitur ex lectoribus aut ex fratribus filiis foederis (1), ingrediatur ad altare tunica indutus; oretque (episcopus) super eum orationem propriam a patribus nostris sanctis institutam, minime vero illam destinatam efficiendo episcopo, vel presbytero aut diacono. Non autem manum imponit capiti eius cum super illum orat praedictam orationem, qua absoluta, signat illum pollice manus dextera ter in fronte signo crucis Salvatoris nostri .

12 Lector deinde sic fit : is quoque indutus tunica introeat; oratque episcopus super eum orationem notam, qua absoluta, tradit ipsi librum unius ex s. prophetis (2), quo exprimit potestatem dari ipsi legendi Codices sanctos coram populo.

13 Exorcista autem, ut supra diximus, minime ei manus imponitur; neque ad instar hypodiaconi et lectoris ante altare eum introducunt. Sed episcopus iubendo iubet ipsum fieri exorcistam, cum benedicit illi ut manum imponat super energumenum et aegrotum (3).

14 Diaconissam introducunt in diaconicon, ut episcopus super illam oret. Cum itaque constituerit ipsam e facie alfaris, eademque caput inclinaverit, episcopus, manum capiti ipsius imponens, orat super illam orationem notam, minime vero similem orationi propriae ordinationi diaconi. Diaconissa non debet ad altare accedere, sed tantummodo ungit in baptismo, in hoc enim praecipue consistit eiusdem opus. Cum scilicet mulieres vocantur ut signaculum vitae per baptismum suscipiant, ne lascivia contaminet ecclesiam Dei, quin imo ut omnia ordinate et caste procedant, cumque haud deceat ut

- 60 -

⁽¹⁾ Vid. superius notam de filiis foederis.

⁽²⁾ Exinde colligitur lectoris munus fuisse legendi in s. synaxi lectiones ex V. T. et nominatim ex prophetis.

⁽³⁾ Cf. exposita supra de exorcistis in praenotandis 1º

diaconi ungant mulieres, ne aspiciant earundem nuditatem, beati apostoli idcirco tradiderunt nobis, ut viros quidem accedentes ad suscipiendum signaculum novae vitae diaconi adducant ungantque oleo sanctitatis, neque quivis alius iis appropinquare potest, sive hypodiaconus, sive lector sive exorcista fuerit. Laicus autem vel laica etiam filius foederis ne inspicere quidem possunt illum, qui a diaconis ungitur, ne despectui mysteria sancta obiiciantur. Hanc etiam ob causam beati apostoli non iam per scripta, sed per oralem tantum traditionem transmiserunt nobis mysteria, ut nonnisi presbyteri et diaconi illa cognoscant, non autem quilibet. Diaconissae itaque ad hoc fuerunt institutae, ut ungerent mulieres suscepturas signaculum. Quum enim incongrunm sit, ut sacerdos mulieres baptizans adspiciat nuditatem earundem, is tantummodo manum, obducto in medio velo, expandit, et diaconissa admovet sub manu sacerdotis mulierem baptizandam, et ipse suam imponens manum eius capiti, quin eam intueatur, baptizat illam trina vice in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti; non secus ac diaconi admovent baptizandum sacerdoti qui, manum ponens super caput eius, illum baptizat (1).

- 61 -

(1) In pontificali Syrorum ex Iacobi Edesseni resolutionibus (Lamy p. 126) desumpta legitur sequens adnotatio : هم هم عرب هم هم المعه هم المعه هم المعه هم المعه معها إلى معها المعه معها المعالي معه معها المعالي معه معها المعالي معه معها المعه معها المعالي معه معها المعالي معه معها المعه معها المعه معها المعالي معه معها المعالي معه معها المعالي معه معها المعه معها المعه معها المعالي معها المعه معها المعالي معه معها المعالي معها المعالي معها المعهم معها المعالي معها المعه معها المعه معها المعالي معها المعالي معها المعالي معها المعهم معها المعهم معها المعهم معها المعه معها المعه معها المعه معها المعالي المعالي المعالي المعهم المعالي المعهم معها المعهم معها المعهم معها المعهم معها المعهم معها المعهم المعالي المعهم المعلم المعالي المعهم المعها المعهم معها المعهم المعالي المعها المعها المعهم المعالي المعلم المعالي المعها المعها المعالي المعالي المعها المعها المعالي المعهم المعالي المعهم المعالي المعهم المعالي الم المعالي ال Praeterea diaconissae tempore ministerii oblationis stant ad ostium ecclesiae in illa parte quae occupatur a mulieribus, ne viri stent cum mulieribus ingrediaturque sic in ecclesiam Dei lascivia. Diaconissae insuper cohibent mulieres, quae nondum susceperunt signaculum ab intuendis mysteriis eum perficiuntur, atque ab audiendis verbis sacris. Tandem incumbit diaconissis munus hortandi filias fœderis aeque ac laicas ut recte se gerant (1).

15 Qui probe cupit addiscere ea quae spectant ad ordinem et mysteria, sufficiunt illi epistolae, quas ad Timotheum et Titum suos discipulos scripsit beatus Paulus, : in iis enim docet quot annorum oportet ut sint promovendi ad illos gradus et quomodo se debeant gerere tum si viri tum si mulieres fuerint.

16 Chorepiscopus idem sonat ac episcopus pagorum (2). Non autem manus ipsi imponitur, neque super eum fit oratio. Est ille presbyter, cui solummodo impertitur episcopi benedictio coniuncta cum auctoritate, data eidem facultate ut visitet (pagos) quoad placuerit praedicto episcopo, cui est, cum voluerit, eundem removere. Locus eius in sedendo erit sicuti erat tempore sui presbyteratus, et postquam remotus fuerit fungatur ministerio uti tempore presbyteratus, et in eodem loco ubi prius erat.

Si autem dignus habetur qui fiat episcopus, suscipiat manus impositio nem in episcopum et non secus ac quivis alius presbyter consecretur iuxta canonem et ritum episcopatus.

Porro ante aliquod tempus episcopus facultatem concedebat chorepiscopo ut per pagos institueret hypodiaconos, lectores et exorcistas, quoniam nequa quam his conferebatur manus impositio sed cum postea congregata est in

vitae mensam tangere. Cumque mulieres adultae baptizandae sint, iubente sacerdote, diaconissa eas ungit; visitat et mulieres aegrotas eisdemque inservit.

⁽¹⁾ Vid. quae supra de diaconissis exposuimus in praenotandis 2º

⁽²⁾ Cf. Syn. Antioch. can. 10 et syn. Laodic. can. 12

Laodicea synodus quingentorum sexaginta et septem episcoporum decrevit ne amplius chorepiscopus ista faciat (1).

17 Presbyter in praesentia episcopi et archidiaconi, nequeunt interdicere quempiam : si autem coram ipsis cuiusdam causa diiudicatur, dignusque ille interdicti censeatur, certiores faciant episcopum et archidiaconum, qui illum interdicet.

18 Presbyteri pagorum facultatem habent interdicendi subditos suos si deliquerint. Sin vero interdictus confugit ad episcopum, ad eum appellans ab interdicto sibi inique inflicto, non debet episcopus (immediate) sua potestate uti, sed arcessito prius presbytero illo, in rem iure inquirat, et, si deprehen derit illum hominem, quisvis ille sit, iniuste fuisse interdictum, iniungat illi presbytero ut interdictum a censura solvat, moneatque eundem presbyterum quod nequaquam licitum sit ipsi ut absque maturo iudicio quempiam interdicat.

19 Quae diximus de chorepiscopo applicanda sunt et periodeutis (2). Periodeutae autem una cum presbyteris, diaconis et lectoribus sunt omnes sub potestate chorepiscopi, cui est illos erudire, admonere atque etiam plectere si deliquerint singulis inflicta pro sua culpa opportuna poena.

20 Catholicus (3) idem sonat ac universalis, metropolita pater civitatis, episcopus curator populi, chorepiscopus curator pagorum, periodeuta circulans.

21 Ante quamlibet manus impositionem episcopus qui manum imponit dicat uti sequitur : "Gratia Domini nostri lesu Christi, quae quavis tempore supplet id quod deficit, per beneplacitum Dei et virtutem Spiritus Sancti etiam modo elegit N ex loco N ad ecclesiam quae hic est. Deprecemur omnes

⁽¹⁾ Inter quinquaginta novem canones synodi Laodicensis nullus est qui interdicit chorepiscopis, ne per pagos ordinent hypodiaconos, lectores et exorcistas.

⁽² Cf. syn. Laodic. can. 57

⁽³⁾ Recole quae de "Catholico, diximus in praenotandis 4º

(itaque) pro eo, ut super eum gratia Dei veniat (1).

Si ordinandus in ipsa ecclesia ordinatur pro qua fit sive episcopus, sive

(1) praestat modo quae sparsa in isto libello occurrunt de maioribus sacris ordinationibus hic simul colligere et veluti ob oculos ponere.

a) Qui itaque in episcopum vel in presbyterum ordinatur ab auctore nostro iubetur coram altari utroque genu procumbere ad manus inpositionem suscipiendam; qui vero in diaconum ordinatur unum tantum genu i. e. dexterum coram altari flectit. Item et diversarum orientalium ecclesiarum pontificalia praescribunt.

b) Singularum sacrarum ordinationem ritus sequentes innuuntur: 1. proclamatio seu publica notificatio electi ad suscipiendum ordinem sacrum; 2. eius proprie dicta ordinatio per orationem cum manus impositione; 3. promulgatio factae ordinationis cum signatione signo crucis; 4. tandem salutatio eiusdem ordinati osculo pacis.

De singulis notanda sunt pauca :

Proclamatio seu publica notificatio electionis fit per solemnem illam vetustam formulam cunctis ecclesiis orientalibus communem, quae sic se habet : "Gratia Domini nostri Jesu Christi, quae supplet id quod deficit, per beneplacitum Dei Patris et virtutem Spiritus S. elegit N. etc.,, et statim fit adhortatio ad invitandos adstantes ad crandum ut super electum adveniat Dei gratia. Porro in ritibus Byzantino, Maronita et Chaldaeo eiusmodi proclamatio fit ab episcopo, in ritibus vero Alexandrino et Antiocheno enunciatur ab archidiacono. Perspicuum est autem tum ex ipsius formulae contextu tum ex eo quod in ritu Alexandrino et Antiocheno eadem proferatur ab archidiacono minime illam constituere formam ordinationis, sed tantum esse publicam declarationem nutu divinae gratiae factam fuisse electionem viri promovendi ad ordinem sacrum.

Ordinatio autem proprie dicta fit per orationem illam dictam "invocationem S. Spiritus, quam recitat episcopus dum imponit manum super caput illius qui ordinatur. Dicitur illa oratio invocationis oratio consecratoria vel ordinatoria, et in ea praecipua ordinis qui confertur officia indicantur. Porro in ritu Alexandrino et Antiocheno Sy-rorum eiusmodi oratio invocationis una exhibetur : item et in Testamento Domini, nec non in mystico ministerio : e contra in ritu Byzantino nec non in Chaldaico binae

• Huic respondet in ritu latino "auxiliante domino Deo salvatore nostro J. Chr. elegimus in ordine diaconi vel prespyteri illum subdiaconum sive diaconum etc. (Muratori Liturgia Rom. vet. T 1 pag. 511) presbyter, sive diaconus, oportet ut episcopus ordinans dicat hoc modo : "quem in ista ecclesia facimus,. Si autem ordinatur ad aliam ecclesiam urbis vel

- 65 ---

recitantur orationes ordinatoriae ab episcopo, qui in utraque proferenda manum imponit super caput ordinandi; in ritu vero Maronitarum tres exstant orationes ordinatoriae quae sibi succedunt. In gratiam interim studiosorum rerum liturgicarum iuvat animadvertere binas orationes ordinationis presbyteratus in ritu Byzantino quas interrumpit litania diaconalis efformatas esse ex una oratione quae legitur in ritu Antiocheno Syrorum in ordinatione presbyteri.

Post collationem per manus impositionem et orationem ordinatoriam ordinis sacri, fit solemnis promulgatio ordinationis perfectae et tunc temporis ab episcopo imprimitur in fronte ordinati signum crucis cum invocatione s. Trinitatis.

Postremo ordinatus, postquam mensam fuerit osculatus, salutatur osculo pacis tum ab episcopo tum ab adstantibus ex clero.

Hac occasione notandum quoque volumus neque in libris pontificalibus neque in aliis orientalium rituum monumentis vestigium ullum occurrere unctionis cum s. chrismate adhibendae in ordinatione presbyteri. Et quod ad Syrorum ritum attinet, in homilia proferenda post consecrationem chrismatis, quae in codicibus tribuitur Antonio Tagritensi Rhetori, qui IX saeculo florebat, diserte dicitur La constanti e co ومصدسة تسعد محمد المعاد المعاد المعادي منعس المعاد المعاد المعام امدا مدمل الروزي وحققور . /لا هم مسطى حدوق إمرا محسورا ومسهدا . معدها عمد المعند العمد "sacerdotes et diaconos quos ordinant pontifices hodie, non iam, ut Moyses ungebat Aaronem et eius filios, ungunt unctione chrismatis, sed ipsis imponunt manus, quae impositio manus est unctio spiritualis per quam iidem gratiam Spiritus S. suscipiunt, Imo ipse s. Ephraem idem docet in hymno ad tonum مده الع معد من مده الم , qui canitur in officio sacerdotum defunctorum . Ait enim as . سمقم الم العاد . معانه من من المسعم المعمد الم صيعتقص ستاا. إه معدها والمنصد . محمدتا / الممحد . إه مسلما والمعهد ogioriosum . مح مربعا , حض معط مديل محمد مد و محمد ا بعد ال sacerdotium ostende mihi gazas divitiarum tuarum, ut impleam thesaurum meae

9

pagi, dicat "quem ad ecclesiam loci N pro qua modo constituitur episcopus, vel presbyter, aut diaconus, Debet et enunciare nomen viri qui ordinatur (1)

mentis ex tuis novis opibus. O sublime sacerdotium quod se demittens concessum fuit terrestribus! O speculum cuius radii per hominum generationes diffusi surt! Prisco populo datum est cornu et oleum; nobis vero est concessum sacerdotium Christi_n.

⁽¹⁾ Mutilus est codex, proindeque cetera desiderantur.

IV

EPISTOLA

ANTHIMI PSEUDO – PATRIARCHAE

AD

IACOBUM EPISCOPUM EDESSAE

.

.

• •

----. .

. .

.

Praenotanda

Sub numero IV prodit epistola Anthimi pseudo - patriarchae Constan tinopoleos ad Iacobum Edessae monophysitarum episcopum, quam in lucem vulgamus ad fidem codicis syriaci olim Scharfensis, hodie Vaticani Borgiani signati n. CXLVIII fol. 187 v. - 188, cum indicatione quoque variantium lectionum ex codice syriaco bibliothecae nationalis Parisiensis n. 62 fol. 254 v.

Memoratus Anthimus est ille, quem, cum, ortodoxo ac pio Epiphanio Constantinopolitano patriarcha defuncto, sedem illam usurpaverit, Agapetus Romanus pontifex an. 536 anathemate percussit, praedictae ecclesiae praeficiens Mennam.

Iacobus vero, qui titulo Edessae episcopi (1) per nefas insignitur, est celeberrimus ille cognominatus Baradaeus, qui monophysitarum sectam per orientem fere labentem erexit, diffusit atque fulcivit. Oriundus ex Tella urbe Mesopotamiæ, monasterium Phsiltæ (2) ingressus est, iamque presbyter anno 528 venit Constantinoplim Theodorae imperatricis gratiam sollicitandi causa, ibique commoratus est usque ad annum 543, quo Theodosius Alexandrinus aliique monophysitae antistites, cum considerarint per orientem suae sectae episcopos clerumque ad paucos reductos, in quodam castro iuxta Byzantium, favente prae - dicta Theodora imperatrice, ipsum sacrarunt episcopum nominetenus quidem Edessae, reapse autem cum iurisdictione in universas monophysitarum factionem longe lateque propagandam, peragravit ipse provincias orientis consecrans per-

⁽¹⁾ Tunc tempore orthodoxus episcopus Edessae erat Amazonius.

⁽²⁾ Praeter monasterium Stratelis situm prope Tellam, quod teste. Joanne Asiae vocabatur Phsiltae, alterum monasterium nomine Phsiltae in ditione Antiochiae exstabat, uti legitur in subscriptione cod. syr. Londin. addit. 14539 fol. 498

multos episcopos, innumerosque presbyteros diaconosque usque ad centum millia uti fertur (1). Hinc est quod monophysitae tum per Syriam tum per Aegyptum ab haeretico isto Iacobo nuncupati fuerint Iacobitae.

Porro in edenda eiusmodi epistola illud nobis proponimus, ut palam innotescat ipsum Anthimum acerrimum monophysitarum fautorem non immerito graviter reprehendisse Iacobum illum, quem Syri et Aegyptii suae sectae reparatorem appellant, non tantum quod praeter necessitatem ordinationes innumeras fecerit, sed quod ipsa sacrae scripturae praescripta ecclesiasticosque canones violaverit in promovendis ad maiores gradus bigamos aliosque indignos.

(1) Cf. Klein. Iacobus Baradaeus, de Sticher der syrische monophysitische Kerk

Sancti (1) Anthimi episcopi Constantinopoleos exemplar epistolae ad Iacobum episcopum Edessae

Amatori Dei dilecto filio spirituali Iacobo episcopo Anthimus

Ex plurimorum fratrum testimonio compertum nobis est evangelicis adamussim institutis rationem tuae vitae conformari. Quare et nos, qui ex apostoli dicto scimus tamquam ad nos pertinere rectam filiorum nostorum vivendi rationem, tum gratulamur tibi de iis quae agis, tum volumus ut munere tibi credito ita fungaris ut nemini sive exterorum sive nostrorum praetextus ullus exhibeatur vituperationis, quin imo ut a te omnia accurate et recte peragantur. Qui enim fieri potest ut quis vel paulisper immutet dictum lacobi Apostoli de fide et operibus (c. II, 17 etc.)? Nisi enim immaculatae vitae gerendae ratio sit, uti exoptamus, quid prodest quod quis impendat operam ad fidem stabiliendam, evertat autem vim sacrorum canonum in quibus consistit ordo eccles iasticus et fulcimen eius?

Neque arbitrandum est, negotium ad effectum adduci et perfici per in numeram multitudinem inconsulto coacervatam. Tale enim consilium saeculare est propriumque carnalibus hominibus. Nos vero debemus prae oculis habere dictum illud sapiens et admonitorium "ne concupiscatis multitudinem filiorum sine utilitate,, cui adnectitur immediate "unus enim melior est quam mille,. Siquidem perspicuum est filium probum et timentem Dominum esse praestantiorem iis, qui non sunt tales.

Neque fallat vos cogitatio illa quod augendae sint sacerdotum ordinationes

⁽¹⁾ Anthimum haereticum pseudo - patriarcham amanuensis monophysita per nefas titulo sancti exornat.

forsan propter inopiam illorum qui manus impositiones conferant, ut scilicet consulatur extensioni temporis, quasi non aliter ac cum fructus colliguntur ut in tempus serventur et, instante necessitate, distribuantur. Ne imitemur facinus filiarum Loth, cum ex connubio obsceno et reprobo genuerint filios, qui ipsarum stultitiam revelarunt. Profecto si illae turpe consilium suum patri detexissent, ab eo sane didicissent Dominum amatorem hominum cum mundum perdendum decrevit nequaquam generis humani procreationem ac successionem sua providentia neglexisse. Qui talia opinantur sunt homines fide expertes et hebetes ingenio : ast nos plane credimus Dominum nullatenus deserturum suum populum neque haereditatem suam derelicturum, eundemque adfuturum suis, iuxta verum suum promissum, usque ad consummationem mundi et gubernaturum suam ecclesiam atque servaturum.

Multiplicandi itaque non sunt ordinandi, sed tot sint tantum quot expostulat necessitas. Nenque talem honorem tribuamus illis quos canones reiiciunt, neque recipiamus iam dudum intromissos in clerum ut quomodolibet ministerio fungantur, bigamos inquam aut interdictos vel alios hisce similes, ne exterorum efficiamur participes peccatorum, sed morem geramus apostolo, qui severe tales exstirpat. Neque animum attendamus ad argumenta turpia vel ad consuetudines pravas, sed nosmet aliis exhibeamus exemplum tum vitae immaculatae tum etiam rectae et piae rationis agendi, ut Dominus noster nobis placatus cor illuminet mitis et victoris nostri imperatoris (1), eumque inducat ut radicitus evellat scandala ista quae corpus ecclesiae scindunt, membraque ad tempus separata coniungat in unum per doctrinas puras, apostolicas et ab omni heterodoxi errore immunes; eundemque dirigat quoque ad respuendam damnandamque verbis apertis impietatem Theodori, Ibae aliorumque haereticorum qui illis similes sunt.

Subscriptio : Vale in Domino et ora pro fratre, o Deum amans.

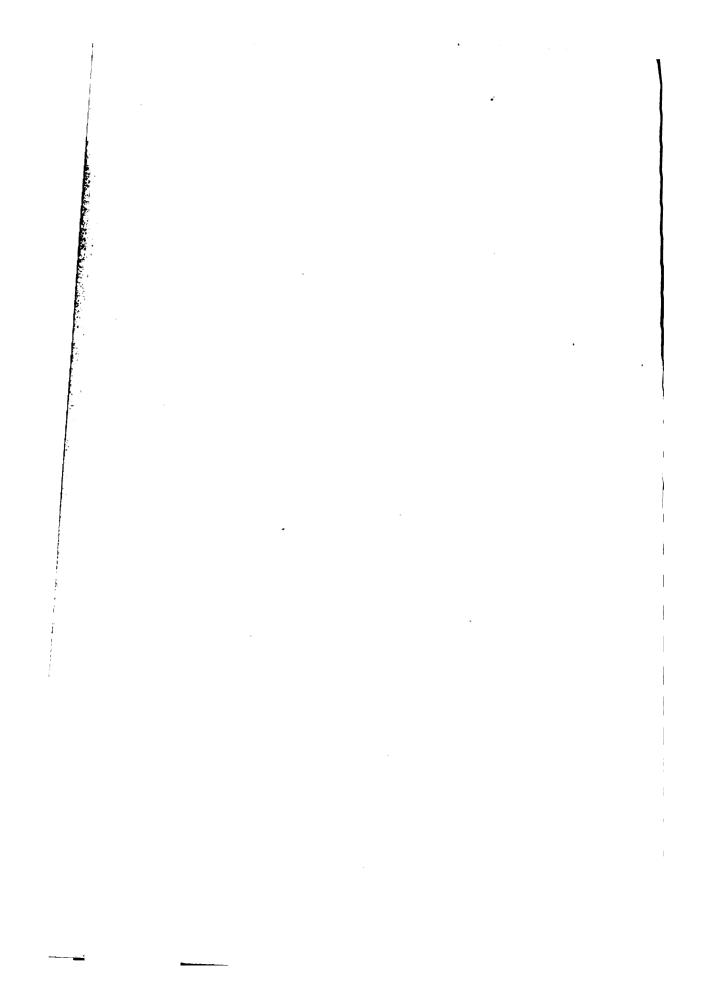
⁽¹⁾ Alludit ad Iustinianum defensorem fidei orthodoxae.

V

DE QUIBUSDAM DIEBUS

FESTI ET IEIUNII

Praenotanda

Ultimo demum loco vulgamus excerpta quaedam ex homiliis epithroniis Severi patriarchae Antiocheni monophysitarum, quae exscripsimus ex codice syr. Vaticano CXLII exarato anno Christi 576, in quo continetur pars praedictarum homiliarum quas initio saeculi sexti syriace transtulerat ex graeco Paulus episcopus Callinici. In selectis autem excerptis agitur de die festo oblationis Deo infantis Jesu in templo, de solemni die ramorum, de festo sanctorum Basilii et Gregorii Theologi, nec non de ieiunio quod sequitur Pentecosten. Exinde non leviter historia liturgica illustratur.

I. Quod itaque attinet ad oblationem Christi infantis Deo in templo, iam "peregrina, illa saeculi quarti ad loca sancta narrabat "quadragesima die de Epiphania (1) fieri processionem in Anastase ... cum summa laetitia ac si per Pascha. Praedicant etiam omnes presbyteri et sic episcopus ... de eo loco tractant Evangelii, ubi quadragesima die tulerunt Dominum in templo Ioseph et Maria, et viderunt eum Simeon et Anna, et de verbis eorum ..., vel de oblatione ipsa quam obtulerunt parentes. Et postmodum, celebratis omnibus ..., aguntur sacramenta, (Edit. II Gamurrini p. 53). Modo ex Severi homilia CXXV eruitur 1º festum oblationis Domini ad Deum in templo fuisse solemniter celebratum tum Hierosolymae tum in tota Palestina; 2º eandem festivitatem celebrandi usum alias quoque ecclesias mutuo a Hierosolymitana accepisse; 3º nominatim autem Constantinopoleos metropolim; 4º Ecclesiam tamen Antiochenam usque ad tempus, quo Severus eidem praeerat, praedictam festivitatem minime celebrasse; 5º origenem eiusdem solemnitatis neque in ipsa Hierosolymitana ecclesia adeo vetustam fuisse.

⁽¹⁾ Notum est per orientem una eademque die celebratum fuisse olim solemnem diem Natalis Domini et Baptismi eius, qui appellabatur Epiphania.

Animadvertendum est porro aliquo tempore post Severum Syros mono physitas hanc festivitatem oblationis Domini in templo adscivisse, uti testatur Calendarium festorum, quod edidit Iacobus Edessenus. Nestoriani autem hunc in diem minime celebrant istam festivitatem.

II. Quod attinet ad festivitatem Hosannarum, praecitata "peregrinatio, tradit. In Imbomon (^{3μβωμιον}), quod in altare est in monte oliveti ... cum ceperit esse hora undecima (i. e. una hora ante solis occasum) legitur ille locus de Evangelio, ubi infantes cum ramis vel palmis occurrerunt Domino dicentes; benedictus qui venit in nomine Domini et quotquot sunt infantes in iisdem locis, usque etiam qui pedibus ambulare non possunt, quia tenere solent illos in collo sui parentes, omnes ramos tenentes, alii palmarum, alii olivarum, et sic deducitur episcopus in eo typo quo tunc Dominus deductus est de summo monte usque ad civitatem, et inde ab Anastase per totam civitatem, . . pedibus omnes ... porro iam sero pervenitur ad Anastase, ubi cum ventum fuerit ... totum fit lucernare; fit denuo oratio ad crucem et dimittitur populus. (Edit. II Gamurrini p. 59, 60). Iamvero Severus in praecitata homilia testatur eiusmodi solemnitatem, quae antea a pluribus negligebatur, apud quosvis christianos tunc temporis fuisse celebratam. Notum est porro quod pseudo - losue stylita refert ad an. 809 graecorum Petrum episcopum Edessae (qui eodem anno Cyro successit) illam festivitatem in Edessam induxisse.

III. Ex homilia autem octogesima quarta Severi discimus prima die mensis Ianuarii, qui ibidem dicitur penes Romanos primus anni mensis, ecclesiam Antiochenam iam ante Severum consuevisse celebrare festum s. Basilii Magni et s. Gregorii Theologi. Qui usus colendi memoriam utriusque doctoris per mansit usque ad hodiernam diem in ecclesia Syrorum. In ritu autem Byzan tino solius s. Basilii festum illa die peragitur (1).

: haec refert de die festo primi Ianuarii ابن الشحنة Historiographus arabs nomine (1) وفي اليوم الاول من شهركانون الثاني هو عيد القاندس (Kalendae) . فكان لاهل انطاكية فيه IV. Neque minoris sunt momenti notitiae quas nobis perhibent eiusdem Severi homiliae septuagesima quarta et nonagesima secunda de ieiunio quod deinceps fuit nuncupatum "apostolorum_n. Earum summa haec est : 1° Ratione illius Domini dicti : "Numquid possunt filii sponsi lugere, quamdiu cum illis est sponsus? Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus, et tunc ieiunabunt_n (Math. IX, 15), mos a pristinis temporibus in ecclesia obtinebat nequaquam ieiunandi a die Resurrectionis Domini usque ad ipsius Ascensio nem in coelum, et mox invaluit usus protrahendi illud tempus non ieiunandi usque ad Pentecosten.

2º Exinde seu post Ascensionem vel Pentecosten, nonnulli religiosiores imitantes forsitan apostolos ieiunare incipiebant per plures dies, plerique vero feriis tantum quartis et sextis, omnes autem ex usu ieiunabant feria sexta quae sequebatur dominicam pentecosten.

3º Illa ipsa die synaxis celebabatur ad vesperas in memoriam miraculi sanationis claudi cum ascenderent Petrus et Joannes ad templum hora nona (act. III, 1-6) qua die nonnisi ad occasum solis solvebant fideles illud ieiunium.

عيد بكنيسة القسيان . يوقدون في ليلته النيران ويصير القداس عندهم وكذلك في سائر بلاد الشام وبيت المقدس ومصر . ولا سيما اهل انطاكية كانوا يظهرون فيه الفرج والسرور والماكل والمشرب . "Prima die Ianuarii est solemnitas Kalendarum, quo incolae Antiochiae festum celebrabant in ecclesia Cassiani et in eius vigilia ignem accendebant. Illa die apud eos missa celebrabatur, itemque per totam Syriam et Hierosolymis et in Aegypto. Prae ceteris vero Antiocheni illa die manifestabant signa gaudii et iubilationis epulis manducand_i bibendique_m. . لحم مع العن . العن العن المعن عمر عمر مع مال عن . العن معن "Adimpleti sunt Filio quadraginta dies a quo cum belluis (commorans in deserto) ieiunavit, tentatusque est, et triumphum referens descendit. Adimpleti quoque sunt eidem Sponso quadraginta dies a quo delectatus est et ascendit. Est itaque modo ieiunium,. In alio hymno ad tonum الماتية idem s. Doctor ait . عمر العمر العمر المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن . معن معن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن . معن المعن . معن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن . معن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن المعن . معن المعن . معن المعن . معن المعن . معن المعن . معن المعن . معن المعن الم

وعريد المراجع

- 78 -

I

Ex sermone centesimo vigesimo quinto de hymno doxologico : sanctus Deus, sanctus fortis etc.

Non omnes ecclesiae consuetudines quae ad nos pervenerunt ex traditionibus apostolicis derivantur, sed nonnullae (ab hominibus) inventae per transmissionem in universam, quae sub sole est, ecclesiam successive transierunt. Prima est consuetudo illa, qua multos post annos a praedicatione evangelica fideles nomine Christianorum appellati fuerunt. Quae appellatio ex ista Antiochenorum ecclesia exordium duxit, universumque dein coetum sanctum ubique terrarum complexa est.

Et ut multa praeteream, unum vel alterum commemorabo exemplum.

Hoc quod Hierosolymae et in tota Palestina festum solemne celebratur occursus, quo nempe recolunt commemorationem illius diei, quo Simeon suis suscipiens ulnis Dominum, legem adimplentem et offerentem sacrificium a Moyse praescriptum, ipsumque in natura agnoscens Deum dixit : Dimittis tu nunc servum tuum Domine iuxta verbum tuum in pace, hoc inquam festum solemne minime prius celebrabatur in urbe regia. Modo autem eadem metropolis, aemulatione incitata, eiusmodi usum ab aliis apte mutuatum secuta est, neque quispiam propterea tamquam de re nova inducta fuit accusatus.

Cognoscitis porro istud festum ignotum prorsus esse in ista civitate Antiochiae. Imo nec valde antiquum est (in Hierosolymitana ecclesia) sed sero fuit introductum, uti a viris senioribus audivimus.

Idem et dicendum est de festo quod dicitur Ramorum, cum scilicet Dominus et Salvator noster Jesus Christus, sedens super pullum asinae, ingredieba-

- 79 -

tur Hierosolymam, praeeunte coetu manibus gestante ramos palmarum coram ipso, puerisque collaudantibus eundem tamquam verum Deum excelsum, dicentibusque "hosanna in excelsis_n. Hic etiam dies festus, cum antea a pluribus minime recoleretur hodie, ut ita dicam, apud quosvis celebratur. Nemo autem illorum qui imitati sunt illos qui olim eundem festum observabant, ipsum reiicit tamquam rem noviter inventam.

Praeterea in precibus atque laudibus in usu ecclesiarum plurae sunt quae successive inductae fuerunt.

II

Ex sermone octuagesimo quarto De magno Basilio et de Gregorio, Prolatus autem fuit in martyrio theophori Ignatii martyris

Imperatoribus mos est ut singulos per annos quadam nota atque statuta die, quae per temporum circulum perpetuo revolvitur, ut egrediantur ad cam pum impellunt exercitus militum etc Simili modo nos credimus dispo suisse Dominum, qui sua sapientia omnia operatur producitque. Hinc magni Basilii pergratam memoriam adiunxit initio seu ianuae vel aditui illius mensis qui primus anni mensium censetur penes Romanos, cum nempe Ianuarius vocatur. Ianua enim juxta eorundem linguam dicitur ostium.

Quamobrem Basilius pontificum princeps spiritualis atque divinus, praeest nobis ipso initio circuli anni . . . et Gregorii Theologi tamquam eiusdem participis recolitur memoria eadem die .

Ш

Ex sermone septuagesimo quarto

Habito feria sexta hebdomadae post Pentecosten in qua de more ieiunatur. Prolatus autem sermo fuit in lectionem ex actibus apostolorum ubi ita dicitur "Petrus et Joannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam, (cap. III, 1).

Cum haec vos auditis, quare videmini aegre ferre me in dicendo ieiunium protraxisse, quod tristitia nonnullos affecit? Ego profecto sicuti Paulus dico : quisnam me gaudere facit, nisi qui per me contristatur ? (1) Nam hanc arripui occasionem ad protrahendum conventum, ut diei maior pars praeteriret, ne mendacem redderem librum dicentem "Petrus et Joannes ascendebant ad templum ad horam orationis nonam_n. En audis quod "ascendebant_n; numquid dicit quod "descendebant_n? Tu equidem expetis ut alia annunciemus et legamus atque ut alia agamus, illisque contraria perhibeamus opere. An nescis hodiernam diem hoc praedicare, ut scilicet ieiunemus atque 'oremus, nec non et nutriamus Christum qui esurivit, quique praesens est continuo in indigentibus, qui ad portas sunt sanctas ?

Quid est igitur quod praetermittis quae attinent ad istam diem, ut animo sollicitus sis de iis, quae extranea sunt huic tempori exiguo, mensaeque coelesti, neque ieiunio conveniunt? Si die festo respicis ad manducandum, et quae ventris sunt appetis, quonam, quaeso, tempore auditor pacatus avidusque eris meorum verborum? Si statim ac ad ecclesiam venis, ad tuam domum redire excogitas, et tua bilis in ieiunio exagitatur, cum quasi annum reputas unum illum diem, quonam tempore, dic mihi, te alloquar? Vel quandonam tuam nutries animam esurientem, cum murmuras assidue? Ego sane nosco Ecclesiasten qui ait "cuilibet rei tempus esse_n.

> Ex sermone nonagesimo secundo De hora nona feriae sextae post Pentecosten

Cum itaque ab eis (i. e. apostolis) ablatus fuerit sponsus atque exal -

(1) Cf. II Corinth. VII, 9

tatus, cum scilicet ascenderit ad coelum, descenderitque Paraclitus, qui eosdem docuit, direxitque ad omnia perfecta, tunc ipsi ieiunarunt. Commemoratio est itaque hodierna dies ieiuniorum, quae observantur post Christi ablationem ascensionemque, quorum dierum ieiunii minime determinatus est numerus. Salvator enim noster indefinite ait "Venient autem dies cum aufertur ab eis sponsus et tunc ieiunabunt, (Math. IX, 15)

Nos porro pro nostra pigritia legem adimplemus negligenter per commemorationem unius tantum diei, aegre tamen eiusdem horas ferentes, et respicientes ad aërem, occasum solis anxie attendentes, et guttur pandentes ad comedendum. Qui sic ieiunant, minime veri sunt christiani. Nosco vero plures qui ista ieiunia diligenter observant, et in ipsa urbe Antiochia sunt praesertim castae mulieres, quae per cunctos dies tenent ieiunium, plurimae autem ipsarum ieiunant feriis quarta et sexta. Eaedem derident suos viros propterea quod negligant ieiunium, et cum hi illas ad mensam advocant, nihil omnino proficiunt, sed potius iidem vincuntur a foeminis animabus sinceris, quae ordinem tenent principalem, dupplicemque meritum obtinent, cum confident se ieiunare atque vincere simul virtute Christi, qui dixit : "Virtus mea in infirmitate perficitur."

· .

.

• •

·

.

· · · · ·

APPENDIX

.

.

.

11

Appendix

lam erat hic libellus excusus cum, inter cl. D.^{ris} Neumann ordinis Cistersiensium calustri Heiligenkreuz prope Vindobonam codices syriacos praestantissimos a monasterio s.^t Catherinae provenientes et a Melchitis exaratos, duos comperimus, ex quibus hic, loco appendicis ad I^m documentum, exhibemus subscriptiones finales, quae praeclare illustrant disquisitionem nostram de usu liturgico linguae graecae per orientem et de conversis ex graeco in syriacum libris ritualibus Byzantinis. (Cf. supra pag. 10 n. 8 pag. 12 n. 12 etc.).

I Ad calcem itaque codicis I, qui complectitur quaedam scripta s. Athanasii, s. Ephraemi, Severini Gabalensis, Tomum s. Leonis, epistolam Felicis Papae ad "impurum, Petrum Fullonem, subnectitur sequens epigraphe " Jol? والملكم فلحل ولا حرة حصرسلما صحوها إواده وصل بمرتب حسوس سصب حمده الأها والمكان وانحد حصصط وسعسا والماذ معسب صحيةه وهالم وسرحة إحربسها والدها وتسط الاروا عدا أرم معتما واوموسط . ومصدور معسل المنا . منه معنعا مدرجمعدده وصل مدمنا مدينا . منه معنعا محكمة وحذة وحرار مرسما . منصب معصع با واندرسه واحددهم معصعه وهماه ومورهم ، ومواهد أسعا الموهد مما مدار . وروسية المراجع المحمومة المعام المحمومة الم المستعمر المعلم معد معدما المعلم معن معن مسلم المسعلي مصبيه لالمحل بمنا حمط لإيل محتقمة إيكه ودايعا تسعي المسها دهده محدقد عسرا داسم المدار معسد معسما حد مصحد د مدهد العد معد ور صد المحددا وسعر المادهد ومع حلبو منهما محرموا محدامة معتما ومكبه وحباا هبمعما والماصدة من يسل همما معددا وتقدا والممده حسم مسل ومحفة وحوارد المحص والمعسم حدولة سمكمها حد دردا معصم المسع ممصعد والاصبار وأوه وحصوريا وسصيقال كاوزهم أسه العنصفعط والعصل • شجما إحمان "Exaratus et absolutus fuit hic liber in ipsa benedicta urbe Edessa Mesopotamiae mense aprili anno 1034 (Christi 723) sub praesule regionis Ioanne metropolita (1) eiusdem urbis et egregiis atque Dei amatoribus Cyro protopresbytero et oeconomo, Simeone altero presbytero, Ianni presbytero et hegumeno aedis Iconis Dominicae, Ianni presbytero et chartulario eiusdem s. ecclesiae, Ioanni diacono et archidiacono, Abrahamo diacono et custode s. supellectilis (2) Cosma praeside hypodiaconorum et notario, Ioanne praeside anagnostorum, nec non Ioanne praeside chori graecorum, et Niciano praeside chori syrorum . . . Sollicitus fuit et acquisivit librum istum ex labore suo, erogatis expensis suis aliorumque Dei amatorum qui ipsi subsidium praestiterunt, venerandus Deique amator presbyter Ioannes filius Simeonis filii Girsa ex Bariasnaia oppido regionis Homs. Fuit autem praedictus liber exaratus manu peccatoris et minimi Gabrielis presbyteri eiusdem commemoratae ecclesiae sanctae ad fidem codicum vetustorum et authenticorum, qui asservantur in bibliotheca ipsius ecclesiae, atque rite collatus est accuratissime per humilem Constantinum diaconum et alumnum praeclari sanctitate Georgii archiepiscopi urbis Apameae (3) Syriae_n.

lamvero ex relatis in hac epigraphe discimus :

1º Melchitas, seu syros diophysitas, habuisse in urbe Edessa primo quarto saeculi octavi constitutam ecclesiam cum metropolita, presbyteris, diacouis, hypodiaconis et anagnostis. Praeter ecclesiam unam tantum, ut videtur occupabant aedem Iconis Dominicae, seu Effigiei Christi, cuius dicitur hegumenus lannes presbyter. Porro Dionysius Telmahrensis (4) apud Michelem patriarcham lacobitarum (chron. cap. XI n. 15) narrat virum quendam eiusdem sectae cele-

⁽¹⁾ Apud Le Quien or. christ. in serie Edessae metropolitarum deest nomen huius Ioannis metropolitae melchiterum illius sedis.

⁽²⁾ Graece Sxeuopshat

⁽³⁾ Huius quoque Georgii inter metropolitas Apameae desideratur nomen apud Le Quien or . christ .

^{(4) /}الاهمه حدة معمد حدروب المورد الا من الا معنا الحسل معمد الله المراد . . . معصور الراحين ومعسل حدم معصوبها

berrimum nomine Athanasium Ber - Gumaya, qui fruebatur maxima auctoritate apud Califam Abdulmalic (regnavit ab an. Chr. 684 usque ad an. 705) praeter splendidum templum Deiparae aedificasse baptisterium mirabile, ubi collocavit veram Effigiem Christi. Utrum ista aedes post paucos annos transierit, iussu Califarum, ad melchitas, an potius isti sibi in memoriam Effigiei Christi exstruxerint aedem, haud constat.

2º In illa ecclesia minime fuisse diaconos lectoresque graecos et syros, attamen exstitisse duos choros graecorum nempe et syrorum. Probabiliter monachi seu filii foederis, qui constituebant chorum graecorum erant advenae, qui ex graecorum monasteriis prope Antiochiam vel alia loca in Edessam migraverunt.

2

3° Eiusdem ecclesiae melchitarum dignitariorum titulos et officia respondere titulis et officiis ecclesiae Byzantinae, v.g. protopresbyteri, oeconomi, hegumeni, chartularii, custodis s. supellectilis; notarii etc. An vero liturgia coeterique ritus ibidem adhibiti conformes fuerint quoque usui Byzantino minime liquet.

Il Altera subscriptio quae prostat ad finem cuiusdam codicis liturgici inter codices syriacos praelaudati D^{ris} Neumann sic se habet : سکمهاه ماههاه المحتب خر عدما المعد مع هذها الله المحتب خر عدما المعد مع هذها المحتب خر عدما المعد مع مدال المعد مع معال المعد مع معال المعال المعد مع معال المعال معال المعال المعا qui est presbyter ecclesiae s. Pantaleonis in monte Ucama anno graecorum benedictorum 1367 (Christi 1056) tempore Petri archiepiscopi Antiochiae_n.

Habemus ex citata subscriptione nomen cuiusdam Antonii presbyteri monachi, qui auctor exstitit syriacae versionis libri liturgici Triodii. Probabile autem est eandem versionem fuisse elaboratam eodem tempore, quo codex exaratus fuit, nempe medio saeculo XI, vel paulo ante. Quod attinet ad Abraha mum imperatoris scribam cuius tempore versio praedicta dicitur confecta, nihil de ipso occurrit in monumentis nobis notis : imperator autem cuius is fuit scriba erat Constantinus V Copronymus (741 - 775). Porro monasterium s. Georgii ubi codex de quo sermo fuit transcriptus situs erat in regione (1) Beth -Maya () in Daphne suburbio Antiochiae.

(1) Cf. cod. syr. Brit. Mus. addit. 12, 152, ubi f. 194 r. legitur nota quae narrat codicem fuisse exaratum in Turlaha oppido Antiochiae in regione Beth - Maya in proximitate coenobii Phsilta. المحد حدوزا بالمحمد حدوزا بالمحمد المحدد المحدد المعند المحدد المحد المحد المحدد المحد

Index personarum et rerum ordine alphabetico

Abbates monasteriorum orientis 11,27 Abbates provinciae Arabiae 11 Abbatissa ordinatur diaconissa 33 distribuit eucharistiam monialibus ibid. Ablutio manuum in celebratione liturgiae 22, 59 Abraamus monachus 7 Abraham scriba 87 Absolutio ab excommunicatione vel ab interdicto 41, 43, 63 Agapetus Papa Romanus 26, 69 Aleppum wrbs 11 Alexandria metropolis 42 Alleluia canitur a psaltis 17 not. 1, canitur coram oblatis 22; 22 not. 3, canitur cum antiphona ante evangelii lectionem 20; 20 not. 2. Altare 20, 21, 22 Altaria ecclesiarum devastatarum 33 Altaris tabella 35 Altaris translatio 33 Altaris unctio et consecratio 31; 31 not. 3; 33, 34, 35 Amazonius Edessae episcopus 69

not. 1

Ambon 16, 17 not. 1, 18; 18 not. 5, 19 Anathema 39, 40 Anthimus ps. - patriarcha 27, 69 eius epistola ad lacobum Baradaeum 71 — 72 Antiochia metropolis 5, 6, 7, 11, 12, 79, 82 Antiochena aera 11 Antiochena regio 7 Antiochus episcopus Ptolomaidis 8 Antiphona 19; 19 not. 2, 5 Antonius monachus auctor versionis syriacae Triodii 87 Apostoli lectio 20 Archidiaconus 17; 17 not. 1; 20,21, 63 Archipresbyter 18 Audientes, auditores 20 not. 4, 21; 21 not. 3; 44, 57. vid. catechumeni

В

Baptismus 36, 45 baptismi aqua benedicenda 56 baptismi forma 59, 61

baptismi forma in ecclesia Alexandrina [et Romana 30 not. 2; et in ecclesia Antiochena 30 not. 2; 31 not. 2

baptismi forma conditionalis 30; 30 not. 2

baptismi ritus 61

Baptismus (liturgicus) a presbytero conferendus 30, 37; et in casu necessitatis a diacono 31; 31 not. 1 baptismus collatus a presbyteris haud valide ordinatis 35

baptismus filiorum haereticorum36 Baptismus imminente mortis periculo confertur a presbytero non ieiuno35

Baptizatus aegrotus admittendus etiam non ieiunus ad eucharisticam communionem immediate post baptismum 35

Barhebraei nomocanon 25 Bassufan عنام محمد pagus 11 Beth - guba عنام محمد regio 10 Beth - taiman حمد منا محمد pagus 12 Beth - maya حمد منا

С

Cancelli sanctuarii 34

Cantores vid. psaltae Cantus cherubicus 22 not. 1 Cantus introitus 22; 22 not. 1, 2 Cantus mysteriorum 22 not. 1 Caphar - Nabu دها دهه oppidum 11 Catechumenatus, catechumeni, cate chumenae 4, 20; 20 not. 4; 21; 21 not. 1, 2; 62 Cennesrin and urbs 9 Chorepiscopus 62 chorepiscopi instituendi ritus 62 chorepiscopi officium 62 chorepiscopi facultas instituendi hypodiaconos lectores et exorcistas 43, 62 chorepiscopi potestas interdicendi 40, 63 Chorus graecorum et chorus syrorum apud melchitas 86 Chrismatis signaculum post baptis mum 31; 31 not. 1; 36, 39 Chrismatis unctionis nullum vestigium penes orientales in ordinatio nibus 65 not. 1 Christi effigiei aedes sacra Edessæ 86 Christianorum appellatio 79 Christus tradidit s. ordinis gradus 56 Cires abbas 7 Clerici 16, 17, 36 Codex evangelii 17, 20, 21

- 90

codicis evangelii impositio in ordinatione episcopi 54, 58, 59 - minime vero in ordinatione presbyteri 36 Comestio cum haereticis 42, 46 cum iudaeis 42 Communicatio cum haereticis 36 Concilium Chalcedonense 7 concilii Chalcedonensis sequaces 35, 37, 38, 47 Concilium Laodicense 17 not. 1, 39, 52, 57 not. 2, 3, 6 Concilium Nicoenum 39, 44 Concilium Seleucense 51 Constantinus metropolita Laodicen sis 27 Constitutiones apostolicae 18 not. 4, 5; 19 not. 4; 22 not. 2, 3; 52 Crucis signum 16 Crucis signum signandum in fronte ordinati 54 Crucis vexillum 16 Crux sculpta in pariete ecclesiae 34 Cypriani (s.) statuta 39 Cyprus 27 Cyrensis regio 7 Cyrillus (s.) Alexandrinus 9 not. 3

- 91

D

Daemoniaci 20 not. 4, 60

dæmoniaci cohibendi a susceptione eucharistiae 32 daemoniaci quandonam admitti possunt ad suscipiendam eucharistiam 33 daemoniaci quandonam ordinari possunt ibid. daemoniaci quandonam possunt exercere ordines susceptos 32, 33. Daphne suburbium Antiochiae 88 Davidis psalmus 19 Dehhes pagus 11 **Diaconicon** 17 Diaconus 16, 17 not. 1 diaconus graecus 20, 21 diaconus syrus 20, 21 diaconus minister baptismi 31;31 not. 1, 59 diaconi officium in collatione baptismi 61 diaconi ordinationis ritus 54, 59 diaconi ministerium et potestas 56 diaconi schema 56, 58 diacono quaenam non licent 57 Diaconissae ordinationis ritus 33, 60 diaconissae ministerium 60, 61 diaconissae varia officia 61 not. 2; 62 diaconissae schema 33 Didascalia apostolorum 52 Dimissio catechumenorum vel audientium 20, 21, 44 Dimissio poenitentium 44 Dimissio eorum qui non communicant in liturgia 20 not. 4 Dionysius (pseudo) Areopagita 54 not. 1 Disciplina arcani 61 Domitii (s.) ecclesia 12

E

Ecclesia Antiochena 75 Ecclesia Constantinopolitana 75 Ecclesia Hierosolymitana 75 Ecclesia melchitarum Edessae 86 Ecclesiae consecrationis ritus 34 Energumeni 60 Ephrem (s.) citatur 46 not. 2; 65 not. 1; 77, 78 Ephrem (s.) Patriarcha Antioche nus 26 not. 1 Epiphania 75 not. 1 Epiphanius Patriarcha 69 **Episcopion** 16 **Episcopus 55** Episcopi consecrationis ritus 58, 64 not. 1 episcopi potestas 55, 58 episcopi ingressus in urbem epis-

- 92 —

copalem 16 seqq. Episcopus catholicus 56, 63 Episcopus metropolita 56, 63 Erobta Loon templum 12 Eucharisticus panis consecrandus a presbytero 57, 59 Eucharistica communio 35, 36, 37, 44, 45, 46, 50 Eucharisticae communioni praemit tenda praeparatio 37 Euphrasius Patriarcha 26 not. 1 Euphratensis regio 11 Eusebius Caesareensis 51 Eusebius monachus 7 Eusebonae coenobium 10 not. 2 Euthimius Carme Patriarcha 13 not. 2 Evangelii lectio 20 Evangelicae lectionis expositio 14 Excommunicatio 41, 43 Exorcista 50 seq. 58 Exorcistae benedictio 60 Exorcistae officium 60

F

Festum Basilii (s.) et Gregorii (s.)80 Festum oblationis Domini 75, 79 Festum ramorum 76, 79 Fidei professio 22 Fidei symbolum 22 not. 4 Filii foederis 58; 58 not. 1; 60, 61 Filiae foederis 46; 46 not. 2; 62 Flabellum 59 Flammulae 16 Flavianus Patriarcha 26 not. 1

- 93 -

G

Georgius metropolita Apameae 86 Gubrin castrum 27 Guba Log 7

Graecae proclamationes liturgicae in vetustis melchitarum codicibus scriptae characteribus syriacis 14 not. 3

Graecarum vocum usus in liturgiis ecclesiarum undenam derivandus 14 not. 3

Η

Haeretici ordinati ab episcopis or thodoxis 42 Harran سني urbs 7 Hauran موران regio 11 Homicida 43 Hymnus introitus etc. vid. Cantus Hymni madrasche کمبرة مل canuntur a filiabus foederis 46 not. 2 Hypodiaconus 17 not. 1 hypodiaconi ordinationis ritus 60 hypodiaconi officia 57 hypodiaconi vestis distinctiva 57; 57 not. 3

I

Iacobus Baradaeus 11, 69, 70 Iacobus Edessenus citatur 7, 10 not. 2; 76 lanuarius mensis 76; 76 not. 1; 80 leiunium ante communionem eucharisticam 37 leiunium apostolorum post Pentecosten 77, 80 - 82 Ieiunium feriæ VI post Ascensionem77 Ieiunium feriae IV et VI 82 Impositio manuum in ordinationibus 54, 58, 59 Impositio codicis evangelii in consecratione episcopi 54, 58, 59 Ingressus maior in liturgia 4 Ingressus minor in liturgia 4 Inscriptiones lapideae in Syria 10, 11 Interdictio 40, 41, 43 Interdicendi facultas 56, 57, 63

Interpres syrus in liturgiae celebra tione 14; 14 not. 1 Interstitia in ordinationibus 35 Ioannes metropolita melchitarum Edessae 85 Iosue (pseudo) stylita citatur 76 Isaac presbyter Edessae 7 Isaac Seleuciae Archiepiscopus 17 not. 1 Iulianistae haeretici 35, 37, 38, 39, 42 46, 47 Iuramentum 41, 42 Iustinus Imperator 7, 26 Iustinianus Imperator 72; 72 not. 1

K

Kyrie eleison 10, 16

L

Lampetiani haeretici 47 Lazarus presbyter abbas 11 Lectiones scripturales in liturgia 18; 18 not. 4, 44 lectiones scripturales leguntur græce dein syriare 14, 19 Lector 17 not. 1

lectoris ordinationis ritus 60 lectoris officia 57, 60 Levitae 56 Lingua syriaca vernacula per Syriam 5 seqq. Lingua graeca introducta in Syriam 5 seqq. Litaniae diaconales post evangelium in liturgia 20, 44 Liturgia catechumenorum 16 seqq. Liturgia s. lacobi 51 Liturgia Alexandrina 18 not. 1, 2; 20 not. 2, 4; 22 not. 1, 2 liturgia Antiochena 18 not. 1; 19 not. 3, 5; 20 not. 4; 21 not. 3; 22 not. 1, 2 liturgia Byzantina 18 not. 1, 6; 19 not. 1, 2, 3; 20 not. 2, 4; 21 not. 3; 22 not. 1, 2, 4 liturgia Hierosolymitana 18 not. 2, 4 liturgia Maronitica 20 not. 2, 4 liturgia Nestoriana 18 not. 1, 3, 4; 19 not. 2, 3, 4; 20 not. 44; 21 not. 3; 22 not. 1, 2.

M

Mabbug **Ann** urbs 11 Macedonius Critophagus 7 Magnates 16 16 Marcionis errores 7 Martyrion 16 martyrion s. Ignatii Antiochiae 80 martyrii consecrationis ritus 34 Maruthas (s.) episcopus Maiphar kensis citatur 17 not. 1 Mediad action oppidum 3 Melchitae appellati graeci 11 melchitae mutuati sunt ritum Byzantinum 13 melchitæ libros rituales ex græco in syriacum verterunt 12, 13 not. 2; 87 melchitae sequenti tempore libros liturgicos ex syriaco arabice interpretati sunt 13 not. 2 melchitarum librorum liturgicorum plurimi codices syriaci 12, 13 not 2 87 Mennas Patriarcha 69 Monasterium s. Sabae 11 monasterium Simeonis 11 monasterium græcorum in Teleda 11 vid. Coenobium

Ν

Nestoriani 76 Novatius haereticus 38, 39 - 95 ---

Officium seu psalmodia 16, 17 officium matutinum 44 officium vespertinum 44 officia ecclesiastica sucessive aucta 80 officiorum ecclesiasticorum differentes usus per ecclesias 44 Oleum unctionis sive oleum catechumenorum 36, 55 consecratur ab episcopo vel etiam a presbytero 55; 55 not. 2 **Opobalsamum 34** Orarium schema diaconi 56; 56 not. 1 orarium imponitur humero diaco nissae 33 Oratio ante trisagium in liturgia 18; 18 not. 2 Oratio ante lectiones scripturales in liturgia 18; 18 not. 3 Oratio ante epistolam in liturgia 20 Oratio veli in liturgia 22 not. 1 Oratio consecratoria vel invocationis in ordinationibus 54, oratio consecrationis episcopi 58 oratio ordinationis presbyteri 59 oratio ordinationis diaconi 59 oratio instituendi hypodiaconi 60 oratio instituendi lectoris 60

oratio super diaconissam 60 Oratio super audientes 45 Oratio super poenitentes 46 Orationum ritus Antiocheni antiqui reliquiae 12 seq. Ordinationis ritus 34, 35, 36, 54, 58, seqq. 63, 64; 64 not. 1 Ordinati ab haereticis 34 Ordinati haeretici ab episcopis ortho. doxis 42 Osculum pacis in liturgia 22 not. 2, 3, 4 Osculum pacis in ordinatione 54, 64 not. 1 Ossa sanctorum 34

Ρ

Palestinae incolarum diversitas linguarum 10 Paulus metropolita 12 Paulus patriarcha 26 not. 1 Paulus Samosatenus 39 Pax in liturgia 19; 19 not. 1 Peregrinatio ad loca sancta (liber) citatur 8, 13, 75, 76 Periodeuta 40, 63 Petrus episcopus 76 Petrus Fullo 7 Porta sanctuarii 22 Portae ecclesiae tempore liturgiae celebrationis 20 not . 4; 21; 21 not. 3, 57 Possessi 20 not. 4 vid. Daemoniaci Energumeni. Pothinus haereticus 38, 39 Praedicatio diaconalis 16, 17 not. 1 vid. Litania Presbyter, presbyteri 17 not. 1, 18, 19, 20, 22 presbyteri ordinationis ritus 54, 58 presbyteri officia et potestas 55 seq. 59 Proclamatio ante lectiones scriptura les in liturgia 18; 18 not. 4 Proclamatio post lectiones scriptura les 19; 19 not. 1 Proclamationes diaconales tum lingua graeca tum syriaca 14; 14 not. 3, 20, 21 Proclamatio electionis ordinandi 63 seq., 64 not. 1 Procopius (s.) Caesareensis lector syrus 14 not. 1 Promulgatio ordinationis factae 54, 65 not. Propsalmon 17 not. 1, 19 Psaltes psaltae 17 not. 1, 18, 19 Phantasiastae vid. Iulianistae

96 ---

Phsilta monasteria duo 69 Phylaces vid. Vigiles Poenitentium ordo 43, 44, 46

R ·

Rabbulas (s.) citatur 9, 52
Rabbulae epistolae graece scriptae 9 not. 3
Rabbulae syriaca versio N. T. ex graeco 9 not. 3
Reliquiae sanctorum 35 vid. Ossa sanctorum.
Ritus ecclesiastici transmissi per oralem traditionem 61
Romanus (s.) diaconus exorcista 51

S

Sanctum sanctis (exclamatio in liturgia) 57; 57 not. 1 Scholarum magistri per Syriam 10 not. Seleucidi 7 Sergius Tellensis 26 Severianus Gabulae 8; 8 not. 2 Severus Antiochenus citatur 30 not. 2, 32, 38 Severi excerpta ex epithroniis homi liis 79 — 82
Sica we urbs Syriae 12
Signaculum vitæ 21, 60 vid. baptismus
Simeonis (s.) stylitae vitae auctor citatur 9
Socrates citatur 7
Stablat pagus 11
Stephanus (s.) diaconus 56

- 97 -

Т

Teledo J, ▲1 monasterium 7
Teleda oppidum 7, 11
Tella J1 urbs 69
Theodora imperatrix 28, 69
Theodorus Cyrensis citatur 7, 10
Theodosius patriarcha 27
Thus, thura 16, 22
Timothaeus (s.) Alexandrinus citatur 30 not. 2, 32
Timothaeus filius Isaac 11
Traditiones ecclesiasticae 79
Trisagion 4, 18; 18 not. 2
Trisagii appendix 7
Tunica vestis distinctiva hypodiaconi et lectoris 60

Veli oratio 22 not. 1 Velum sanctuarii 21, 22 Vestes sacrae 17 Vigiles clerici **jönn** 4, 16; 16 not. 1, 17; 17 not. 1, 19, 22

V

- 98 -

Ζ

סנסל בשאבסנלא בני עבן. אנא השבן זיבן. גם שעם הכבידא בהשלינא . אב גיי יהי איש שביאא היב עלי שלים נשין נשנין . מכבהיעלא שלייאש עשלה הבנשין בן בסנשם עסבלא זיבן . מס גאשין הין בארכיא בברא מכבהמרא . אינין האב געבן . מב גאשין הין בארכיא בברא מכבהמרא . אינין האב געבן . מנפלמי א איין האב בראש איין איין איין מין נשין . מכמלין מנא בהב . אנא בורבין בן בע בע בראא מין נשין . מכמלין מנא ברב . אנא בורבין בן בע בע בראא מין נשיל היע עניבלא . העני הלב או בייא אייה. מכבין בה נא גדי בענו העלו הישלה . העני א מור מוביא בעיר א ביי א הייה בראא בענו הישלא היא הביי א מוביא אייה מניין ביי בע בראא העני בביינהמלא בא גבי א מוביא אדגל, הין להסא שכבא מעוא בדי שכא הדל, אי הם גבד הכלחהא יכן נבל מאר באברלא יאול בנסל בי שא איב אול . בכשהא האלא אול נבהלא ייאול בנולים אול הלבר בים אול הין הלבוא אול נבהלא יבילא מברי אול נה נוסבא. אדלו הין הלבוא היאלי אבר אולא מבי אול נה נוסבא. אדלו ני אדי נ. אם אדלה לליפא נופעי הבנא היא הי אהניאן

[Ex eod. cod. syr. vat. 142 f. 88 r.]

ע עצאעיא האצעי גע אלא האצר הגריםכאא . שי, העך כאר פולססשלא

אמאי היא האאשר מנחם, (השניאא) ואלא מאאאייע אוגאא היא המי, המנם נשמיא מואל ביסנלא מס מנביא מרנהא בנחוא משמננאא משבר סוהא אימה .

גםשהנא שביך אירעטשי ישברא באניא שריא בעובא בעוב בעעיביע שביעא בעניש בעייע אירעשייע רא בעובאיע איי אבי שיש ביטא ביטלי גע ישבעיע איבעייע נא בעעיבע עעיש שייע שישבי אינעע געיע איבעיע איבעיע בעעעיע געיע איבע שישבי אינע

אין דין בידע נפחא משמעשאא דילן בנחשדיש דערד ממשא בנעסד נומסמא במצא לבדטן. מנחא שנהה, מאנמשיך איך. מנחא אאי יידין אומין. מנמלדבהה, השמאא מאונגלמין איך.

[Ex cod. syr. vat. 142 f. 8]

מש משאמריא השבנא מארבלא

האמאמר כנימכאא השבאא מי, הען כאי צילממשלא בה אולמסי, קמלא אוי עהא האמר הין דל פיעא הפינסעם האול כה הכוא בלימם הין ממעין מנסי המם נהוכלא נצלאא הקנמלא מי, המצר.

בה שנץ אולם שבני אולם . נבא בלהבי אולם ב, הביד בה שני אולם . בל הביה שי האבא באולש נקבא. משהא בניםא לאובי, אוא הי בסנסם אבי אוא . הבים שי משהא בניםא לאובי, אוא הי בסנסם אבי אוא . הבים שי הכנהא בניםא לאובי, אוא הי ביד שהיא מוא הביש שי הכנהא בירא שי האול הסי אולי ביע שי בלבא האבי : בלימם מומען פנס שמי נשנא יישל מנא אה על בלבא האבי : בלימם מומען פנס שמי נשנא יישל מנא אה על בלבא האבי : בלימם מומען פנס שמי הישל מנא על הי בלבא האבי : בלימם מומען פנס שמי הישל מנא הי הלשב שני . המבא שנה שני אולי הביא הישלי הנסבלא שי הי העובה אול הייי אולי הישנא הנסבלא שי הי העובה אולי הי הי אולי הייי הישלי הכבי הבי הייי הייי היייי היייי אי היייי הייייי להי הי היייי אי ארגי במושא י

מש הדריה במש הדר מהוד לה צבה מסם . אני הלצבות אא ההאא אמנים . המבינתאא אורינת אא הבינהאא הבלצבות אא באורא באורא אבאבע ל

[Ex cod. syr. vat. 142 f. 49 v. - 50 r.]

שא שאמיא האשעה באורבא הע ובא בשעהם בע גיעביסם אאאמרי הין כבעא הבעא ענסאא הנבע נאנסא מסהה איעולימם

אשל ביהא נבלבה הכבל שלא נהבה הנבה אות הכלש הביה אות הכלש הביה אחם המס אמשאשל מלביף בשלה הוביה הוביה הבים נבבי לא האסלי לעולה נבסבלה מבסי סבי כם הין כה כם בעולה מין מסובע עין הבינם בינה מיה הם הבעבבלה בו בר בה בעולה שין מסובע עין הבינם ביה מס הבעבבלה בו בר בר בר סכבה גבהבינה לב עביב הכסעונים יבה הנשייה האוריה האורי הנלי ה הבנללה בוס הייעה אינה אות בסריה הנשייה עוב ביל העלי ה הבנללה בים הייעה אונה הבי בבילה עוב ביל העי נבעם לי ה ברה אונהים (ו) אלם יר. ביל העוריה איף נבעם לי היה בלביה העוב הבר הבה בבריה הבינה היינה מה בעוב היה המעובה המובה הבינה היה בסביה. הכל היה ביק בר בה היה המעובה הבסריה בבור הביה ביל בייעהיהם מבנו אנה המעובה המבלה בה בהבריה ... הכי הביה היינה היינה היה

(1) 'Iavouzous;

מעלל הלמששהא אשבמם ערא אם איאיש שאישיאיאי שארא מעשה משא האמישה מס השאשבה באסישר מכברים בארא מעשה משא האסישה מס הכם שעים עביא של הדשמת (1) מכל . כה שירא עממשא מרכע איא מי, העש שמשא האפסהא . מכנה הכבעא אשמה עם אומא מי, העש שאיא אוע עלכהף עיי, איף עלאף כעלאי. כערעא שליא איי אוע עלכה עיי, איף עלאף כעלאי. כערעא שליא אויי משא הין כיע אב מי, ביהא מס הען אוייש שביי אאלבן לעל . מלא אש עלמע כמי, עראא אולבעי

בשרא היא הרשאא האולידי היאילידי אוידש באינש בשרא בארא בארא בארא בארא בארא בארא אוידי בארא אוידי בארא אוידי בארא דאינירי הבאטיידער היא ידי איידיא באישא שראיניא באראיידי: ארא דעייע איידיא באיידי באיידי איידיא איי

סי, הא שהא כבה שי, אנשא נבאשבי מעלב בשאהא השנם שיים המא בל העלמיא בלאשה (2) בה עיי מצי מצימא יבוב שמא בל בעלא האליא מלאל לאמישלע מבה שמנא ההפלא לבי שמא בעא באנהמסי, מאול שמא בהעמסי, אב ללא עצבעי שמי לש איי באנהמסי, מאול שמא בהעמסי, אב ללא עצבעי שמי לש איי הלאעא הכבייה אולמש עינשא גיעא מייע שמי אמיענא הכי הא משעי מסי אנשא עיי שיי איי אייע בער מסי אב בה עשל בעע ענאער אובא אוב עי

(1) In margine notatur vox graeca $\Lambda \gamma \chi \alpha \gamma \alpha \alpha$ quae indicat festum oblationis Jesu Christi Domino in templo. (2) Ad marg. exstat graeca demominatio $B\lambda \epsilon \alpha$ שלאבשם נצעשא הם הנהען האוי הבן אינישאנא בםי. סלא שהי כאשהילא שבידאא הכבהא בעצא הנכס אן ארשאנא אוא שן שהיא להפשא לאשדיא אויי ההעי הרבין הביע הבעיי הוא אוא העסא להפשא לאשדיא אויי ההעי הרבין הביע הביע הנפסאא הכסנין אוביא האר אלי בי אויי בי אויי שהי נכה העשא הצבי ובחלא אנך הען בה אלי לא נין אייי שהי נכה העשא הצבי ובחלא אנך העריה השרים עים אייי הייש בעניא בערים בעניא הערין המהשי עים אויי הביא העניא העריא איי בערי העריק העריי הביא העניא הוא הרביע היי אייי בי געריא אוביא העריה העריק אול באיי העריא אייי געריא גייי העריא האייי היערים אייי אייי גייי העריא הייי אויי אייי געריא אייי גייי העריא הייי אויי אייי אייי אייי אייי געריא אייי גייי געריא הייי אוייי אייי געריא אייי געריא איייי געריא אייי גייי געריא העריג אויי אייי געריא אייי געריא איייי

V

ע עשאעיא געשאא געשיא עלר סגיד איזי ארשא . סגיד איזי ווידער איזי

נם בנהם בהא הבהאא . בי בשנביטאא שנייינאא אאם נשא . אנא אינא איניי הבשבעאא מביייבא השיייה באיבה בבנשא אנוא שבשא בברם . מסהבעאא הי, הבדמלייא שאבהם בי באר

പ

לא סביד ורם הלשגי"אא בידהלהעש"א עברה. ארא בדרא העצעלא האנאא האנאא לסללי . האפלא הין נסנין הצהן כן סנהיא על סיא אוסיא אים נסנין הסא כן כרה אוליין נסניריהם עבר העכנה האני איבן . סנין להיע והם גא אכי אוש אם בשים הערק האני איבן . הנא נו שלהלב בעל בא אבא הם ביינא.

ۍ

⁽¹⁾ Ad marginem in utroque codice additur بامحمه – (2) In cod. paris . وامحمه

IV[.]

t

4

[Ex cod. syr, olim Scharfensi hodie. Mus. Borgian. n. 148 fol. 187 v. - 188]

רשהש שיוששטילילשמטש השמששאר שמשאות תצישם. (1) השיטעי השמששטע במשאיל עש

⁽¹⁾ Exstat etiam in cod. bibl. nation. paris. n. 62 f. 254 v. — (2) I. e. Jacobus Baradaeus — (3) In cod. paris. desunt **20** of **Jacobus**

דעול נסם בירלם נבי, סהדים בנוסם בבסבנה. אובה מה בבלבא עהל מוהרג נאפות המביש הנוסם בלא . נא זרם נה נאפות המאא העמובע בבהנלונה. אנא נוליהה, נהביצא מבקא נת האניה בבאומלא העמובע בבהנלונה. אנא נוליה מה בק בסה נפסה נה נבוא היי העברים היבע בלא . הה בק בהם . נפסה נה נבוא הייע.

שבוא אב לבסיאבשמסבא סאב לבאישהסלא : באדשהסקלא : באדשהסקטלא שו הין סמנינא סמרמא כלמס, אויייא שולייים אייים אייים היהיא נסס, הבשלא מייא נסס, הרא לא מייא גמש, סמפת בינא הימין שנם מבלם. לבסל מכלסלא הכל יה יה שנשם.

Le

⁽¹⁾ Excidit ex codice folium in quo continebatur continuatio horum canonum,

מבנה נסנה הנה שבתה המשכה הנה שייה כה הכשאכתה האוה. מהנה שכבה כנה בהשלה מהשפה כדאה נביא ביכה מכבה הנבייית בנכה העהרבה אמנהוא .

ע לכשא דין מדאוא שן דבא דיאני לבאיא . שבשי נייש אגדאמס דלמביש במנימש . הביאר ניישא לעדיאמס אלל שי אנדעדמסה . ירסין דין אלב ידי בדי בדא שי מאד היאסייבה נסנין לבפא . האעשא ואדרים.. מא גבדא אום מא עא

למהבוא הין לא מרכא . אלא מצוא בנותה המנשההוא (1) . מאם . האישראי בבינט בא בביים אישר המשבא המצמא המאשא המלמטניים. הרשידה אראש וריש אראש בעובי בער אושא ארא ארא ארא אראש און אין ארא ארא כמוצאי הנצאצאה ההם היהם הנה שלה שבא אלאט יע האמשאים משלבה הנשם השוב הנשמן האם לאם. המושאימם כוווים הצול שבצה הל הניזוה ניז צור . הנצקמסה הנוצה כה כמה כמובשום כמה ביז הנושוש. הנושמש הלם הנסים הלם הנבושפסה הל . משינשא בו אם צנבינלא אם כד מיבא : אבנא העונים, נמם הכולכבע כש ייוע האם אלאי ועדיים עועג פיאי מרוא גייי שיון איז גער בייבי האמושובאה הנוה . הנייםן הנועוב היוהי אן משובה הכאביה הנושה وسلمع وباه محتا وشتحد : محمدهام وباه عليه ورا محسب . השמיםם היושה הציו השנשה מם המשו הנתם הנה שלה ומשחים. אלא בה את, ארבא רמא במקבאא אוהה מהעל: מה, מבתבנואא מהוד הומש שהשם. הומשה מתוה אנושה ההשאת השאת צל הישה התצמה נה: בה נא מוא נה: אנא וכני, בצת אכא הכהא אמלים העבה האב מצמצוא המלכי למס העמה המאל אודם על דיונה מבנבה לה למובל אמר הנוא בצבצוואא איד שמא תבנה העד השביא השהיכא בבוא ואה. הנה איש האיש . Ramar and the repair large un and used in 12

د لم

⁽¹⁾ Videtur legendum المعمد ا بعدهد بقد حمده بقد معمد ا

עמרהם כבשא נמה העבה בשת אנעליםאא ההשאא . הבץ בששאים סנין על נה מההשא הכבהע נכחוא . הנהדע הין בשאששא . אה הנכלא נאש נא ענעל נה . אוף הכן נעל אוברין .

حل

ששברענים הי שעות משא . אנשש היא עדש אושששה שא ידשא אם בי שנים בי שבא . הר שבע ברע שראש באל שהע שהע שה הישא אם בי אנים בי שנים . בה שבע ברע ברע בה ארשה שרענה אבעש בי שנים (ערט אין) או געלא מי הענים לחבמין שרענה געש אינים בי אינים איי הענים . בער בי איין א היש ערשה געה : יעלע בה ביל בנה הי ביל בנה העניים. ערשה בעה : יעלע בה ביל בנה הי לוא וביין בבילה העניים.

שרסיא הין שא השסא: שביא שסא. אב שם בה שבלך בסלאש באל. סשקלא בנסשה (אפגשבסבא) קנסאא יהיבאא . סשא השבל, קנסאש אפגשבסבא . ישב נה באבא הייה שי יביא בהיצא. סבש שנסהא שההב השלישב נה בסלליא השסא פרא בלב, בסהב א בשהא שרה בלב.

מהמיש הי איי האמיץ אי נצל לא איהא מאמ צומה. הלא שהע מהבשא מלגי להה איי הלההפהתשא השרמא. אלא מפתר שתר לה הנההא מסמיא. כה מבריף לה הנההא מאמ איהא צל מק האול לה ההא הצל מק הבריה.

משמשעא היי העניי נה נהשמעשי . ההילא עניה אבישסמבאי: בה השער נה נהפבל ההביוא . ההיבי השה המאה איהה על השה ההילא אבישסמבא . נה איי היי המאה איי היי היצה.

<u>ح</u>ال

רמבאנצואו .

מימטא היא למהא צבעה . העמיא באבר מהרצא מהיל צבייישא . מלה בא אמיגלעה מהנצאו

בסבינשא הין בין אישא ביי, בעשא מסין אודא הין לא באאאמובא ענמסם . במבפענאמס הין האפעמספא מסין בנעסה . אך אוא סענאא בסייאא סעמוי נס בסבענא . הלא בנכס האפעמספא . לא ענק העבה . העין אנס בעי אמביבא האבשא בא הכאסיבין ענק העבה . האמנשין אנס ביין אמביבא האביע איי העסמם . סאבונא האמביבא פיען סבעו . מבנא איי איי

כאח הין המשא אוע אפעשמשלי : שבלץ אפעשמשא אשישטא אשישטע שהעלה בה פאנע . שמערין לבי ללל בין העדים . שיין שלה היילא שיין א היעה האפעשמשא משט הרעוסט שאירבה . בה שערא שעוס ער היעה אשיע אשיילעט . מעס הין שלה מפונענים . הלא הין סהיבסאא ההללאה אפעשמשא . לא משא הין שלה מפונענים . הלא הין סהיבסאא שלעל למס הייבהם . בלגה מאפרנסא אם שלה מבוענים ארבה א שלעל למס הייבהם . בלגה מאפרנסא אם שלה מפונענים ארבה א שלעל למס הייבהם . בלגה מאפרנסא אם שלה מפונענים ארבה א שלעל למס הייבהם . בלגה מאפרנסא אם שלה הייבא הייבה שלעל היים הערבהם . בלגה מאפרנסא אם שלה הייבא היים שיים ארבה האלה האריין מאלאא בעניין בעריים ארבה האב שה ארבה היינה שליאה היינים אותים היינה האפרים. אי מער היים שליאה היינים אותי היינים אותיה היינים אי מי שיבסאה ההערים הרעס ההייה הבניין אבים אותיה מארבה אותיה שה שי מועה היינים שליבה אלא היינים היינים האיניה מאינים אותיה היה הי מון הכנס שלא היבה . לעבטאה היינים אותיה אותיה הבלמיה מהיינים.

1a'

קבנה בסרא מניה העצה בעל גם מנפצ ש מכצמות העצמה הענה ה בה שנהתול מעצה הם השבעות יחתי . מנום בכה בליסי הראי . שנה הי שנהלה מכבל המנה יחתי נוי * הובלה הי לה שנול גם : הענה החבלה בסנמלה הול גם : נמה גי הורי הי שנול גם : הענה החבלה בסנמלה הול גם : נמה הלשתשלה. היי ענל היי הולה עני המביט בנהיה הענה הלשתשלה. המער המיוה על בלבם המכלה . לשכולה המהג . שבוה גיי המער המיוה על בלבם המכלה . לשכולה המהג . שבוה היבי במכיה מביטה . בנהם לבמה בה בעור הישה מסוי . מכנה שנותה המשלה . בלמה ההל בנה ההלביה נייה מרה שנה הייה מערכה.

אם היש אשל השרשנא כסויעלה בעע למי משעאה. אבלא מועב מעשה אעינה כמי כסיעלה. אם מי המס השבל, שי בלמם בשבהים המיעלה שלע למי העעב לשמבלנא . איי ורמא המבלסאמי. העדר היש מהיכנא לא שלע למי . אלא היעב מעלא מי השלמיבוא שי בשא המויעה גא שלע למי . אלא היעב מעלא מי השלמיבוא שי בשא המויעה . בעול למי . אלא העביע למי . באי המרשה מעשה מה . עב מהיא בייל היעלה בעלי . בער . בא היא אשע בלעסה . הואשי הי . אבי הייל איי . איי : מהרשה בחינה לא שלע לה שלל השבעה מס.

המספר עשיא הין שלעל לבה היאסץ סגרלא מרגלם שהלא מהפאני אדרא הלהא מהשמת כלה אשתעאא לל אדרא מכיה סלבה עליש מכלא לשתמאה הלא שמיכם, איה סמרשא מלא נכאים, כלהושא מסויכוא . הנלפ הין פיימא הנהמא ביש אמנתה הי אמנתה

جه.

אל במשא המצאבור בתו בנסמשאימה אות במשא אפב מה המצובלא למו שהמשל .

محطيع : وعلمة الم الحد مد مع م راحم الم

Kasta Kyasa isaasi

משמשיש הין המכלים הנמש ילד משמשוש הנש ממש נה ענמש ההיבש החיבש ישנש בעמה ומי הין הנבסם מה המלטיב ממיש מסיבש ישנש העשי בשמה יה הנו הין הנבסם מהיכ המלטיב ממיש מעיל מילם, במשא הין מסיבש מיש מרבש מבש נמצע על נה יש העל נה היש החיבש מרבש הרש מיש אבנש המוש מרק הן הבתינה מהיבש הנשירה היי המצעש מינ לא הבנש נה בסינבמלה המצעים. ביונוסמלה הין המצעש

Cla

III

[Ex codice nostrae bibl. pag. 334 - 342]

arcuatarian relates they say

uprine upirra

אייריע במשא מבע שא השלפרים עסשלא הריעסל במנסלאי על להלימש בסרבים שלב שהע שהע שהיעא ההיעא . גה פער על שק ריעם שלא ארמעלא האמעלעים מהיעא : מאורת הריעע במעשאיי מסבוא בוש משא העלשו שק ריע במשא : מה השערשא לעש בפרילא ההעלא המהיק עלממי.

ב: במשא הי שבאשלא: בה שבוה אב מס של אהאשי בההבהשי שהע שהבואא : האוא לשל אך ושם שבום הוש הבשיא : הבש בואא משא שאמהש עך וש במשא . מה השבעלא לם במהאא שבמושאא.

ע: שבאבצוא היי על והא בהיבה בלוחה פעה מהק שהבאשא אנסיאי: שום היי השביא : בה פובא שניים היש בסיא השביא נה נע שי ייצה . השבאמנא שנה בסיילא אהב . שום היי שנהאא שני, הבסי, שבאמניי שנייאי.

ה: של כל עה הנששם הין שין כאד שיעאה משמהלעשה שהששה. על כל עה הנמשהם הין שין שין באד מהיעאה משמהלשה שה על כלעה הנשם המושה אמר כדמומאה שהשאה. משלאה השהלשה. כה נשכין גם שלהלה נשמ המשאהלה כעה שין לבשנים הבסומאה.

> שבאסאיד האסשבת ארשמא איילסגרשס. דעדש הספא בדנושא איירלא פוונדא

· · · · · · ·

. .

· · · · · · · · · ·

. . .

• • •

. · ·

•

•

·· · ·

. . . .

• .

-

.

• .

• • • •

مد

סעקסם עלבעא גא מעתרושאא מנא גועע ביג ניא בסבא איייא סיע געמא סמשמא געצע אסר מאואי געער ביג ניא איייא סיע געעא סמשמא געצע אייער מאוא געער ביג

حאי: דעל איש אעש הנששם אולעשם אדלעם בי הבא שלעה השעם ביש עבשם ביאוא. דעל האלם שנם לשל שבעלא הבירא הביריא הבני העלב עבש דעל האלם שנם לשל שבעלא הביריא הובים בשם ביאוא העביב בכס העלים איניעים הענים בשניים בער הכובא בדירה האנשא עבעים הוביש בשניים ביא הרובא בדירא הענים אינישי בר לא בייריא הוא עבים בש ביריא היי שני העני איני בי איני בער בא נסל אבעה השני בני הי בי איני בער אינים הענים בשניים עם איניא בייי בעי בער איני בעים אינים בי אינא בייי בעי בער איני בי איני בער איני בעים הייים בי אינה בי היי בער הי בער אייים היביא.

שר ושל אעסאא שלא השארש ביראא בר איד א בראא בר אאר בר איש ביראא בר בר איש ביראא בר איש ביראא בר בר איש ביר גיער ביר איש ביר איש ביר גיער ביר איש ביר איש ביר איש ביר איש ביר איש ביר גיער ביר איש ביר איש ביר גיער ביו גער גיער ביו גער ביו גער ביו גער ביי גער גיער ביו גער ביי גער ביו גע גער גער ביו גער גער ביו גער ביו גער ביו גער ביו ג

כם הלאס בע גער אובי אינה הסבי אינה הסבי אינה הסבי השנה הבינה הייש הלבי אינה אינה בי אינשם הכני העסבה שנסם אר אדעסה בכם שהביע והם העפרים אינשם הכני בי אינה הסבי אינה עידם נואדבלים מס המסא בעוביא הסטא הספרא. פושי שי העדם פורם אסב אלבנא הכי אינא נדם בסני אינה ואינה

מער ערואי ערוא שם הבנואו ביא אם ביאא שי השמשו עם והם הבדמסאא השנה שבדא אונינא שאמא ערמהא סהוצא איי האול ערא בס באארא .

אנהא הי שנא הע וע אמריאי השטע בבבשעים בלעבש אמרלי המבאריאי. שי היע אתריש שבטיע שבעיע ען באר בישא האטעעים ישרע אשבעאא ההאוא שהעא אוליש מיא יישא אונים ישר אשבעלא ההאוא שהעא אולים

Mogue 122 apaly

שריאה שם השלך ליבסלם שניאא אייך הישרםם, גליאהל שייך הישרםם, גליאהל שייך שריאהל שייך הישרםם, גלייאהל שייך שליא שייך הישרםם, בשיעה שליא שייך בעישה שוני הישר בשם. שראם ברגשים ברגיי שני בעיש ברגיי שוניש ברגשי היור בשם שרישה שרישה שרישה שוניש ברגשי שוניש ביע בעיש אישר שייע בי שלעבנטלא ביה שני יבה בבי שני שני הישר הישר לי באא שרביאה הי שהי הייך השמיא גל אוני הבלעבטלא אוליבסם. בלבם אי שם

ממו הבוצקים. ממשמת השתשהם הביה אתהשקים. נמשות האשעים היה המצלע בלה את הם מה הבי ה

سرتعوبه وجرد بونجه

L'A solar relaxed n. cool right lace - and reading. . בעלטמרה הניאה באי באי באי מועה האמעלא באי מיעה האמעלא . האבבבא השתאהא . האשהשהה האשחת האשחת אשת אשת תבואשה במי הימצא מבמי האביה . מכבריות הבאים אבר א ריידם. אישה א רייד היאבאם האתן מו הממשא . מישה שהה שמם נמשם היאצא . השאח המשלם המש הנמשי יחשר י אשר עשיוע דאששיא אוליא השנים . השואה האפון היו הנסה אי הנהעם המשיע הדי אשמצאא בשליא מהימצא מבשיעשא הבאביא אמב הוהיה האת_שאתבו הנמצא הנשו הנה וכא הרואיה הנושמבשם הששותשם וכולשה המו. הנשומש הנישות עלמה הלאמשהש הביתם ברמבאה אבא האב המשאבה השאבה נה על האבו האבא א אביים אנהם היא היצהי לה בסימוא ההתר התלואה אב הנהאא . הא הוהדה האת-בושוב אמאוה האתריוש האתריוש הנהה בותוב האת המשטה אינוא הרה לבהם לפטר בי לובא. אינוא ברה ובי אביות אינוא בנגצא הגלעה . האומה הבץ בהימות מה המביי מהוא ההבראא אימסמה, ממפניה נויה מלוי י משבאי וביה מם המשוור כב אייים הנש אמר האמריע . מהא הע ממחא נהנצא . האבא אמערים ובוא משוה המשהה. האמה השמשהשה השלאמבה : המשומה א מס הנושה בשורה המכשמה שרינימה . נביה נבה מש ובנושה מסם המלעת . האורים עוזה מהמשמא מהע . מהמצה מהמפ על ובוא מה הערים גנוסהי. בלל היופי הכה כמה וכיא המבהנאה אב

לבינושה הבהלה . האושי העריישה ומסא מסגריניה מס בשאליה מס

נו: במשא הלבם בבך נספרשא נאבלא זי איצוראא הדי איצוראא הדי שהיבשא ברגא הדבאמרא הלא אמר בבר נס מרס בהדמאע אור אוושא מבנגנא נאבלא די ממירשא הבשיא היי אר שמיא אווישא נובל. מס היצר לאפניסמפלא.

עני: אושה הענים אם שביא שיית עבש אם נאפרי. הכליבן שה האוויב האמר בענק לאיילים והם הובת העפיב שהלים השה האלאמי לאפנים בא האפנים בא אושה העניא לה הלבאיל האלאמי לאפנים בא האפנים בא אושה העניא לה הלבאיל אמי שה האמי עייים בעניא הבינ איי הענים הלא איי הבי שה הענק לאיילים היה כלי העניא בעני לאיי הענים איי האר שה לאיי הענק לאיילים היה כלי העניא בעני איי הענים איי הענק לאיילים הוא היי העניא העניא איי איי העניא איי אוגי לאמיי לאפיי העניא העניא היי העניא ההלא להשיא לאייא העניא ה

על: אנשם האנג עויר אם עלא עצם . העביא לבם שם מש בנעם לא בצבע . אלא עלטיב בסגינם לאבעבסבא . בעלבי סולכאי כעל בבינסלא הלצנם . בא כלעיא לם לאבעבבים העבעל לם לעסבא בהי הרצנם . בא כלעיא לם לאבעבים העבעל לם לעסבא בבי : שהי בצם . לא והם העלהיא לם בן בסגינה שנה . אם העלבה המה נצבם . לא והם העלהיא לם בעל האבסינה שנה בצבה לה הכלבי לם כי עלביא.

השתם הש בש שעות עברימשם אם ערמבלא אערילא מי המאריש מסא נש ש שעותם . מנשא שמא עשם השעשא מיציא שאעריעלא האני שבי שערים . בה שליון הנש שארים . שלי בסתום השי שעות שי במי הישין . אר שאי שארם . במי בסתום השי . מילין שי במי הישין . אר שאי שארם . במי הדב עליא שם . אורין שמא מאריש נבשא בשניא שני המא נשם שמכטא הבדי במתיא . של מאריש הפעלאם . נשאי בארשם . מסיא הי הי במה . של בארים אייש העותה בארשם . מסיא הי הי בסתיא . של האריש הבע איי בארשם . מסיא הי הי המביא . אורים בארים איים שני הרא מבע באבא אלי (ו) בארשם . במי הישי באיים אדי עש . מעור המבי האני (ו) בארשם . במי הישי באיים בהנוא אישא . בטור המני המני אייים.

u

עם: כעע האעש בא שישש הבעל שעש אנם לאנבערינא השבע שע אתא בא אבעששלא אדלפגבס . גר לא עם האדלעם...ם אעשם. אתש העש בעל שנה שעבעלא העידה על הגע ש אעש עם הכעבעלא עם אוע עם העש העש מעשה העל שלע העש השרא שועשא . אתע עדם בה מעשה העל שלע העש השרא שישה של עם אינ עד מעל בריע: העש שנה אינ שרא היא האת העל הגע לאדלפהבסם . בגרא וש נסיט אראה בעיד של אינ ער של מוע היא אוי אראה בעיד אינ בארים בע מעשה הלא .

⁽¹⁾ In margine adnotatio sequens adiicitur : Land Land La conta change

ע: אמא, הי האצרי מאוב שממי עבה בבסבישא היי היי מסגרנא הי המבר הכנותיי ניים ונים העייארא ניים אריא אבותסמצא.

נה: במיא אונה המאנבני מי אה אה אמשה . מכאליין אינה לוה

מהה הנוה הע והבה הואה צוה מה. הצמצ מה הצוצם : הל

שכשביא שליד שך בנעלה להעין השנם האלפבה . בלה עצביא נפא העבשיה העין עליד שנים . הם בלה לכלה שהה ה גדשל שך כל ברחם . הכה שליהה שעד היהה שבלם שך ובהה . בוביה שלעייהה סבים הים הנין . הב שבעהם הכנהם . בהיין . שעד ההיה שך כלל . הנשהם הין שנהדיע הים השנים לשהם לה

מוש . אייות גרותלא גרושוש מע גיש אוש מע יאשגשלא איע - robin ne true riemne sature new site sa roban. אמעוני נהם הוהם העריצה אהצא הכל ארמאם . מנה נה בה נבם Dampan a shaher a and aner rhanks. הרידבושה ערוששי ערווששט ערושאשיי ליידעום שטעריידעשיים molelels com rise relagent the and an allele שמהשלת אשת השה המתריע עברם נסום בבש אלששותי K-2012 Lan Kanan Kana Kana pal make wat Kana הבסים והם התאבלם . מנם למש מדאם ממורמם מי האאבותאי הולדושה ערוטשי עשומי שרשישי של שי על עושי ערושי ערושי המה, הבהליומה . נה כה נה ובתהלה מבולה . הוא מבעובי במהמ איש אור א אלא אי אלע בהבר . הבה הלא הבי איש איש איש איש איש איש שבייש אמב באצעות נוביא מהרביא נחא שנו השוהים לשמבריותם םנאוע הבאפנישא אערידע אעווייל אוני אנד ישרא בי אבנ המם בלדירבא באב ההמנא מומים המומץ לא מבונא. אמריא המומך אוהא המהא בן ובה . נה בלב הימוש בנוגה מה הלשתישלושם תיצעהי תיות אות אדויי י איתימע שמשטיי הבעה מהרישה ישא השא בשא השנישה ברוב היא אואי האמריא. הרש לה יותר בשבש על שם שביי הראמושאש אייעם

נאדיוא בריבא . באלי בא הה, בא בערמעם אם באימטא ברבל ביוא האורנואוא אינג ואסרב .

בו: בלג היה הלמהי אה מיב אירא הבסומאא מפבע בי אבישבטבא היים, האונוה אדי האי אלי אוא והם הטמבנים בדמהלה המים הליבים מעלמפבט עם מדשוש מי, השמנייייההמש הכדשיבטעינים ובוש ביא נימוטים עמונים בד במהבודים שריישל מו האואשה איהה . השמשמשאה הנגלומד אמטמיע עמשו עייע האסולים ולידושה לין עלי איז ולן ישא האיזאי עושה אסטיא בלדידבא בתה בלל מנה הבר וכה מסם המנהדיב נבמהם. המא ההא באואוא . בהי, היום בלואה אודינאא אב הימום: המולשי שבדה האסטטטשיטעי געדו עמדי עדוע השאולייי אירא בכל ובר מטט אילי האכריל בנהריב : אומוועל לא בנשטם . מקד הי אינה הצמהה מש במוא מנה המנה מהם . בימי המם בלדידבא לא פסה מהמך. אפלא לך מאשא העטהאה על . מכמהא עבה הנמעה. אנבר המה כב בהם שניא מליד מביד לבדיך בא באר אונה המרישאול בא ובר אמאברי . ווצא הי היא אצבווא ה הבאבוהאה הצבוהה נה לבהנציא הביי, משאמיה ההאמרינית נחבב אישיבישלא מום הי נמבר אוני האמרים הסנא הואמבוני מעהריצ אולים הלמהים בק מסוהסם הכלבוהסא . בא האיבים הפונים מנה אבמשה המנשה במה אדיאמה במה שמי געי הה מנצא במשא מ השולוא האמשהה האציבר ביהצאה העשהה הלא האמיטע איינייעיים האמשא נהם הבאצאא נרינה . אוריואול הי נהם הבגרם האנה

تذ

مورجلي حكم دهمه ، ولكم حدم دهلم نظلي . ممرهم در المرابة م حد محمر . دحدم من ملت عدم الموجل السمق المرابة م المحدم من المراب المرحم من الموجل المراب المعلم محمد من المراب المرحم المراب المربع المعلم المربع محمد المربع المربع المربع المربع المربع المربع محمد المربع المربع المربع المربع المربع المربع محمد المربع المرب

בם: אנא הישכא נצבדא שנא האינושיא (sic) שסיבוא בה נאש נשם. ולפשהם הלמכ שהא לא נשלים. מאך כאלי ומשיא שאן בה שוא נשלים. השבר כייצא הפרנא להלוא: הים ההלועות נש נאפנשסמנא . כבנה לאי הלובמלא מהבנסלא והם הולמריכ מה ברים האלח העבר . חבר לעם בם אם ב מהיבע הם מהיכות בר העתה העבר

אי: געא הי הי היינשולה שנא המוא הנשמא: על לכהה מעל מי גע איי מער מגר איי מעל איי גע איי איי איי איי איי איי איי

כאישה הי השמחלפי אד אדלישה הכאייהעצה בעשה נהלכה אדלה אים הלבה אים האב שים שלהלפה אצבה נהל אדלהר בשה איהי נא בעיא שרא בלר אלא ברק איהא נהל אדלהר בשה איהי נא בעיא שרא בלרא ברק איהא השניא האבה אים נהל אדליםה אינא נהלים בכליין במהיבוא שני הכנה לבהין.

בה: כלע אוציי הי האמרי המסם במישה. מלא מצבוע היינים האנא אפנת בסבא בבה אנם . אלא אב ברה אצלאלךם האובר ממם . אמרים המם הכבה אנם אמיבלים ממק בל היצורמם . והם למהנ: המנין לם כך אפנת בסבא מסם . אם לא מסם בל בלרם . ליל גיד אפנת בסבא הלא יהל . הכל היצא הסלודם לא מלא מעק

ער: על מי, הער מאשר אע על אפיא מישא במשא . ער מאשר מים הערגע מי אשליטא יאיראי ישר ארשי איינערטיי משא מי ארברע לאוע על אייראי . מוא ארשיי מערש אייראי משא מס מעע על אייראי . מארשיא מערש מעראי אעעמי ארשיע אויי גע געריי איין מעראי מערש מעראי אעעמי . גע גע אעטינעי גע מיי געריי גע איין גערעט גערעטיין איין גענעניינע גענעטיין גענע גענעטיין גענענעטיין גענע אעעמי גענע גענע גענע גענע גענע גענענע גענענעניין גענענעטיין גענענעטיין גענענעטיין גענענעטיין גענענענעטיין גענענע

אנשה המאמיר למים אהש והם מהמיא הנהם אישרים אישר העוד. אישר הבאל הבובעה המסורים נסטרים ושישש אורים לא בעת הכמיסכא קכהלא העורא הסטא הבבבנא נוסהא מנוצא.

ה אלאמידא האלים בעושה המצעשה האלאמידא . אלאמידא אויים בישה איז המגעשה ארשה המצעשה איז האלאמידא היים בישה היים ה הרא מברג האלטיר גנות . נא ההיא היי ההיא אר באהיא ההי האלטרג נת . אנא . ורע האר היי באסי אייי ולטרג .

י הששמא ען עליהם עאידאדן : א

m: I had man raban. Klar an arish it it.

ナ

2.

להיאמעסה מנאאמניכה אפץ באומיא אין היצלעה של בערשה י מואאמניכה בלניסה בפנאא מכמא מלאנא אוריא היצר אאיי. היאמירה הין לא האמיר בענסה אוהי הבעצא אואניסה מס הלא הכאבי באאיד הואכעה . בה אהי אפעסמבא הם הכצע הבוא : הכבוע ההבעא הוא אין לא אאמצע .

שאי בעים למעש המצמצעלה למסה האי עהה החליה. במרעה הין הלערגל לך האב הסייה צהה נה הבעמעסבה על בשבה העי הלמצמציה.

עב: לראה הם בעל מתהה מכנה מלמהשי, עם הפעס הבאה אין הריק נהילה המכל מהכנוה ממבה עם . מכלי נמיה עם . הה בעל מתהה הולמת, מעלה ממחת גדמה המתהה הם השנותה בעל מתהה הולמת, מעלה ממחת גדמה המתהה הם השנותה באורישהם . הלכב על המלה המשיע גדמשה המביע גדוה מתהשיע באורישהם . הלכב על המאה המשיע גדמי היו היה מתחים . באורישה גער בממצה בעותה . כמ בהמהלה מלמצעע שי הלמצעע גד מעל בממצה בעותה . כמ בהמהלה מלמצעע שי באמלה הבעל בממצה בעותה . כמ בהמהלה מלהצעע שי באמלה הבעה גדמה המביעה המרכנה בער היו היה עובה המביע באמלה הבנה המה הימב עם שנייה המהיב מתוב ההיבואה. הכליבן עבוה הומה הימב הם שנייה הבלכה מתחיב מהיכנות הקי וכנה הולמת הביתם מלע הממוע בת הלמבוע מהכנות מי הבנה עבה לבתם המנה הבמנות בעיבה מתחיב היונה הקוע הביכה עבהם.

עיישלא הבבלייה אתרביים בא אייליסם מפבלה מיד אירא כר באייביץ נסני הלבהם אים. מכלי נמם דלא ימייבים קורא רשבשמא הנום לבר ונם השמא ושא נשי בליתרומי בשמיומי. הסנה הרג הפסורא לש השמא נשי בליד בשניא. לאבשמא י

ו: כאל מס האות לם כויםלסעא סאצתלל כם צאהא כתירם. אם כלל מס הלא גבוה בסנא . סמסת לבם כבר בחלא היסעש הלבסבלא . סבתיני כלעיין כן צבאה א מס הצרבה כמס : מהא אכיע . והם הובנא כלעשא במסא גלעומס . הא כמס : מהא אכיע . והם הובנא כלעש כמה גבוה מסא נוכב . ככת נס הלא גבוה כצבע הנסטא . א לעיא מהא סצטא העסטא כן הס הלא גבוה כצעע הנסטא . א לעיא מהא סצטא העסטא כן הסברסק . לם כלעסה כצענוא סמצעא אלא אלא אר אביי מסא.

ע: לסציצא הוכצמע כהכעא לא והם לכפסם אז היש בצייע ספביל בהמלא אעדאא : כצביע העניימת, מציציא מפבליימת, בהמבאא אעייראא אייהא האליייזא לעיים בכפמיימאא היש האביסמבא אתמא אב מהא .

ל: עהא מס האול בכבושא הדיצל העדלא שסיש אוליםש כבכבעלא . מעלי על אויישע הלעול אודישע . ולילי על אובא האול כבכבעלא . בעוסה אן עש מסא אעל בים בהסבעלא מי, הכלפליך כם אדוא מבעא אס בכבא הכסלפבען . אורץ בנוע מעבא כבא אס בכבא . כבריבסלא הסען לא ולך .

האהישא הבישא אולא האול בנהאא אם בהידאא בשאלים איז היארים אוגא איז באלים איז איז באיידא איז באיידא איז באליא אי העיבם שין ביביש. גער הש האיז הער איז אינער איז אינער אינע

אבאה הממך בריצא וווב.

ד: אנא דלבדה בא מציצא פלא אלעלכה בכהים, מהיצא בה המא אלהא הי דממא של הים, הכלעלכא יצלכלם בעלכא הכסים.

ש: כרבעא אען גאמכבעם כך מצעא ודם גאבשמסבא עבלא אים בעמכא העניבא גלא כסים . כר אכי : כברג ברבע כרבעא שנה כער אבא מריא מימעא מדעא מסכנא בלעמר כר לא סעם על קלמא אעימא .

[Ex cod. syr. bibl. nationalis Parisienis n. 62 foll. 229 - 237]

פבצאא האלבלבם בי בהעשא האלמיכם אסארעיים לפהשא אבסילא . הסטא נסים פטי, פא גבא הבוא :

אין אילא גערגים בא אוצא אוליא גערגיא מסט בשראי: עברגים איני מים גרא לברגים.

ב: לעא מעש האתפרסם בין שביא סלא ערעין אבסעסש אם אושיסם העמסהם ענעסם האין (sic) בביהין אם לא בבירין. אם אוש אויינא נות המסה ענעסם. האשתפים נבבבסהולא: יבבהם. אוש אויינא נות המסה ענעסם. האשתפים נבבבסהולא: יבבהם. בה אבי מס הביבה נסם: בכבה אוא נפלן אן לא בביה: בשלא בה אבי מס הביבה סהרטעי סרישה. על מעש ביר הלא יהיע ס בעלא האבא סה הביבה סהריטעי סרישה. על מעש ביר הנא יהיע ס בי מסערישהם. בפטעבא הלהלעסין. האן בא מיס געוין אים נא בביהין בסעא מי הימעה לא הי היארטא הישה גא מסיח הימסים הים. עה ה ובי מבנה המסבלא: בנבהה לועה לא מסא המסיח נהם. בהיל ערה ז בי מבנה המסבלא הי בנבה לא היישה. נא מייה נא ביהי מסברלה. המעה האפלא בנבה להעסים. האבלה הישה גא מייה הימים.

ע: אולא דא דגמהם ען משמעוא ועאמלה באאמא דמהדה בד הסנא ארא היא היא גע עאמשא היה האר אישא ביידא דעאמה באד למהא היא משמעוא בין הי

II

. مرتبعه مصلعاه معممهما ما مريد منامه

הבאר אפיים האת ההת ההת ההבוא . המורא הצרי בסנשא אנגא ההע אדוא י המורא העלי לרבא ההרבונא : האפלוניץ

המשהא המאמשתי האוא של מהבוא . מאת ביימא האתיי

- rle

4 הבהושות עד בנתה מש היאבא. יאייע עשיב ארש ארשי ארש ארשי ארשי ארשי ארשי אישארט freedor . La en jar and and . כשאים הנדיד א מדיד האכם . . התושב האסאה החושם . הנמצות הששם אתר ארבות בר בר באושרא . מכעה א כאר אננהיא. איבה ארבה שמעמעם שמעמעם בעל מש معمعمعمد (۱) . . מולטמה האסאש האושם . محسلهاه . השמבחשת הלהשם הלנוץ ארבוה עם אמעלעם מם המות מסא על בהבואה. . (2) האשמה יש האשה בשלם מש מה: הנותו הנצמצע השם . שולו השבמי שבע הנא שבעל השבא ואונל. . הנושה של אורשה הלא הלא אין לאר באשר א משושה של : בשולעומד ביה לבנה אויבות השולים אויב משיבה שו . (4) wait at (3) Rhaaris . הבישה (sic) מסומד אשמאשם . האשה אמריט במרא מכשלא

- (1) συμφωνως παντες υποψαλλωμεν (2) οσοι κατακουεσθε προεστε
- (3) ωχα τηχουμενοι προεστε (4) τας θυρας.

א האיז אבריאה אבר יבר הסאב בכה הוד היהב הסואה א

אלבהיא גאפטנטאניא (ו) : אליך שנידים . סיירא להשטיםם . מכורא יאב בהכא הלבציך שנידיםם לבשא היגראם . מבה יפם ארבהיםם בהכ אבישמטנא : כה לביך אמוצלים . כבר שהיא כל שכאא

> . הניצע היא הליש . האשע שלא היצ מצעיא . מכלר בי אתרי במללא לרמשי (2) .

. () furt som it setterne for the for 1000 a

. המעהה שלה היבור עם , בהשמתה (3) .

. מכעה א מלם מה היאה אאמי במאבה .

. (4) אויבעדעם : ברמשבמדע (4).

ארי אריעושא געעד ארביגעם לער די מעיציא מטעשא ב-ר מאיגעער איז ארביגעס (ג) אריע בארא ביג אריע בארא גער אין איין איי

. המערא מום במולים באבי: השובטם לה בניר (?).

. (8) האמרי אויבורושם : בוהפמלא

and endine ersentres (9).

אדרי ארבוהותה שמצמצמלמדי, (10)

המעודה ענק פעניםה.

האבשמש השמששה אש הניש אנים אלא ארש שעשים

(1) ακολουΘ:α (2) τρισαγιου (3) παυσασθε (4) προσχωμεν (5) ειρηνη σοι (6). Sic in codice videtur legendum Link cit citors (7) ψαλμος τω Δαυιδ. (8) προψαλλε (9) προψαλμον (10) υποψαλλωμεν [Ex cod. nostrae bibliothecae pag. 303]

ר השר ארשיעש אישר ארשיד אסא שיין ארשיעש ארשישר ארשישר ארשישר ארשישר ארשישר ארשישר ארשיש ארשיש ארשיש אישיע אישי ארשיש ארשי

מדערא הגאו געהלא מברו משמשא . מכאר ברמומאא בירשא. מכאר בירעא : מעם אבעמבמבא על בארא מעאל לנדא מדיינא ענמה: : מעא ממנם נבעא אבעמבמבים : ער ביר עאדא . מכה עבר

I

⁽¹⁾ Vox graeca $\varphi^{0\lambda\alpha\times\epsilon}$; i. e. "custodes, seu "Vigiles,".

⁽²⁾ oranouron anterior i.e. "vexillum".

⁽³⁾ τετραπυλον i. e. "platea quatuor viarum,.

دلاته والمحمل

المحمد مع معتمد المعتما

معدا واحد

لماي مربع حاسل ومتوبا ومتوهمسم مطرًا

حلت

מיר, איליאישם אבייהל ועייא

השהה השמעורה השהייוש

حصل دهل وهل معمار وهوتسل وحرسا وهذهه وحلهة تحلي منه ازس وهن •

. .

.

